Serie nouă
august 2016
8
(CLXXXI)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

✓Interviu cu muzicologul Marcel Spinei
✓Festival de Muzică Clasică şi Contemporană ȚINTEA MUZICALĂ 2016
✓Concursul Enescu 2016
✓Trofeu la Nürnberg
✓De vorbă cu Andrei Tudor
✓Jubileu Maria Stoianov la Chişinău

În imagine:
compozitorul Andrei Tudor
(foto: Mihnea Irimia)

Creație și eroare

Doppelgänger-ul este un personaj fictiv de care un creator se poate folosi pentru a-şi transforma gândul în artă. E un tertip ce îi concede artistului să întreprindă tot ceea ce i se năzare, indiferent de împrejurări sau de consecințe. Compozitorul e musai să fie autentic şi eroic. Dar şi egoist. Ce ar fi trebuit să facă Stravinski atunci când, la Paris, în 1913, la premiera baletului său Sacre du Printemps, publicul l-a huiduit îndelung? Să se lase de compoziție? Au lăsat Cézanne, Monet ori Bridget Riley pensulele din mână şi s-au apucat, să zicem, de agricultură, în vremea când erau respinşi în mod public? Aici intervine sentimentul eşecului. Când vine vorba despre creație, eşecul este inevitabil, face parte din însăşi natura actului creator. Perfecțiunea este aproape imposibil de atins. De aici impresia că eşecul pândeşte după colț, că suntem nevoiți să acceptăm faptul că putem fi, uneori, sortiți lui. Alteori, chiar e productiv să dai greş. Cu toții am lăsat după noi mormane de idei mototolite şi experiențe sfărâmate, în care am căutat şi fructificat apoi cioburi sclipitoare printre tonele de steril, care transmiteau o încredere exterioară ce copleşea şi seducea. Învățăm, desigur, din greşeli, dar nu ne e clar întotdeauna când anume greşim şi nici ce rol joacă eşecul. Important e ca, în cazul nostru, compozitorul să scoată creativitatea de pe pilot automat şi să o conducă responsabil, cu întreaga lui ființă, să facă distincție între ceea ce se cade a fi conservat şi ceea ce trebuie aruncat întru producerea de opere originale şi cutezătoare. Altfel, libertatea de creație e uzurpată. Or, hârtia de turnesol a acestui proces este imaginația, singurul bun pe care nici un computer din lume nu îl va deține vreodată. Eroarea în muzică nu este rectilinie, aşa cum credea Dimitrie Cuclin atunci când spunea: „am greşit aici, repar dincoace”. Ea supune şi se supune unui timp subiectiv, interior şi, paradoxal, volatil. Un timp cumulativ: prima dată ți se iartă, a doua oară plăteşti, iar a treia oară nu mai scapi. Se întâmplă ca în componistica muzicală, greşeala să fie câteodată drumul cel mai scurt către o descoperire. „Greşeala” lui Wagner, de pildă, din Parsifal, prin care a sleit puternic forța relațiilor funcțional-tonale, l-a condus spre re-descoperirea modalismului. Şi exemplele sunt nenumărate. Într-un anume fel, eroarea este şi dilematică: Bunăoară, unii spun că este eronat să scrii toată viața aceeaşi muzică. Să fii, adică, consecvent stilistic. Din această perspectivă, Vivaldi, Mozart, evident, au greşit. Alții, dimpotrivă, afirmă că nu e igienic să schimbi mereu maniera, să scrutezi permanent orizonturi noi, cu alte cuvinte, să ai un comportament cameleonic, precum Schönberg ori Cage. Creația şi, implicit, eroarea sunt fenomene (re)iterative. Fiecare etapă, fiecare mişcare, fiecare gest componistic îl antrenează pe celălalt. E nevoie de timp berechet ca să nu te rătăceşti şi, mai ales, să nu

deznădăjduieşti. Nu ultima notă pe care o pui pe portativ desăvârşeşte lucrarea, ci fiecare za din lanțul de incizii anterioare, unele, poate, aflate sub semnul erorii, şterse de pe hârtie şi din memorie, altele judicioase, folositoare, ce dau relief lucrării. Esențial e să nu te opreşti. A nu continua înseamnă a da ghes eşecului să te viziteze. E ca în laborator: experimentezi ca să-ți urmăreşti scopul creativ. Iar singura persoană de la care ai nevoie de permisiune eşti tu însuți. Şi, în cazuri de forță majoră, de la un doppelgänger.

Liviu DĂNCEANU

DIN SUMAR

Interviu cu Marcel Spinei........................2-4
TINTEA MUZICALĂ 2016.............................4-6
PRO PIANO ROMANIA.............................7-8
Adunarea naţionala a ANCR.................10-11
Remember Theodor Grigoriu...............14-15
***Master class*....................................18-19**
Recenzii...20-25
Fundaţia “Henry Mălineanu”....................27
Festivalul de jazz de la Gărâna.............28-29
***CineCanta.ro*...................................30-31**
Sărbătoare estivală la Focşani............32-35
Lauri la Nürnberg....................................36
De vorbă cu Andrei Tudor....................40-43
Jubileu Maria Stoianov.......................44-46

Convorbire cu muzicologul Marcel Spinei: *"Psaltichia grecească"*, de Filothei Jipa

Marcel Spinei: În luna martie a acestui an (2016) am descoperit la mănăstirea Iviron, de la Muntele Athos, un codice aflat sub cota **1160** *Antologhion,* scris de către ieromonahul Filothei sin Agăi Jipei (1640 ? – 1720 ?), *în limba greacă, cu câteva cântări în limba română* (vezi şi studiul nostru *Un manuscris de mare relevanţă de la Muntele Athos. Filothei Jipa, Psaltichia grecească*, Revista *Academica* nr. 5 - 6, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2016, p. 60). Aşa după cum se ştie, *Psaltichia rumănească* de Filothei Jipa, terminată la Bucureşti în 24 decembrie 1713, a constituit un punct de maximă importanţă pentru cultura românească medievală: includerea limbii române ca limbă de bază în biserică, ce a dus la introducerea limbii române în şcoală (N. Iorga) şi, în general, la formarea limbii şi a culturii române moderne.

Grigore Constantinescu: *Marele domnitor martir Constantin Brâncoveanu iubitor de ţară, neam şi cultură românească a susţinut cu ardoare această renaştere / românire.*

M. S.: Manuscrisul lui Filothei Jipa nu ar fi fost de ajuns pentru această măreaţă întreprindere: a fost nevoie de ajutorul domnitorului Constantin Brâncoveanul şi a mitropolitului Ţării Româneşti, martirul Antim Ivireanul, care, străin de neam, a fost un mare om de cultură şi iubitor de cântare psaltică românească: el a înţeles valoarea acestui manuscris pentru români, şi l-a tipărit în anul următor – 1714, sub numele de *Catavasier*, în circa 4.500 de exemplare – tiraj enorm pentru acele vremuri de răstrişte! În perioada 1714 – 1826 acest *Catavasier* a fost reeditat în 38 de ediţii! Lucrarea a ajuns aproape la fiecare biserică românească, cu obligativitate de la domnitor, şi drept de osândă în caz de nesupunere, şi astfel s-a pornit *românirea* / termen primenit de Anton Pann.

Gr. C.: *După cum spui, o comparaţie la nivel european ar fi putut fi aceasta: în antichitate, romanii au tradus cultura elină în latină şi, astfel, au propagat-o la nivel planetar! Merita această încercare!*

M. S.: Manuscrisul grecesc descoperit anul acesta la mănăstirea Iviron din Muntele Athos este important pentru a indica obârşia *Psaltichiei rumăneşti.*

Nimeni, niciodată până acum, nu a pus problema că ieromonahul Filothei ar fi putut alcătui mai întâi un manuscris în limba greacă - care era limba cântărilor din biserica românească de atunci - pentru a proba compozitorii doriţi să facă parte din *Antologhionul* său românesc. În ce-i priveşte, aceşti autori sunt cei mai importanţi din creaţia psaltică bizantină a epocii, inclusiv completarea cu câteva «supernove» de neam românesc: *Gherman arhiereul Neon Patron* (despre posibila apartenenţă la romanitate a arhiereului *Gherman arhiereul Neon Patron*, vezi M. Spinei, *Antim Ivireanul, iubitor de cultură şi muzică psaltică românească,* studiu în apariţie la B. O. R., Bucureşti, 2016, în tomul omagial dedicat mitropolitului martir, nota 56.), *Bălaşu preotul de la Constantinopol* (M. Spinei, *Bălaşu preotul Ţarigrădeanul (1610 ? - 1701).* Monografie. Editura *Spinei Music Company*, Atena - Bucureşti, 2011.), *Cosma ieromonahul Macedoneanul* (M. Spinei, *Cosma ieromonahul Macedoneanul Ivirítul (1630 ? – 1710 ?).* Monografie. *Editura Spinei Music Company*, Atena - Bucureşti, 2014.), *Damian protopsaltul Moldovlahiei* (M. Spinei, *Damian ieromonahul protopsaltul Moldovlahiei (1660 ? - 1740 ?).* Monografie. Editura *Spinei Music Company*, Atena - Bucureşti, 2013), Iovaşcu Vlahu (M. Spinei, *Iovaşcu Vlahu Protopsaltul Curţii Ungarovlahei (1650 ? – 1730 ?).* Monografie. Editura *Spinei Music Company*, Atena - Bucureşti, 2012), ş.a.

Gr. C.: *S-a vorbit probabil, chiar fragmentar, despre astfel de contribuţii, în acele timpuri.*

M. S.: De altfel, după cum susţinea Sebastian Barbu-Bucur, ieromonahul Filothei Jipa ... *a vieţuit un timp la Athos ... şi înainte anului 1700 ... a revenit în ţară ...* (Vezi S.Barbu-Bucur, *Filothei sin Agăi Jipei, Psaltichie rumănească. I. Catavasier.* Editura *Muzicală,* Bucureşti, 1981, p. 16).

Poate ieromonahul Filothei a slujit chiar la mănăstirea Iviron, iar codicele *Antologhion* a fost lăsat chiar de el, mănăstirii.

Manuscrisul descoperit acum la mănăstirea Iviron, este format din două codice reunite sub aceeaşi copertă, scrise de doi codicografi diferiţi: **partea întâi:** f.1 – 156v (212 pagini), scris în limba greacă, la începutul secolului al XVIII-lea, codicograf anonim; **partea a doua**: f.157 – 348v (191 file x 2 = 382 pagini), scris în limba greacă cu câteva cântări în română, la finele secolului al XVII-lea şi începutul celui de-al XVIII-lea, de către *Filothei ieromonahul Valahiei – Φυλοθέου ιερομονάχου του εκ της Βλαχίας.* După cercetări intense, am concluzionat că acesta a fost manuscrisul ce a precedat scrierea *Psaltichiei rumăneşti* de la 1713.

Gr.C.: *Desigur, este cazul unei argumentaţii şi demonstraţii speciale, venind din pasiunea acestor cercetări.*

M. S.: Iată argumentaţia noastră, pe scurt / în sindomon:

- Codicele „*Psaltichia grecească*" – denumită de noi actualmente astfel, a fost scris la finele secolului al XVII-lea şi începutul secolului al XVIII-lea, înaintea *Psaltichiei rumăneşti*. Un punct de susţinere al afirmaţiei ar fi faptul că, în *Psaltichia grecească* există un imn – *Polihronion* adresat mitropolitului Valahiei – Theodosie, care nu mai figurează în versiunea românească, mitropolit fiind atunci Antim Ivireanul, etc.

- Din punct de vedere al prezentării formei manuscriselor: a) codicele de la Biblioteca Academiei B-BAR **61** (Catalog Spinei nr. 10) *Psaltichie rumănească / Antologhion,* scris în limba română de ieromonahul Filothei Jipa, la 24 decembrie 1713, se află în format mic 4^0, cu dimensiunile 20,5 x 14,5, şi are: 259 de file / 518 pagini (Vezi M.Spinei, *Manuscrise muzicale psaltice bizantine şi de tradiţie bizantină din România.* Prefaţă de acad. Viorel Cândea, Revista *B. O. R.*, an 123, Bucureşti, 2005, Tom I, pp. 280 – 281). b) codicele de la mănăstirea Iviron 1160 *Antologhion,* partea I + II, în limba greacă, cu câteva

cântări în limba română, scris la finele secolului al XVII-lea şi începutul celui de-al XVIII-lea, prezintă acelaşi format mic 4^0, cu dimensiunile 15,7 x 10,5, şi are: I – III + 348 + 1 – 3 file / 696 pagini. c) *Catavasierul* lui Filothei, tipărit de mitropolitul Antim Ivireanul, la mănăstirea Dealu, Târgovişte, se află în format 8^0, şi are IV + 138 pagini.

În ambele codice – Ms. B-BAR **61** şi Ms.Iviron **1160** – partea a doua, scrisul lui Filothei sin Agăi Jipei este acelaşi: deosebit de frumos, cu înflorituri, frontispicii / titluri de pagină colorate, semne chironomice, mărturiile frumos ornamentate, cu o mare bogăţie de culori şi o caligrafie deosebită.

Hârtia folosită prezintă trăsături – vignete, etc., specifice epocii. Cerneala utilizată pentru grafia psaltică este neagră şi roşie.

- Din punct de vedere al conţinutului:

A. cca. 90% din compozitori sunt aceiaşi, dar: a) în timp ce *Psaltichia rumânească* conţine cca. 590 de lucrări anonime, b) în *Psaltichia grecească*, aproape toate cântările au consemnaţi compozitorii. c) Dacă în *versiunea românească* compozitorul ieromonah Filothei Jipa este prezent doar cu câteva cântări – Ode - *pentru domnitor şi boierii cei mari ...*, şi *Catavasia* / *Canonul Floriilor* f.18v/ f.24v, ş.a., d) în *Psaltichia grecească* participă vizibil ca autor - alături de ceilalţi compozitori, cu diferite cântări religioase, având numele trecut.

Iată *Odele* prezente în *Psaltichia grecească,* alcătuită de Filothei Jipa: Hrysafis cel Tânăr a închinat *Polihronion* mitropolitului Valahiei - Theodosie, predecesorul lui Antim Ivireanul / nu există în *Psaltichia rumânească*; Cosma ieromonahul Macedoneanul a închinat *Polihronion* conducătorilor clerului din Ungrovlahia – Ţara Românească / nu există în *Psaltichia rumânească*; Filothei Jipa a închinat *Polihronion* mitropolitului Antim Ivireanul; Gherman Neon Patron a închinat *Polihronion* conducătorilor clerului Ungrovlahiei / nu există în *Psaltichia rumânească*; Nu există în *Psaltichia grecească* nici *Oda* / *Polihronionul* închinat domnitorului Constantin Brâncoveanu, pe care a compus-o în versiunea românească, şi nici scrisoarea adresată domnitorului.

Iată numele *compozitorilor comuni,* din ambele manuscrise: Ioannis Koukouzelis, Xenos Koronis, Manouil Hrysafis, Hrysafis cel Tânăr, Gherman arhiereul Neon Patron, Bălaşu preotul de la Constantinopol, Cosma ieromonahul Macedoneanul, Damian *protopsaltul Moldovlahiei* ieromonahul Iviritul, Petru Byzantios, Theofanos, ş.a.

Filothei sin Agăi Jipei, Ms. autograf 1160 Psaltichia grecească, f.347v, scris la Mănăstirea Iviron, Muntele Athos, la finele secolului al XVII-lea.

Însemnare / traducere din limba greacă: ... Filothei ieromonahul din Vlahia, ehul 1, Toată suflarea să laude pe Domnul, tropar de la Vecernie ...

Reproducere cu aprobarea Sfintei Mănăstiri Iviron, Muntele Athos

Iată, în continuare, compozitorii din *Psaltichia rumânească*, ce nu figurează în *Psaltichia grecească,* deşi cântările lor există: Andrei Piroul, Criteanul, Cassia monahia, Gheorghe Sikeliotul al Nikomidiei, Ioan monahul, Nil din Xantopoulou, Theodor - Simeon Studitul, Sofronie patriarhul Ierusalimului.

De asemenea, iată compozitorii din *Psaltichia grecească*, ce nu figurează în *Psaltichie rumânească* - fiind anonimi, deşi cântările lor există: Konstantinos Magoulas, Xenos Koronis – notat greşit Gazis, Ioannis Koukouzelis – notat greşit Konstantinos din Aghialou, Melhisedek episcopul Redestou, Gavriil din Aghialou, Ioannis Hristostomou – Gură de Aur, Theodoulos monahul, Theofanous patriarhul Karykis, Klement din Lesbos, Nikiforos Ithikou, Longhinos ieromonahul, Ioannis Kladas, Meletios Sinaitul, Athanasie Iviritul, Petru Bereketis Vizantiou – trecut doar Vizantie, Iakovos arhiereul de la Koutloumous, Filothei ieromonahul Jipa – cu diferite cântări, Iovaşcu Vlahu – contemporan cu Filothei Jipa, Manouil Gouta din Tessalonik, anonimi.

B. Am constatat că ordinea cântărilor din *Psaltichia grecească* este aproape identică cu cea din *Psaltichia rumânească.* Există o întrebare, care va trebui să capete un răspuns – cu privire la *Anixandarele* atribuite de S.Barbu-Bucur monahului Iosif de la mănăstirea Neamţ, scrise la finele secolului al XVIII-lea. Ele apar la începutul *Psaltichiei rumâneşti*, după cum notează S.Barbu-Bucur *scrise de o alta mână ...* dar, nu au fost *semnate Iosif de la mănăstirea Neamţ;* sunt doar atribuite. În originalul grec *Anixandarele* sunt trecute ca aparţinând alcătuitorului de *Antologhion* – ieromonahul Filothei Jipa *protopsaltul Valahiei*.

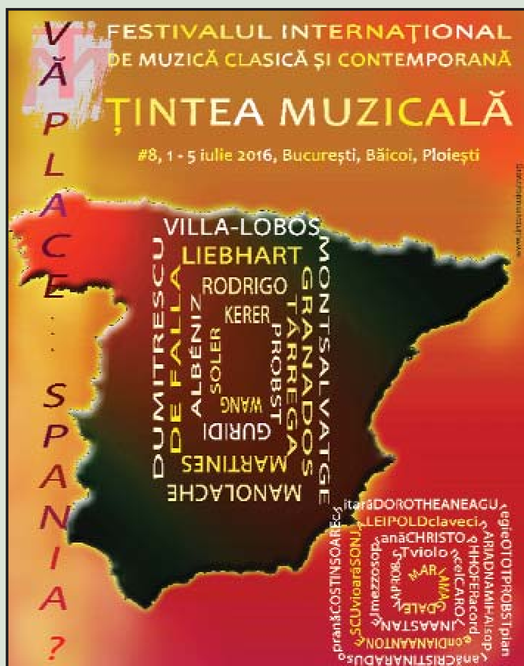
Gr. C.: *Din cele spuse, există o seamă de informaţii care argumentează aceste recente cercetări, întreprinse în 2016.*

M. S.: Concluzionând, ieromonahul Filothei Jipa a alcătuit un *Antologhion* în limba greacă – înainte de anul 1713, pe care l-a tradus mai apoi în română, folosind autori de primă mărime din literatura muzicală bizantină, la care a inclus şi compozitori de sorginte românească. Această *Psaltichie grecească* de ieromonahul Filothei Jipa, Ms. **1160**, *Antologhion*, de la mănăstirea Iviron, Muntele Athos, ar trebui să fie copiată / tipărită şi, în aceste condiţii, redată culturii naţiunii la care aparţine, pentru a fi studiată şi înţeleasă mai profund opera sa. Poate un alt înalt for al culturii din România sau un om de bună credinţă va iniţia astfel acţiunea, pentru o mai bună cunoaştere a începuturilor *românirii* pe plaiurile noastre.

Grigore CONSTANTINESCU

Prime audiții în festivalul Țintea Muzicală 2016

Printre atâtea oferte culturale sezoniere, panoramate on-line consumatorului de cultură, unele deosebit de incitante, serile celei de-a opta ediție a festivalului **Țintea Muzicală** (derulat între 1 şi 5 iulie) au reuşit să se impună atenției anul acesta, nu doar prin conceptul atractiv tradus prin titulatura ***"Vă place... Spania?"***, ci şi prin includerea, în rândul personalităților interpretative prezente pe afiş, a unui duo instrumental inedit. În periplul muzical Bucureşti-Băicoi-Ploieşti ce şi-a propus să înlăture ipoteticile "granițe" ale interferențelor culturale dintre capitală şi o zonă a țării (poate) mai puțin privilegiată din punct de vedere artistic, **Țintea Muzicală** 2016 a reunit, pe cele trei scene de concert ale festivalului (sala „Auditorium" a UNMB, Casa de Cultură din Lilieşti-Băicoi şi Biserica romano-catolică „Cristos Rege" din Ploieşti), alături de duo-ul deja menționat, nouă solişti, un cvartet de viori – Alegria, şi unul de chitare – Passion, în interpretarea cărora am putut audia atât pagini afiliate stilurilor baroc şi romantic, cât şi o sumă de creații contemporane.

De aproape un deceniu, de când s-a născut şi ideea de a combina clavecinul cu acordeonul, Sonja Leipold şi Christoph Hofer – respectiv duo Ovocutters – s-au decis să-şi angreneze resursele în valorificarea şi extinderea repertoriului contemporan, comisionând lucrări compozitorilor din întreaga Europă (şi nu numai), în dorința de a le interpreta în primă audiție absolută. Dedicată parfumului meridional specific tipologiei melodico-ritmice dar şi particularităților timbrale ale muzicii spaniole, ediția ***"Vă place... Spania?"*** a festivalului **Țintea Muzicală** şi-a propus, în egală măsură, să şi provoace, prin prezența acestei mixturi instrumentale extrem de interesante clavecin-acordeon, imaginația compozitorilor. Au răspuns la această provocare şi, totodată, dorinței duo-ului Ovocutters de a explora dezvoltarea sonorităților actuale prin demersuri componistice originale, creatori precum Adina Dumitrescu, Wolfgang Liebhart, Laura Manolache, Dana Cristina Probst şi Ming Wang ale căror piese, redate în primă audiție absolută (cu excepția celei a Danei Probst – primă audiție românească), au pus în lumină atuurile expresive ale fiecăruia dintre cele două instrumente.

A TRE pentru acordeon, clavecin şi pian de Adina Dumitrescu s-a ancorat, prin juxtapunerea şi suprapunerea unor microstructuri modale fragmentate pe un ritm cvasi ostinat, în configurarea metaforică a unui posibil flamenco (adăugând, în acest scop, clavecinului şi funcția unui instrument de percuție). În replică, piesa lui Wolfgang Liebhart, *REV UP*, pentru acordeon şi clavecin a fost gândită pe principiul accelerării tempoului, melodica – încadrabilă într-un minimalism gestual – fiind completată de o anume teatralitate a mişcărilor corpului şi picioarelor, a căror simbolistică rememorează, până la punctul final, acelaşi temperamental flamenco. *Hommage a Manuel de Falla* pentru clavecin solo aparținând Laurei Manolache a conturat personaje multiple ce evoluează în paralel; nu lipseşte de aici puntea stilistică între baroc (de a cărui imagine se leagă însăşi funcționalitatea instrumentală a clavecinului) şi contemporaneitate prin intermediul ornamenticii grefate pe un ritm rubato, trilurile evoluând către cascade sonore etalate cu virtuozitate dar şi cu grația discretă ce a marcat întreaga creație a lui Manuel de Falla, influențată de conjuncția dintre impresionism şi stilul neoclasic. *Alegria* pentru acordeon şi clavecin a Danei Cristina Probst a reprezentat una din variantele de ritm ale stilului flamenco speculată cu eleganță şi rafinament într-un tempo rapid, ce-a evidențiat, în cadrul cuplului perfect sincronizat al celor două instrumente, subtilitatea creionării discrete a liniilor melodice alternând cu repetitivitatea structurilor armonice. Pornind de la conceptul de descriptivism sonor, cele două părți ale lucrării *Gaudi`s Contour* pentru acordeon şi clavecin de Ming Wang – *Sagrada Familia (din 1882 până azi)* şi *Casa Batllo (1877)* – au adus în prim plan corespondența vizual-fonică dintre variatele culori ale clădirilor şi diferitele posibilități de combinare a modurilor care pot fi construite pe fiecare sunet, corespondență bazată pe ideea de contrast, de alternanță a stărilor, de relevare a unui veritabil arsenal efectologic, propriu ambelor instrumente. În fine, ultima partitură în primă audiție absolută din programul festivalului, *Ritualul tăcerii* pentru bas electric şi mediu electronic de Sebastian Dumitrescu (în interpretarea autorului) s-a axat pe ideea echivalenței dintre repetiție şi ritual, reliefând efectul produs asupra percepției umane de către repetitivitatea pulsației ritmice potențial investită cu semnificații ritualice.

Şi pentru că anul acesta ne-au plăcut nu doar... Spania, ci şi creațiile contemporane influențate de spiritul culturii spaniole, aşteptăm cu interes viitorul concept al manifestării care ne va prilejui din nou, sperăm, contactul cu personalități din elita europeană a artei sunetelor, interpreți şi compozitori ispitiți de noi provocări conceptuale.

Loredana BALTAZAR

Duo-ul acordeon – clavecin în centrul atenției la workshop-ul de compoziție şi interpretare

Având ca principal invitat un duo mai puțin obişnuit – acordeon - clavecin, ediția a opta a Festivalului Țintea Muzicală a oferit compozitorilor şi interpreților şi un workshop centrat pe problematica acestei combinații

neobişnuite. Workshop-ul, desfăşurat sâmbătă 2 iulie în sala Auditorium a UNMB, a fost susținut, pe de o parte, de membrii duo-ului Ovocutters din Austria – Christoph Hofer, acordeon şi Sonja Leipold, clavecin –, iar pe de altă parte de compozitorii care, la invitația festivalului, au scris lucrări pentru acest duo: Adina Dumitrescu - *A TRE*, Wolfgang Liebhart - *REV UP*, Laura Manolache - *Hommage à Manuel de Falla*, Dana Cristina Probst - *Alegría* şi Ming Wang – *Gaudi's Contour*. Astfel, alăturarea insolită a celor două instrumente a putut fi privită şi comentată atât din perspectiva interpreților, cât şi din aceea a compozitorilor.

Cei doi muzicieni austrieci au arătat cum, în ciuda deosebirilor evidente, între cele două instrumente există şi similitudini care pot constitui un bun punct de plecare pentru cei care se încumetă să abordeze componistic această pereche instrumentală. O primă caracteristică ar fi lipsa diferențelor de culoare la trecerea dintr-un registru în altul, lipsă compensată de registrație - desigur, mult mai bogată la acordeon – , dar şi de existența posibilității de variație timbrală (şi simultan de intensitate) la nivelul fiecărui manual în parte la clavecin sau a fiecarui grup de butoane (stânga – dreapta) la acordeon. Un alt aspect comun, privind de această dată prin perspectivă istorică, ar fi intrarea destul de recentă a ambelor instrumente în zona de interes a compozitorului contemporan, dată fiind umbra în care şi clavecinul, şi acordeonul au stat până acum – clavecinul ca instrument cumva subestimat, neînțeles, prea strâns legat de muzica veche, iar acordeonul ca instrument „bun la toate", marginalizat tocmai prin neapartenența lui

Sonja Leipold, Christoph Hofer

clară al un gen anume de muzică. Acest teren prea puțin probat pe care este invitat să intre creatorul zilelor noastre poate trezi un interes deosebit în căutătorul de sonorități noi şi detalii tehnice inedite.

A fost şi cazul celor cinci compozitori amintiți mai sus, care au scris lucrări pentru aceste instrumente în diferite variante, plecând de la clavecin solo (Laura Manolache), trecând prin duo (Wolfgang Liebhart, Dana Cristina Probst, Ming Wang) şi până la combinația de trei claviaturi – clavecin, acordeon şi pian (Adina Dumitrescu). Din prezentările făcute în cadrul workshop-ului şi în urma audierii pieselor în concert au rezultat, în mare, două tipuri de abordare din partea compozitorilor: pe de o parte insistența pe parametrul *ritm* în cazul lucrărilor *A TRE*, *REV UP* şi *Alegría*, iar pe de altă parte folosirea cluster-ului ca principal element de vocabular în *Hommage à Manuel de Falla* şi *Gaudi's Contour*. Trebuie amintit faptul că toți cei invitați anul acesta să scrie noi piese pentru festivalul Țintea Muzicală au ținut cont de tema ediției care a fost centrată pe spațiul muzical şi cultural spaniol. Lucrările s-au plasat într-o relație directă, fie cu câte un artist şi opera sa, precum Antoni Gaudi sau Manuel de Falla, fie cu un aspect caracteristic al muzicii peninsulei iberice, precum ritmul, însoțit chiar şi de elemente de coregrafie specifice flamenco-ului.

Reuşita workshop-ului din acest an a fost cu atât mai îmbucurătoare, cu cât publicul care a asistat întru-un număr mare la discuții nu a fost alcătuit numai din compozitori şi interpreți, ci şi din iubitori de concerte, care, astfel, au putut audia pregătiți programul ce a urmat. Este şi scopul manifestărilor organizate de Țintea Muzicală, festival care aduce împreună muzica clasică şi cea contemporană, încercând de fiecare dată să facă vizibile firele, pentru mulți adânc ascunse, care leagă muzica secolului XXI de cea a secolelor trecute sau de alte genuri.

Dana Cristina PROBST

Festival Internațional de Muzică Clasică şi Contemporană ȚINTEA MUZICALĂ, a VIII-a ediție – iulie 2016

A devenit deja o frumoasă tradiție ca în primele zile ale lunii iulie, începând din anul 2009, publicul iubitor al marei şi adevăratei muzici din Bucureşti, Țintea-Băicoi, Ploieşti etc, să fie invitat a participa la importante manifestări muzicale în cadrul Festivalului Internațional de Muzică Clasică şi Contemporană ce poartă un nume de referință – ȚINTEA MUZICALĂ.

Este o lăudabilă inițiativă a celor două cunoscute fiice ale renumitului inginer Gheorghe Teodorescu - din interesanta aşezare urbană prahoveană Țintea – parte din administrația oraşului Băicoi (din 1968): Dana – căsătorită Probst şi stabilită, cu domiciliul din anul 1994 în vestita metropolă a muzicii europene Viena şi Adina – căsătorită Dumitrescu, care continuă activitatea în oraşul Tempere din Finlanda.

Manifestând o evidentă chemare pentru studiul artei sonore, cele două surori Dana şi Adina Teodorescu au absolvit, cu brio, Universitatea Națională din Bucureşti şi s-au afirmat constant în țară şi peste hotare în calitate de compozitoare, pianiste şi profesoare – unanim apreciate de public şi presa de specialitate atât din țările respective dar şi din alte zone europene.

Încă de la prima ediție, această manifestare muzicală de rezonanță națională şi internațională şi-a propus să promoveze – prin concerte camerale, recitaluri, sesiuni de comunicări şi referate, simpozioane, mese rotunde etc, valorile perene ale muzicii clasice şi contemporane româneşti, precum şi cele mai reprezentative opusuri semnate de nemuritori compozitori din marile epoci şi şcoli muzicale europene şi de peste ocean.

Actuala ediție - a VIII-a, după cum notează organizatorii „şi-a îndreptat atenția către spațiul muzical şi cultural spaniol – un spațiu pe cât de viu colorat, pe atât de nuanțat şi de divers. Instrumentele prezente la această ediție s-au grupat în jurul duo-ului clavecin-acordeon, o combinație aparte de vechi şi nou, cu resurse deja probate în muzica Barocului (în ceea ce priveşte clavecinul), şi care aşteaptă a fi puse în valoare de creațiile contemporane.".

Ca în fiecare an, mai mulți compozitori români și străini au fost invitați să participe la Festivalul Țintea Muzicală cu noi creații, inspirate de această dată din spațiul și tradițiile spirituale spaniole. În acest context, au fost programate în cele patru concerte lucrări în prima audiție absolută pentru clavecin-acordeon semnate de compozitorii Adina Dumitrescu, Sebastian Dumitrescu, Wolfgang Liebhart, Laura Manolache, Dana Cristina Probst, Ming Wang ș.a.

Punând în valoare superbul peisaj iberic – printr-o inspirată incursiune în muzica secolelor XVIII-XX, programul celor patru concerte a adus în prim plan și alte cunoscute instrumente muzicale, printre care: chitara, pianul, vioara, violoncelul dar și vocea umană, oferind astfel publicului din toate categoriile socio-profesionale, pagini de referință din creația iluștrilor compozitori spanioli: Isaac Albeniz, Manuel de Falla, Enrique Granados, Jesus Guridi, Heitor Villa-Lobos, Xavier Montsalvatge, Fernando Obradors, Joaquin Rodrigo, Antonio Soler, Francisco Tarrega, Joaquin Turina ș.a.

Sebastian Dumitrescu

Ca și la edițiile precedente, pe scenele de concert din București, Băicoi, Ploiești etc. s-au aflat artiștii interpreți de vârf din Austria și România, printre care menționăm: Duo-ul Ovocutters – alcătuit din clavecinista Sonja Leipold și acordeonistul Christoph Hofer, soprana Cristina Radu, chitaristul Costin Soare, soprana Ariadna Mihai, mezosoprana Carolina Astanei, pianistul Otto Probst, violoncelista Maria Magdalena Probst, violonista Diana Antonescu, regizoarea Dorothea Neagu ș.a.

Preluând inițiativa ediției din anul 2012, Festivalul „Țintea Muzicală" a oferit și în acest an copiilor și tinerilor din Băicoi și București, posibilitatea „de a participa activ la concerte, alături de dascălii lor". Astfel programul festivalului a inclus piese muzicale interpretate de elevi ai clasei de vioară, respectiv chitară, conduse de profesoara Diana Antonescu – Școala de Muzică nr. 5 București, Costin Soare, Colegiul Național de Arte „Dinu Lipati" București și Silviu Anghel – Casa de Cultură Liliești – Băicoi.

Deschiderea oficială a festivalului, a avut loc vineri, 1 iulie a.c. ora 19.00, în Sala Auditorium a Universității Naționale de Muzică București.

Concertul, sugestiv intitulat „Sărbători spaniole" prezentat de către compozitoarea, pianista și profesoara Adina Dumitrescu, a cuprins o seamă de lucrări de certă valoare semnate de compozitori spanioli: Manuel de Falla, Fernando Obradors, Isaac Albeniz, Joaquin Rodrigo, Antonio Soler, Joaquin Turina, Enrico Granados, Carlos Seixas, precum și opusuri în prima audiție absolută scrise de către compozitorii Adina Dumitrescu, Wolfgang Liberhart – pentru acordeon și clavecin și Laura Manolache – pentru clavecin solo.

Cea de a doua zi a festivalului – sâmbătă, 2 iulie a înscris în program, în primul rând, la ora 16.00 – tot în Sala Auditorium de la Universitatea de Muzică București, o interesantă masă rotundă, cu tema *Muzica contemporană se prezintă în dialog*, la care au rostit alocuțiuni: Sonja Leipold – clavecin, Christoph Hofer acordeon și compozitorii Adina Dumitrescu, Wolfgang Liberhart, Laura Manolache, Dana Cristina Probst, Ming Wang etc. De la ora 17.00, a început un nou concert având genericul „Culori spaniole".

Programul a cuprins piese muzicale din opera compozitorilor Francisco Barbieri, Federico Chueca, Fernando J. Obradors, Heitor Filla-Lobs, Antonio Soler, Enrique Gradanos, Joaquin Rodrigo, Francisco Tarega, Manuela Kerer, Isaac Albeniz ș.a., precum și în prima audiție absolută piesa Gaudi's Contour pentru acordeon și clavecin de Ming Wang etc.

Printre interpreți s-a aflat și cvartetul Alegria, care a interpretat un cântec popular spaniol – aranjament pentru patru viori de compozitoarea Adina Dumitrescu.

Duminică, 3 iulie – ora 18.00, la Casa de Cultură Liliești - Băicoi a avut loc cel de-al treilea concert intitulat „Călătorii spaniole". Programul a fost prezentat de compozitoarea Adina Dumitrescu.

Timp de aproape trei ore, publicul din localitate precum și din alte orașe ale județului și chiar din Capitala țării, a aplaudat îndelung evoluția soliștilor vocali și instrumentiști amintiți, precum și cvartetele Alegria – vioară și Passione – chitară de la Casa de Cultură din Băicoi.

Potrivit tradiției, ultimul concert al actualei ediții a avut loc marți, 5 iulie, la Biserica Romano-Catolică Cristof Rege din Ploiești.

Această remarcabilă manifestare muzicală din program a fost onorată de Miguel Maury Buendia - Arhiepiscop tit. de Italică Nunțiu Apostolic, Decan al Corpului Diplomatic.

Prezentarea programului a fost rezervată prof. dr. Alexandru I. Bădulescu, muzicolog și compozitoarei Dana Probst.

Au fost amintite numeroasei asistențe, principale date și momente din importanta școală muzicală europeană-spaniolă, precum și din activitatea prodigioasă numeroșilor compozitori și interpreți care s-au aflat pe scenele de concert din București, Băicoi și Ploiești, cu un repertoriu de excepție, interpretat la un nivel artistic performant – cu evidente momente de virtuozitate vocală și instrumentală, răsplătit - pe bună dreptate prin repetate aplauze din partea publicului.

Participând, cu firească emoție, la toate cele opt ediții ale festivalului am remarcat - cu nespusă bucurie, serioasele eforturi, capacitatea organizatorică și dăruirea exemplară a celor doi directori ai festivalului - Dana Probst și Adina Dumitrescu, precum și a tuturor artiștilor interpreți, invitați din țară și străinătate.

Felicitând organizatorii, realizatorii dar și sponsorii – oameni de mare suflet, care au investit o parte din ființa lor pentru ca acest festival să continue anual, pe trepte din ce în ce mai înalte, în topul manifestărilor muzicale de acest profil din țară și străinătate.

Al. I. BĂDULESCU

"PRO PIANO – ROMÂNIA" – două decenii de excelență

Este pianul cel mai uşor instrument, aşa cum mulți dintre noi sunt tentați să afirme? Mult mai simplu de abordat, într-adevăr, în primii ani de studiu, el şi-a dobândit notorietatea în întreaga lume prin intermediul ambitusului său extins, de dimensiuni orchestrale, al spectrului timbral cu un potențial combinatoriu deosebit de amplu, al căldurii sonorității, al influenței cvasi terapeutice asupra universului sensibil al ființei (nu doar umane!). În acest context, ideea de a înființa o fundație cu scopul de a selecționa, educa şi subvenționa elita artistică din domeniu, de a sprijini – la nivel național şi internațional – tinerii supradotați, talentele reprezentative ale României, face parte dintre demersurile extrem de generoase pe care un simplu dar entuziast slujitor al artei sunetelor le poate coordona.

Inițiată şi condusă de doamna profesoară Stela Avesalon, Fundația Culturală "PRO PIANO – ROMÂNIA" a împlinit douăzeci de ani de existență, iar Concursul Internațional cu acelaşi nume, cel mai important proiect al Fundației (căruia i se adaugă Festivalul "Prietenii Muzicii", desfăşurat în cele mai importante centre culturale ale țării: Bucureşti, Cluj-Napoca, Iaşi, Sibiu, Timişoara, , şi, Festivalul laureaților "Pro Piano Romania", respectiv, CEM – Centrul de Excelenta şi Merit) a atins şi el aceeaşi cifră. Dacă sprijinul acordat de către Fundație participării tinerilor pianişti la diverse competiții din țară şi de peste hotare, ca şi la numeroase recitaluri şi spectacole de înaltă ținută artistică organizate în prestigioase centre de cultură, a avut drept consecință, de–a lungul timpului, afirmarea multor interpreți în viața muzicală, Concursul Internațional "PRO PIANO – ROMÂNIA", redimensionat, din 2011, într-un concurs internațional de interpretare şi compoziție, a propulsat, la rândul său, în circuitul valorilor europene şi mondiale, o suită de nume interpretative de o calitate incontestabilă.

Originalitatea concursului – structurarea primelor două secțiuni, A şi B (ale vârstelor celor mai mici), în aşa fel încât fiecare an de naştere al concurenților să se constituie într-o categorie separată – a oferit posibilitatea unor ierarhizări mai echitabile a tuturor interpreților în raport cu cele ale altor competiții pianistice, acest fapt atrăgând înscrierea, chiar de la prima ediție a concursului "PRO PIANO – ROMÂNIA", a unui număr record de pianişti.

Beneficiind de un juriu din care au făcut parte, de-a lungul celor 20 de ediții, 38 de personalități marcante ale vieții muzicale din România, Portugalia, Franța, Monaco, Canada, Grecia, Italia, Bulgaria, Germania – pianişti, compozitori şi muzicologi, competiția a numărat, în 2016, 135 concurenți între şase şi treizeci de ani din România, Republica Moldova, Grecia, Turcia, Spania, Uzbekistan şi China. Pe parcursul a celor patru zile de concurs (21-24 iunie), participanții şi-au demonstrat nivelul deosebit de pregătire în cadrul tuturor celor 14 categorii de vârstă la care s-au înscris; iar juriul, alcătuit anul acesta din prof. Stela Avesalon – preşedinte, prof. Monica Noveanu – Cluj Napoca, prof. Vlad Dimulescu – Bucureşti, prof. Constantin Sandu – Porto / Portugalia, pianistul Mihai Ungureanu – Craiova, muzicologul Sebastian Crăciun – Bucureşti şi compozitoarea Adina Sibianu – Bucureşti a fost pus în situația de a acorda nu mai puțin de 33 premii I pentru interpretare pianistică – dintre care 5 premii de Excelență – şi un premiu I pentru compoziție.

Fiecare zi de concurs a adus emoții dar şi bucurii tuturor participanților, indiferent de vârstă; iar atunci când s-a întâmplat ca emoțiile, în loc să deterioreze potențialul comunicării interpretative, să fie centrate spre a-l aureola, transformând redarea corectă a partiturii într-un gest asumat de trăire artistică, efortul candidaților la premii a fost răsplătit, firesc, cu cele mai înalte distincții.

O remarcă generală asupra acestei competiții cu reprezentativitate internațională ar fi aceea că, apreciind calitatea organizării, structurarea echilibrată a repertoriului pe etape şi categorii de vârstă (repertoriu selectat de către concurenți din toate ariile stilistice, neîncorsetat de impunerea unor anumite piese-reper) şi, evident, nu în ultimul rând, probitatea impecabilă a jurizării, micii interpreți au revenit pe scena concursului, în ediții succesive. Şi astfel a devenit posibilă panoramarea evoluției acestora într-un parcurs de timp mai îndelungat, copiii fiind totodată impulsionați să-şi păstreze locul dobândit la precedenta ediție, ori, datorită concurenței strânse, de nivel din ce în ce mai ridicat, să-şi îmbunătățească vizibil performanța, an după an. Ediția a XX-a, aniversară, s-a confruntat şi ea cu asemenea situații – Anita Stoica, Theodore Mezei şi Anelise Gămulescu confirmându-şi premiul de excelență câştigat în 2015, în timp ce Sabina Maria

Suciu şi Andreea Cicireagă Moisescu au progresat vizibil, reuşind să-şi adjudece, anul acesta, distincţia maximă. După trei etape de concurs cu un grad de dificultate foarte ridicat datorită amplitudinii repertoriului abordat, categoria C şi-a cunoscut şi ea câştigătorul, în persoana Andrei Demidov, absolventă a Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti.

Programată în 25 iunie, gala laureaţilor, desfăşurată, ca şi concursul, în sala ArCuB – Gabroveni, a avut ca protagonişti opt dintre aceşti tineri extrem de talentaţi, cinci dintre ei fiind cei recompensaţi cu premii de excelenţă: Anastasia Ţăruş (Chişinău) – categoria A1, Anita Stoica (Bucureşti) – categoria A3, Sabina Maria Suciu (Bucureşti) – categoria B2, Anelise Gămulescu – categoria B3, Andreea Cicireagă Moisescu – categoria B7, lor alăturându-li-se Cristina Aracil Almarcha (Orihuela, Spania) – premiul I la categoria B1, Igor Voronin (Chişinău, Republica Moldova) – premiul I la categoria B6 şi Ioana Andrei – premiul II la compoziţie – a cărei lucrare a fost interpretată pe scenă de către compozitoare, la pian, şi profesoara Gabriela Nichita, la vioară (de menţionat că premiul I al concursului de compoziţie s-a acordat lui Tamio Vesa Nakajima din Beiuş, Bihor).

Am ascultat, cu prilejul acestei gale, piesele cel mai bine cotate de către juriu din repertoriul concurenţilor, piese care au impresionat prin sensibilitatea adresării, maturitate conceptuală, etalarea unei culturi stilistice riguroase şi a unui tuşeu personalizat, tinerii laureaţi demonstrându-şi afinitatea pentru postura solistică, pentru relaţia „vie” cu publicul unei săli de concert, pentru întreaga tipologie a genurilor muzicale. Lor şi profesorilor care s-au implicat, cu seriozitate şi dăruire, în pregătirea acestor evoluţii de excepţie, le urăm să se menţină pe orbita succesului, ca exponenţi ai viitoarei elite de muzicieni într-un univers care devine din ce în ce mai robotizat, mai apăsat de ameninţarea însingurării prin refugiul în virtualitate. Datorită lor şi artei căreia îi slujesc, doza de umanitate din interiorul fiecăruia dintre noi ar putea rămâne, credem, o constantă! (Foto: Marius VÂJOAICA)

Loredana BALTAZAR

Physis şi Poiesis

Înzestrată, mai mult ori mai puţin egal, cu calităţi şi defecte, fiinţa umană s-a confruntat permanent cu ideea de ispită, una din cele mai puternice reprezentări ale sale fiind ispita de a crea. A fi şi a face – *Physis şi Poiesis* – sunt valenţe intrinseci ale umanităţii, dar însuşirea de a crea pare a fi un dat superior, căci nu oricui îi este menit să întemeieze, să înfiinţeze, să conceapă ceva în cele mai mici detalii, conferind finalitate novatoare unui (aparent) comun impuls iniţial. Conştientizându-şi dimensiunea creatoare din interiorul propriei fiinţe, omul este „provocat” să-şi redefinească statutul existenţial, iar vehiculul prin care această provocare se poate transforma,

Şerban Novac

concret, în realitate, îmbracă de multe ori haina actului artistic.

Pornind de la alăturarea celor doi termeni, titlul recentei expoziții a cunoscuților artiști plastici Dorina Novac și Valentin Babanu s-a dorit a fi o explorare a capacităților „omului magic” de a radiografia natura și de a-i prelua energiile, pentru a-și revigora propriul interior și a-l readuce în dar mediului înconjurător. După cum ne-a obișnuit în parcursul celor șase expoziții anterioare personale, Dorina Novac a coagulat și de această dată, în jurul personalității sale, expresiile radiante ale unor discursuri literar-artistice complementare, vizualizarea tablourilor fiind însoțită de audierea unor pagini muzicale – interpretate de fagotistul Șerban Novac – și a unor considerații filosofice aparținând lui Mihai Novac.

Mihai Novac, Valentin Babanu, Florian Lucan, Dorina Novac

Găzduit de U ART Gallery, o incintă expozițională cu profil inedit și amplasament spectacular deosebit, vernisajul programat în 27 mai s-a bucurat de o introducere pertinentă în dramaturgia creatoare a ambilor pictori realizată de către profesorul acestora, Florian Lucan. I-au urmat intervențiile muzicale ale lui Șerban Novac – trei dansuri din Suitele pentru violoncel solo ale lui Johann Sebastian Bach (*Giga* din Suita nr.2 în re minor, *Menuetul* și *Giga* din Suita nr.1 în Sol major) transcrise pentru fagot solo, *Melopedia* de Nicolae Brânduș și *Valsul ingenuu* semnat de Francisco Mignone – pentru ca, în încheiere, Mihai Novac să expliciteze întregul concept al evenimentului artistic printr-un eseu succint. Proiectată ca o surpriză a acestui eveniment inter-artistic, apariția actriței Doina Ghițescu a nuanțat sensibil finalul după amiezei, versurile recitate panoramând imaginativ detalii ce păreau desprinse din aspectele metaforice ale pânzelor expuse.

După o suită de participări la expoziții de grup dar și o expoziție personală, premiat la concursul de pictură marină ”Dimitrie Știubei”, Valentin Babanu, a supus atenției publicului, în primul rând prin preocuparea pentru perimetrul acvatic dar și prin reflectarea unui orizont dezlimitator, o perspectivă macrocosmică asupra peisajului, în timp ce lucrările Dorinei Novac, inundate de bucuria culorii, au reliefat preponderent cultivarea unei tipologii microcosmice, a revelării detaliului din interiorul naturii vegetale.

Conexiunea dintre pictură și muzică a fost valorificată, la rândul său, cu naturalețe, prin intermediul pieselor propuse spre ascultare de către Șerban Novac, al căror potențial descriptiv – fie ca ipostază de tablou dansant, fie ca întruchipare a senzualității unui cadru nostalgic de factură lirică, fie ca schiță modală a unui demers ritualic ce viza însăși continuitatea regenerativă a vieții, cu iz magic – a strălucit prin interpretarea sugestivă, plină de căldură dar și de spirit ludic, a talentatului fagotist.

Ceea ce am remarcat însă în mod deosebit a fost atracția spectatorilor pentru acest creuzet literar-artistic care a devenit, de câțiva ani, o „marcă” a familiei Novac. Intenția de a-și forma un public care, deși specializat într-unul din cele trei limbaje – al picturii, muzicii ori filosofiei – în care se exprimă Dorina, Șerban și Mihai Novac, ajunge să le asimileze și pe celelalte două pentru a aprecia multiplele lor interrelații la adevărata valoare, mi se pare a fi un veritabil act de cultură.

Într-o epocă în care jaloanele traseului vieții obișnuite tind a fi supuse informatizării, în care vizionarea unui tablou ori contactele cu cartea, muzica, spectacolul, filmul, depind într-un procent semnificativ de accesul la computer și banala conexiune la internet, pulsația vie a unei astfel de manifestări culturale poate insera, în rutina evenimentelor zilnice, o infuzie de emoții absolut benefice, o oază de energie ce hrănește, nevăzut, deschiderea interioară către umanitate a fiecăruia dintre noi. Așa s-a și întâmplat în acea după amiază de mai, și sperăm că se va mai întâmpla în decursul următoarelor întâlniri artistice proiectate de familia Novac și invitații ei, întâlniri pe care le dorim a se derula cât mai curând. (Foto: Marius VÂJOAICA)

Loredana BALTAZAR

A XXVI-a ediție a Adunării Generale a Asociației Naționale Corale din România

Sâmbătă, 4 iunie a.c. – o splendidă zi de la începutul noului anotimp din calendarul românesc - , în vestitul ORAŞ AL UNIRII – Municipiul Focşani, aşezat din timpuri imemoriale la curba Carpaților Orientali şi care, din străvechi veacuri a constituit o permanentă punte de legătură fizică şi sufletească între cele trei provincii româneşti surori: Țara Românească, Moldova şi Transilvania, s-au desfăşurat, în acest an, lucrările anuale ale Adunării Generale a Asociației Naționale Corale din România.

După cum se ştie, la numai câteva săptămâni după Revoluția din Decembrie 1989, în Capitala României, la inițiativa unui grup de eminenți muzicieni: compozitori, dirijori, muzicologi, profesori de asociații corale etc, s-au pus bazele Asociației Naționale Corale din România, „Organizație Cultural-Artistică cu un important caracter profesionist, neguvernamentală şi non profit, afiliată la „Federația Europa Cantat".

La sosire în Oraşul Unirii şi pe pământul legendarei balade Miorița, participanții din importante centre de cultură ale țării: dirijori, compozitori, muzicologi, preşedinți de asociații corale, corişti, ziarişti etc., au fost primiți, cu deosebită atenție şi nemărginită dragoste. Gazdele – în frunte cu reputatul dirijor al Coralei „Pastorala" din localitate – prof. dr. Dumitru Sandulachi, au oferit oaspeților imaginea simbolică a Asociației Naționale Corale din România – o splendidă insignă însoțită de o părticică - floare din ceea ce avem mai scump în viața noastră: Tricolorul Românesc.

După un călduros cuvânt de **Bun sosit** în „Oraşul Unirii şi frumosul amfiteatru ce poartă numele cunoscutului maior Gheorghe Pastia", rostit de dirijorul şi profesorul Dumitru Sandulachi, membrii Coralei „Pastorala" – împreună cu toți cei prezenți au intonat emblematicul imn *Gaudeamus Igitur* şi apoi cântecul simbol de Sfintele Paşti – *Cristos a Înviat*.

În această atmosferă de aleasă sărbătoare a muzicii corale româneşti, preşedintele Asociației Naționale Corale – maestrul Voicu Enăchescu, director artistic al Centrului Național de Artă „Tinerimea Română", după ce a mulțumit oficialităților locale şi gazdelor pentru această entuziastă primire, a ținut să precizeze că printre personalitățile marcante ale creației şi vieții muzicale româneşti, se află în superbul Amfiteatru eminentul compozitor, dirijor şi folclorist **Constantin Arvinte**, care în ziua de 21 mai a.c., a împlinit venerabila vârstă de 90 de ani.

Întreaga asistență – în picioare, împreună cu membrii Coralei „Pastorala", au intonat binecunoscuta urare Mulți ani trăiască, moment în care preşedintele Asociației, maestrul Voicu Enăchescu i-a înmânat, distinsului muzician Constantin Arvinte, în semn de recunoştință şi prețuire pentru excepționala sa operă şi întreaga activitate de compozitor, dirijor şi folclorist, o splendidă **Diplomă de Excelență.**

După acest emoționant preludiu, preşedintele Asociației Naționale Corale a declarat deschise lucrările şi a prezentat, în primul rând, Darea de seamă a activității Asociației Naționale Corale din România, pentru anul 2015.

În prima parte au fost, pe bună dreptate, remarcate o seamă dintre cele mai reprezentative manifestări muzicale aflate pe agenda anului trecut ce au avut loc în cele mai cunoscute centre de cultură ale țării, manifestări ce au devenit tradiționale şi unanim apreciate de publicul iubitor al marei şi adevăratei muzici, de presa de specialitate scrisă, audio şi video. Iată numai câteva exemple: Festivalul Internațional de Muzică Corală „D.G. Kiriac" – Piteşti, Argeş (22-28 iunie 2015); Festivalul Coral Internațional „Pastorala", Focşani, ediția a XIII-a (3-6 iulie 2015); Festivalul Concurs Coral Internațional pentru Tineret „Gavriil Musicescu", Iaşi, ediția a III-a (1-7 iulie 2015); Festivalul Concurs Coral Internațional „Liviu Borlan", ediția a V-a (3-6 sept.) Baia Mare; Festivalul Național de Muzică Corală „Ioan D. Chirescu", Cernavodă, ediția a XXXIV-a, noiembrie 2015; Festivalul Corurilor de Copii şi Tineret „Timotei Popovici", ediția a XXXIV-a, Casa de Cultură Caransebeş – mai 2015, Festivalul Coral Național de Muzică Corală Religioasă Ortodoxă „Buna Vestire", ediția a XXVI-a, Botus, Suceava (martie 2016) ş.a.

Un loc special în programul general al Asociației Naționale Corale îl constituie, de aproape un deceniu, importanta stagiune corală ce poartă numele unui muzician de geniu, Paul Constantinescu.

În principalele săli de concert din Capitală: Aula „George Enescu", a UNMB, Centrul Național de Artă „Tinerimea Română" şi în vestitele locaşuri de cult: Sfântul „Spiridon", Sfântul „Elefterie", Catedrala Sf. „Iosif" etc, au prezentat concerte extraordinare prestigioasele ansambluri corale: „Nicolae Lungu" - Patriarhia Română, „Divina Armonie", „Symbol", „Te Deum", Sf. „Mina", „Cantus Domini", Corala Brâncovenilor ş.a.

Ca şi în anii precedenți, o seamă de formații corale, printre care: Corul bărbătesc „Cantus Domini, Corul de cameră „Cantabile" al Liceului Teoretic „Ioan Slavici" din oraşul Panciu, Corala Sf. „Mina", Corul Academic „Divina Armonie", Corul „Vlăstarele Orăştiei" etc, au reprezentat la cote artistice performante muzica românească în dialogul cultural internațional, manifestări ce au avut loc în Austria, Ungaria, Grecia, Riga, Macedonia, Germania, Rusia etc.

În următoarea parte a raportului au fost evidențiate şi o seamă de formații corale care au sărbătorit importante jubileuri: Corul Academic Radio -75 de ani de la înființare, Corul de copii Radio - 70 de ani, Corul de cameră „Codes Apulum" - 35 de ani, Corul „Simbol" - 25 de ani, Corurile „Trison" – Brăila şi „Solemnis"- Satu Mare, 20 de ani ş.a.

O manifestare cu totul deosebită a avut loc în seara zilei de 15 mai a.c., la Catedrala Mitropolitană a Ardealului din Municipiul Sibiu, prilejuită de aniversarea a 230 de ani de învățământ teologic ortodox în Municipiul Sibiu şi 110

ani de la înfiinţarea Corului „Timotei Popovici" al Catedralei Mitropolitane din localitate, la care şi-au dat concursul împreună cu Orchestra Simfonică a Filarmonicii din Sibiu, Corul Mixt „Codex Apulum" din Alba Iulia (dirijori: prof. Iosif Fiţ şi preot prof. dr. Nicolae Topârcean) şi Corala „Timotei Popovici" (dirijor pr. arhid. Dan Alexandru Streza), sub bagheta tânărului şef de orchestră Matei Pop, au interpretat, cu brio, incontestabila capodoperă vocal-simfonică a compozitorului Paul Constantinescu, Oratoriul bizantin de Paşti," Patimile şi Învierea Domnului".

Voicu Enăchescu

În partea finală a raportului au fost aduse, în prim plan, şi o seamă de apariţii editoriale semnate de cunoscuţii de oamenii de ştiinţă muzicală; printre care: Dumitru Jompan - volumul *Corespondenţă*, Liviu Borlan – *Piese corale*, Mariana Popescu – vol. *Ion Vanica*. Magia Corului de Copii Radio, două lucrări dedicate ilustrului compozitor Gheorghe Bazavan, de la a cărui naştere s-au împlinit recent 100 de ani: volumele *Gheorghe Bazavan*, *Pe Burnaz, la Bragadiru* – autori Valeriu Bazavan şi Marcel Ţena şi Gh. Bazavan – *Lucrări laice şi religioase*; volumul *O comunitate, un cor, un dirijor – monografia Corului de Cameră „Caedonia" din Sibiu*, autor Simona Manea şi prof. Florin Soare etc.

Darea de seamă, supusă dezbaterii – a deschis drumul unor interesante alocuţiuni, rostite de: Maria Gyuris (Timişoara), prof. dr. Al. I. Bădulescu (Prahova), compozitorul, dirijorul şi folcloristul Constantin Arvinte, profesorul şi dirijorul Florin Soare (Sibiu), ing. Alexandru Nicolici - directorul Asociaţiei „Prietenii Armoniei" (Baia Mare), prof. şi dirijorul Iosif Fiţ (Alba Iulia), prof. dr. Dumitru Sandulachi, Maricica Lupu – dirijor (Brăila) ş.a., care au apreciat lucrările adunării generale - un bilanţ pozitiv ce onorează eforturile conducerii asociaţiei pentru stimularea muzicii corale româneşti pe plan naţional şi internaţional. Vorbitorii au exprimat şi importante propuneri privind popularizarea constantă a principalelor manifestări muzicale corale prin presa scrisă, audio şi video, sprijinirea activităţii corale de către Ministerul Culturii, Ministerul Educaţiei Naţionale şi organismele lor teritoriale, de oficialităţile locale şi judeţene, dar şi o mai bună evidenţiere a activităţii desfăşurate prin documente de arhivă (cum se procedează de către Corala Armonia din Baia Mare) etc.

Lucrările adunării generale s-au încheiat cu vizionarea unui valoros film documentar de scurt metraj dedicat Centenarului naşterii ilustrului compozitor Gheorghe Bazavan, realizat de nepoţii artistului Valeriu Bazavan şi Marcel Ţena.

Al. I. BĂDULESCU

„Cununa Carpaţilor", o mostră de suflet românesc

Cu certitudine, arsenalul spiritual al unei etnii se bazează, în primul rând, pe păstrarea tradiţiilor perpetuate de-a lungul existenţei sale. *„Un popor fără tradiţii este un popor fără viitor"*, afirma, pe drept cuvânt, diplomatul Alberto Lleras Camargo, susţinând ideea că un edificiu puternic nu se va putea niciodată menţine şi consolida decât pe un teren solid, în acest caz terenul ambientului cultural care-l caracterizează. Iar ansamblul creaţiilor artistice, obiceiurilor şi tradiţiilor populare a unei ţări îi amprentează identitatea, particularizând-o la nivel de esenţă.

Funcţionând la ora actuală sub egida Cantrului Naţional de Artă „Tinerimea Romană", fomaţia „**Cununa Carpaţilor**" a luat fiinţă în anul 1948, având în componenţa sa tineri artişti – instrumentişti, dansatori şi solişti vocali care au cules şi purtat folclorul românesc, în formele sale cele mai autentice, pe scene din SUA, China, Cambodgia, Vietnam, Sudan, Danemarca, Suedia, Norvegia, Italia, Germania, Grecia, Turcia, Cipru, Franţa, fosta U.R.S.S, Bulgaria, Ungaria, Marea Britanie, Olanda, Siria, Polonia, Ucraina, Portugalia, Spania, Austria etc. Evident, componenţa ansamblului este astăzi cu totul alta, membrii actuali fiind tineri instrumentişti al căror grad de instruire muzicală le modelează disponibilităţile native.

Concertul susţinut de orchestra „**Cununa Carpaţilor**" pe scena Palatului "Tinerimea Română" în 31 mai s-a bucurat, în plus, de o premieră dirijorală, la pupitrul formaţiei apărând extrem de apreciatul solist plurivalent Dan Ionescu, artist cu o activitate concertistică impresionantă şi o îndelungată experienţă ca membru al unora din cele mai valoroase ansambluri de gen ("**Ciocârlia**", **Ansamblul Tineretului**, **Ansamblul "Doina" al Armatei**, **Orchestra Naţională de Folclor**, **Grupul Folcloric "Ştefan Bucur"**, **Big Band-ul Radiodifuziunii Române**, **Cromatic** etc.). Supranumit şi "Omul-Orchestră", Dan Ionescu stăpâneşte fără

Dan Ionescu

Foto: Marius Vâjoaica

probleme 12 instrumente: clarinet, flaut, saxofon sopran, saxofon alto, saxofon tenor, saxofon, bariton, caval, tilincă, ocarină, danofon, fluier şi block-flote, pe care le mânuieşte cu admirabilă virtuozitate; iar în acea după amiază din finalul lunii mai, spectatorii care au umplut sala au avut ocazia de a-l asculta cântând impecabil la caval, tilincă, danofon, ocarină şi fluier dar şi la saxofon sopran

Sub conducerea sa, întreaga evoluţie a orchestrei, care a interpretat piese din Maramureş (*Bucium*, *Doină*, *Purtată* şi *Tropotită*), Ardeal, Teleorman (*Horă* şi *Sârbă*, acompaniindu-l pe solistul vocal Daniel Turică), Moldova şi Muscel – o minunată *Sârbă* oferită ca încheiere, a impresionat prin dinamism, paletă timbrală variată (potenţată structural prin aranjamente orchestrale proprii), sincronizare fără cusur şi dozajul inteligent al intervenţiilor solistice, agrementând latura virtuozităţii fără însă a diminua energia sonorităţii de ansamblu.

Dar ceea ce m-a bucurat cel mai mult a fost faptul că, ascultând, pas cu pas, această succintă radiografie muzicală a repertoriului tradiţional autohton, am resimţit magnetismul specific folclorului de bună calitate, a cărui putere de revigorare iată că s-a perpetuat, ca a unui panaceu, din negura timpului până astăzi. Ca o raţiune în plus de a ne determina să ne reîntoarcem "acasă", în profunzimea sufletului românesc căruia, neîndoielnic, îi aparţinem încă.

Loredana BALTAZAR

Aniversare Bela Bartók

Sfârşitul lunii martie A.D. 2016 a readus în memoria slujitorilor muzicii faptul că se împlinesc 135 de ani de la naşterea unuia dintre cei mai de seamă compozitori ai secolului XX, Bela Bartók. Pentru români, evenimentul are o semnificaţie aparte dată fiind legătura specială pe care acesta a avut-o cu ţara noastră, cu personalităţile muzicale din epocă, ne referim în special la George Enescu şi la Constantin Brăiloiu. Bartók, alături de Liszt, sunt consideraţi cei mai mari compozitori ai Ungariei, ceea ce a condus la organizarea unor ample manifestări muzicale în afara graniţelor prin numeroasele institute culturale din Europa şi America. La noi, Institutul Maghiar de cultură a patronat mai multe evenimente artistice care au fost pregătite în primul rând prin publicarea unui amplu supliment – considerat de colecţie – ataşat revistei Observator Cultural, al cărui conţinut a cuprins articole asupra unor pagini mai puţin mediatizate ale operei lui Bartók, studii muzicologice, interviuri, scrieri care se află în fondul de documente al Academiei Maghiare, toate semnate de binecunoscuţi specialişti, unii provenind chiar din România. Unul dintre acestea a fost dedicat corpusului muzicii corale al creaţiei bartókiene, cu referire la cea dedicată formaţiilor bărbăteşti, şi, în acest spirit a fost invitat corul *Szent Efrem* (după sfântul cu acelaşi nume, care a trăit între 306-373, supranumit şi Harpa Sfântului Duh). Înfiinţat în 2002, ansamblul, alcătuit din muzicieni profesionişti de excepţie s-a impus cu repeziciune în viaţa artistică internaţională fiind distins cu numeroase premii, obiectivul fiind "popularizarea valorilor vocale ale lumii creştine de rit bizantin, punând totodată accent şi pe interpretarea noilor compoziţii de muzică contemporană maghiară şi europeană şi păstrarea tradiţiilor corale din ţara lor". Dacă la Catedrala Sf. Iosif din Bucureşti publicul s-a lăsat vrăjit de atmosfera arhaică a imnurilor şi troparelor extrase din tezaurele muzicii religioase aparţinând Greciei (Agni parthene), României (Christos anesti - de la Putna), Bulgariei (Angel vopijasche), Rusiei (Canon Euharistic), Siriei (Al Masíh o qam), s-au evidenţiat şi lucrări scrise de G. Lvovsky, S. Rahmaninov, P. Cesnokov, Sáry László şi Lesya Dichko, cu intercalări de cântece-colinde româneşti din Moldova şi Bucovina cântate la fluier. Revenind la Bartók, sala Auditorium de la UNMB a găzduit concertul în care a fost interpretată integrala lucrărilor scrise de acesta pentru cor bărbătesc, un eveniment muzical foarte rar având în vedere că repertoriul pune serioase dificultăţi muzicale, aparenta simplitate ascunzând o muzică evoluată, a cărei complexitate se defineşte o dată cu trecerea timpului, fenomen care se poate urmări în toată creaţia lui Bartók. *Seara* (1903- BB30), *Patru cântece ţărăneşti maghiare* (1910-12 -BB60), *Cântece populare slovace* (1917-BB77), *Cântece populare secuieşti* (1932 -BB106) şi *Din vremuri trecute* (1935-BB 112) au alternat cu mici lucrări instrumentale din epocă, muzici din repertoriul folcloric al Europei centrale interpretate de Szokolay Dongó Balázs la taragot, cimpoi şi fluier. Pentru realizarea acestui inedit proiect ansamblul, alcătuit din 16 persoane, condus de Bubnó Tamás a lucrat timp de şapte ani reuşind o magistrală înregistrare care

arată o faţă necunoscută a geniului bartókian. Tot în seria acestor acţiuni s-a înscris şi recitalul susţinut la Ateneu de pianistul Tamás Erdi, un artist care este binecunoscut publicului bucureştean. Repertoriul a fost unul reprezentativ pentru personalitatea lui Erdi; a început cu patru lucrări de Chopin (*Fantasie Impromptu op. 66*, *Nocturna în do#* op.posth, *Ballade no.1* în sol op.23 şi celebrul *Preludiu în Mi b op.28 nr.15*), într-o viziune mai clasică prin aceasta înţelegând o mare claritate a discursului, ornamentică foarte egală, triluri susţinute, fără exces de pedală, touché nobil, un sentiment mai reţinut, totul având o anumită eleganţă, departe de excesele la care uneori te ispiteşte genul. Au urmat două piese de Liszt, *Sposalizio* (din *Anii de pelerinaj*) şi *Consolation* (nr. 4, Quasi Adagio, cantabile con devotione/ Re b major)

în care Erdi a reuşit să redea cu multă nobleţe gama diversă de sentimente, în acel timp chiar cele mai dureroase momente având demnitatea lor. Punctul de contrast cu care s-a încheiat prima parte l-a constituit lucrarea lui Kodaly Zoltan, *Dansuri din Maramureş*, un opus cu pronunţat conţinut modal, foarte dificil tehnic, scriitura acordică fiind încărcată la maximum, plasată pe registre extreme, unde pianistul a avut prilejul să-şi etaleze virtuozitatea fără cusur. În partea a doua programul a alternat lucrări de Liszt (*Jeux d'eau la Villa d'Este* interpretat cu strălucire şi *Rapsodia ungară nr. 6* în care solistul s-a desfăşurat cu dezinvoltură, captivant, parcă doreai să nu se mai termine) cu patru lucrări de Bartók, scrise în diferite perioade ale creaţiei sale. *Improvizaţiile pe teme populare maghiare* op.20 BB83 au fort terminate în 1920 se prezintă a fi o alcătuire foarte interesantă pentru că elementele extrase din folclor devin pretext pentru ca Bartók să-şi dezvolte propriile idei într-o scriitură diversificată, aspect pe care pianistul l-a sesizat foarte bine, planurile sonore şi tehnica uneori mozaicată fiind excelent subliniate. Bineînţeles că nu a lipsit piesa de mare succes *Allegro Barbaro* BB 63 compusă în 1911, devenită un fel de motto al creaţiei lui Bartók destinată pianului şi care există şi într-o variantă orchestrală realizată de Nathan Kelly. Aceeaşi tehnică briliantă ca la Kodaly, urmată de sensibila *Seara la secui* (figurează şi sub titlul *Abend am Lande*) şi de celebrele *Dansuri româneşti*, au relevat disponibilitatea artistului pentru stiluri diverse şi bogăţie interioară. Recitalul s-a desfăşurat într-un mare crescendo emoţional şi tehnic, cele 90 de minute de muzică epuizându-se prea repede. Un farewell cu Debussy - *Clair de lune* şi un binecunoscut şi antrenant Impromptu de Schubert, o seara în care cu toţii ne-am simţi fericiţi datorită superbului Ateneu sub ale cărui arcade a răsunat o muzică atât de bună.

Corina BURA

Centenar Constantin Bugeanu

Ilustrul şef de orchestră, profesor universitar, muzicolog şi compozitor Constantin Bugeanu a văzut lumina zilei la 16/18 mai 1916, în Municipiul Ploieşti, str. Goleşti, într-o familie de intelectuali. Tatăl său – Dinu Bugeanu a fost unul dintre renumiţii profesori de matematică la vestitul liceu „Sf. Petru şi Pavel” din Ploieşti, care în anul 1921, a fost promovat în această funcţie didactică la universitatea din Timişoara.

Aici, în oraşul de pe Bega, distinsul matematician şi-a stabilit domiciliul cu întreaga familie. Dovedind o reală chemare pentru studiul artei sonore, micul Constantin a fost înscris, la vârsta de 11 ani, (1927) la Conservatorul Municipal de Muzică din Timişoara, unde, până în anul 1933, a beneficiat de îndrumarea reputaţilor maeştri Sabin Drăgoi şi Emil Mihai.

Din anul 1933 şi până în 1940, Constantin Bugeanu îşi continuă, cu brio, studiile muzicale la Conservatorul Regal de Muzică şi Artă Dramatică din Bucureşti. Printre profesorii săi se numără vestiţii maeştri ai creaţiei şi pedagogiei româneşti Ioan D. Chirescu (teorie, solfegiu), Mihail Jora (compoziţie), Constantin Brăiloiu (folclor şi istoria muzicii), Ionel Perlea (dirijat orchestră), Ştefan Popescu (dirijat cor) ş.a.

Preocupat sistematic şi permanent pentru aprofundarea studiilor de specialitate, în următorii doi ani (1940-1942), Constantin Bugeanu a frecventat cursurile de perfecţionare la Academia de Muzică „Mozart” din Salzburg (Austria), cu celebrul şef de orchestră austriac Klemens Kraus 1893-1954 (Viorel Cosma, Enciclopedia muzicii, Vol.II B, pag.362 – 364).

Debutul în funcţia de dirijor de orchestră a avut loc în anul 1941 la Ateneul Român, iar între anii 1943-1944, Constantin Bugeanu este dirijor la Teatrul „Alhambra” din capitala ţării.

Pentru numerosul public bucureştean, prezenţa tânărului dirijor Constantin Bugeanu a fost remarcată, mai întâi, la pupitrul Orchestrei Naţionale Radio, în ziua de 7 iulie 1945 - solist: soprana Aura Iliuţă Aleaz – cu un program interesant de arii celebre din operele *Nunta lui Figaro* şi *Flautul Fermecat* de W.A. Mozart, iar ulterior, în compania Filarmonicii „George Enescu”, la Ateneul Român, în ziua de 19 octombrie 1947.

Activitatea de dirijor de orchestră a fost continuată de maestrul Constantin Bugeanu timp de peste patru decenii, la pupitrul unor instituţii reprezentative de concerte şi spectacole de operă, printre care Opera Română din Cluj (1948-1952), orchestra Simfonică a Cinematografiei (1953-1968), Filarmonica „George Enescu” din Bucureşti (1947, 1960, 1962), Opera Română din Bucureşti (1957, 1959, 1969, 1976) etc.

În această calitate a colaborat – ani la rând, cu toate filarmonicile şi orchestrele simfonice din ţară dar şi cu multe din celelalte ţări ale lumii. A întreprins importante turnee artistice în Ungaria, Cehoslovacia, Danemarca, Franţa, Turcia, Austria, Polonia, Germania etc, pretutindeni bucurându-se de reale aprecieri din partea publicului şi a criticii de specialitate.

Apreciind temeinica sa pregătire de specialitate, experienţa şi spiritul organizatoric, între anii 1955-1956, maestrul Constantin Bugeanu a fost numit director al Direcţiei Muzicii din Ministerul Culturii şi apoi consilier

al Ministrului Culturii. În acei ani distinsul muzician se afla şi la conducerea Operei Române din Cluj (1948-1952), precum şi la prima scenă lirică a ţării, Opera Română din Bucureşti 1957-1959.

Repertoriul general promovat în decursul prestigioasei sale activităţi artistice a cuprins zeci şi zeci de opusuri de referinţă din creaţia simfonică universală – începând cu perioada preclasică şi până în zilele noastre, dar şi din opera compozitorilor români, printre care: George Enescu, Mihail Jora, Aurel Stroe, Ştefan Niculescu, Pascal Bentoiu etc. Din repertoriul simfonic contemporan din alte ţări europene, pe afişele sale de concert au figurat lucrări semnate de Bela Bartok, Igor Stravinski, B. Britten, A. Schonberg, P. Hindemitch, A. Berg ş.a.

În acelaşi timp, în repertoriul general al dirijorului Constantin Bugeanu s-au aflat numeroase lucrări din creaţia lirico-dramatică naţională şi universală. Iată numai câteva titluri dirijate pe scenele lirice din Cluj, Bucureşti, Iaşi, Timişoara dar şi în străinătate: *Oedip* de George Enescu, *Aurul Rinului*, *Castelul prinţului Barbă-Albastră* de Bela Bartok, *Flautul Fermecat*, *Don Giovanni* şi *Nunta lui Figaro* de W.A. Mozart, *La Serva Patrona* de G. Peregolezi, *Fidelio* de Beethoven, *Don Carlos*, *Aida* de Verdi, *Boris Godunov* de M. P. Musorgsk, *Povestea soldatului* de Igor Stravinski ş.a.

Sub autoritara sa baghetă au cântat cele mai sonore nume, printre soliştii concertişti şi lirici din România dar şi din alte ţări europene printre care amintim pe Monique H, Thomas Brandis, Silvie Mercier, Halma Cherny Ştefansca, Andre Gerter, Claire Bernard ş.a.

Maestrul Constantin Bugeanu s-a impus, în viaţa noastră muzicală şi în domeniul muzicologiei. A publicat numeroase studii, articole, eseuri etc. în reviste de specialitate din ţară şi de peste hotare, precum şi în presa centrală cotidiană. A susţinut numeroase emisiuni radiofonice şi de televiziune, concerte-lecţii, comunicări ştiinţifice, simpozioane naţionale şi internaţionale la cursurile de vară pentru dirijori organizate în România, Bucureşti, Sinaia, Buşteni, şi în străinătate.

În domeniul creaţiei muzicale, maestrul Constantin Bugeanu a semnat lucrări simfonice, de cameră şi pentru voce şi pian, cu deosebire în primii ani de studii muzicale în capitala ţării.

În paralel cu îndelungata şi remarcabila activitate concertistică, de studii şi cercetări a fenomenului muzical românesc, de compozitor şi coordonator al activităţii unor importante instituţii muzicale de concerte şi de operă din România, maestrul Constantin Bugeanu s-a înscris în viaţa muzicală printr-o excepţională activitate didactică la clasa de dirijat de orchestră a Conservatorului bucureştean, începând din anul 1952 şi până în anul 1976, dar şi după această dată, până în ultimele clipe ale vieţii, devenind „cel mai complex profesor român de dirijat din cea de a doua jumătate a secolului XX, fondatorul şcolii româneşti moderne de dirijat".

Printre elevii săi se numără o seamă de şefi de orchestră din ţară şi din străinătate printre care: Cristian Mandeal, Horia Andreescu, Ion Marin, Răzvan Cernat, Gheorghe Costin, Cristian Brâncuş, Florin Totan, Camil Marinescu, Dan Raţiu, Cristian Alexandru Petrescu, Iurie Florea, Iosif Ion Prunner, Cristian Neagu, Mihai Diaconescu, Jokyta Hara (Japonia), Victor Puhl (Franţa) ş.a.

Pentru istoria muzicii româneşti şi universale, maestrul Constantin Bugeanu a lăsat o importantă moştenire discografică realizată la Casa de Discuri Electrecord Bucureşti dar şi o adevărată comoară de muzică de film, înregistrată în cei peste 15 ani cât s-a aflat la cârma artistică a Orchestrei Naţionale a Cinematografiei.

Pentru întreaga sa activitate a fost distins cu importante ordine şi medalii ale statului român, iar în anul 1964 cu titlul de „Artist Emerit".

Fie ca aceste modeste dar sincere gânduri să constituie un binemeritat omagiu la Centenarul naşterii sale – eveniment sărbătorit la Muzeul „Paul Constantinescu" în seara zilei de 18 mai a.c., cu participarea celebrei sopranei Silvia Voinea, prof. univ. dr. la UNMV, a prof. univ. dr. Cristian Brâncuş – dirijor şi compozitor şi prof. dr. A. I. Bădulescu, şi remarcat şi prin cele două volume tipărite recent de oamenii de ştiinţă muzicală Dragoş Călin şi Mihai Diaconescu, sub binecunoscutul generic „Constantin Bugeanu – un savant al artei dirijorale".

Al. I. BĂDULESCU

Theodor Grigoriu – un maestru vizionar

Reprezentanţi de prestigiu în plan naţional şi universal ai muzicii româneşti, o pleiadă de compozitori de la Pascal Bentoiu la Anatol Vieru, s-au stins din viaţă în ultimele decenii lăsând generaţiilor de azi şi de mâine nobila misiune de a continua drumul deschis la începutul secolului XX de geniul lui George Enescu.

Discipoli fideli principiilor profesate de maeştri, de la Mihail Jora la Paul Constantinescu, ei au înscris şcoala componistică românească în parametrii artei universale moderne şi contemporane cucerind aprecierea interpreţilor, a criticilor şi a publicului în toate genurile, de la simfonie şi operă la creaţia vocală, corală şi instrumentală. Afinitatea faţă de spiritualitatea românească şi aura propriei personalităţi, acestea sunt caracteristicile compozitorilor activi la confluenţa secolelor XX şi XXI şi care lasă posterităţii o moştenire demnă de aceea consacrată de străluciţi precursori.

Se orânduieşte cu plenitudine în acest context compozitorul Theodor Grigoriu al cărui periplu, însumând decenii de aspiraţii, strădanii şi realizări, semnifică pentru eternitate axiomaticul *Finis coronat opus*.

Înzestrat cu talentul virtuozităţii instrumentale, sensibil faţă de frumuseţile naturii, trăind nemijlocit dramatismul existenţei ca om şi ca artist, el şi-a dedicat toată fiinţa înţelegerii misterelor vieţii şi posibilelor decriptări ale acestora cu resursele inefabile ale artei sonore. A tălmăcit în tulburătoare nuanţe stări de spirit

onirice, trasgresări până la extaz ale conştiinţei şi sensibilităţii umane, credinţa în Cel de Sus, adevăruri consemnate în istorie, sensuri ale mitologiei româneşti, ale operelor universale, de la Ovidiu (***Elegia pontica***, ***Ovidiu la Tomis***) la Dante, Botticelli, Shakespeare, Goethe, Eminescu (***Canti per Europa***, ***Poeţi şi abisul timpului*** ş.a.), Enescu (***Omagiu lui Enescu***, orchestraţii la ***7 Cântece pe versuri de Clement Marot***, ***Impresii din copilărie*** etc.), Anton Pann (***Variaţiuni simfonice pe un cântec de Anton Pann***), ale rapsozilor populari. Ecouri a ceea ce pare evanescent, fluid, spaţii infinite ale cosmosului (***Vis cosmic***, ***Vocalizele mării*** ş.a.) dimensionează sonor ca o "arhitectură fluidă", gândirea sa componistică, ideile estetice şi tehnica de structurare a discursului sonor relevând profunzime, originalitate, virtuţi cardinale ale expresivităţii. Instruirea deopotrivă ca muzician şi ca arhitect a imprimat demersului componistic al lui Theodor Grigoriu relief, soliditate şi echilibru impecabil, între logică şi fantezie, între inspiraţie şi luciditate în procesul de elaborare.

Ca şi alţi maeştrii ai artei sonore, precum Vincent d'Indy, Olivier Messiaen, Paul Hindemith sau Pierre Boulez, Theodor Grigoriu şi-a destăinuit în comentarii vorbite sau scrise, în eseuri şi volume şi, înainte de toate, în partiturile înseşi, un ascuţit discernământ, precizie şi eleganţă ca atribute ale unui artist de elită. Străin total de atitudinea exclusivistă, de mobiluri oportuniste, ariviste, muzicianul constituie un model în plan profesional, moral, colegial, întotdeauna afabil, deschis spre amiciţie, cald şi surâzător, de un farmec personal inconfundabil.

A scris cărţi, voite nu atât ca fiind de rigoare conceptuală cât având calitatea unor dense şi fecunde fonduri de idei despre muzică, despre poezie, film şi teatru ca arte componente (**Muzica şi nimbul poeziei**); o carte de vibrant spirit de venerare a maeştrilor muzicii noastre (**Vă rog, reveniţi, dragi maeştri**); a militat cu ardoare pentru resuscitarea valorilor ce ne sunt proprii, în special ale melosului bizantin (Tripticul violonistic ***Bizanţ după Bizanţ***, ***O simfonie liturgică*** şi multe altele), consacrându-se astfel ca un ales fiu al culturii naţionale. Pagini de viaţă şi de artă ale acestui proeminent demiurg, pagini ale operelor, ale impresionantelor sale opţiuni de gen vor trebui mai bine puse astăzi în lumină de către generaţiile tinere, spre cunoaştere şi perpetuă aducere aminte a adevăratelor valori.

Prin toată dăruirea sa, Theodor Grigoiu îndreptăţeşte preţuirea ce i se cuvine în ţară, la înălţimea aceleia de care s-a bucurat peste hotare, unde i-au fost solicitate şi promovare compoziţii de referinţă. Fie ca timpul să consfinţească locul unde a trăit şi şi-a dăruit talentul şi puterea de creaţie Theodor Grigoriu, asemenea celorlalţi muzicieni ai "generaţiei de aur".

Vasile TOMESCU

Energie purificatoare

Cei care l-au cunoscut cu adevărat pe Theodor Grigoriu şi-l amintesc ca pe o personalitate puternică şi revelatoare, cu o tărie a convingerilor de artă ce-l plasa între liderii de opinie, între figurile care au dominat ambianţa artistică muzicală din a doua jumătate a secolului XX, decenii la rând.

În arta sa detaliile ca şi întregul erau elaborate cu maximă atenţie şi minuţiozitate, Theodor Grigoriu fiind un exemplu de responsabilitate artistică înaltă. Dacă scrisul exprimă omul, atunci manuscrisele creaţiilor sale muzicale, ce au ele însele măiestria reverberaţiilor spre artele plastice, ni-l prezintă pe Theodor Grigoriu ca artist născut nu făcut, artist ce avea cultul expresiei sensibile al unui stil confesiv şi confesional totodată.

Ansamblul lucrărilor sale cuprinde titluri din toate genurile – simfonic, concertistic, cameral, vocal simfonic – şi conturează o individualitate artistică de elită, încununată de generozitate faţă de colegi şi de muzicienii tineri, ce a dat naştere unei construcţii a umanului în uman, a binelui în bine.

Spirit novator, în universurile muzicii de bună tradiţie, şi cu reală strălucire în tot ce întreprindea în arta muzicală, Theodor Grigoriu ne-a lăsat creaţii perene menite să captiveze mintea şi sufletul multor generaţii.

Era iubitor de frumos. Arta, natura şi creaţia formau pentru Theodor Grigoriu un tot, provocându-l să fie prezent la concerte şi spectacole, la vernisaje, la toate evenimentele artistice importante, înnobilat de caracterul şi ţinuta sa de frumoasă fizionomie învăluitoare şi cuvântătoare despre toate acestea.

A fost mentor, s-a aplecat cu îndatorare spre ajutorarea celor aflaţi în nevoie, indiferent de împrejurările în care se produceau. Extrem de prietenos şi deschis în discuţii, bun coleg şi în relaţii cu arta şi moştenirea unor mari muzicieni, ca Ionel Perlea – căruia le-a promovat opera cu rezultate notorii în ţară şi peste hotare – Theodor Grigoriu crea pentru sine şi în acelaşi timp pentru toată lumea.

Să ne bucurăm că a existat, să-l continuăm şi vom fi fericiţi. Putem şterge astfel petele drumului străbătut împreună. Putem sorbi energia purificatoare subsumată numelui său, lăsând-o ca lumină moştenire celor ce vor veni.

Ulpiu VLAD

O celebritate lirică nonagenară – Lucia Stănescu

Personalitate puternică şi capabilă de creaţii memorabile în lumea scenei de operă, dar şi de concluzii importante în domeniul pedagogiei cântului, ca şi alţi muzicieni care au beneficiat de aura celebrităţii, soprana Lucia Stănescu a fost sărbătorită recent de artiştii clujeani, la împlinirea a nouă decenii de existenţă. Ca şi în volumul de memorii editat recent, o selecţie a momentelor culminante în viaţa interpretei indică preferinţa sa pentru muzica romantică şi veristă italiană, dacă ar fi să cităm o selecţie dintr-un repertoriu în care se află, prioritar,

Trubadurul, Bal Mascat, Aida, Boema, Tosca, Madama Butterfly, Manon Lescaut şi, înaintea ultimelor căderi de cortină ale carierei solistice, **Cavalleria rusticana.** După asumarea plenară, pentru mai mulţi ani, a conducerii Operei clujene, şi răspunderea asupra viitorului liricii tinerelor generaţii, ca Maestră de canto, Lucia Stănescu a ales, lumea de popas a visului, mai concret Italia, mai apropiat Livorno, păstrând încă, în aura ultimelor decenii, spectacole şi activitate didactică.

La Opera Română din Cluj a debutat ca solistă în rolul Cherubino din **Nunta lui Figaro** de Mozart. În timp, repertoriul său cuprinde opere de succes, precum **Paiaţe** de Leoncavallo, **Carmen** de Bizet, **Manon Lescaut, Boema, Turandot, Tosca, Madama Butterfly** de Puccini, **Faust** de Gounod, **Evgheni Oneghin, Mazeppa** de Ceaikovski, **Aida, Otello** de Verdi, **Lohengrin** de Wagner, **Cavaleria Rusticană** de Mascagni. Titluri onorifice au distins bogata sa carieră artistică: Ordinul Muncii; Premiul de Stat, Artistă Emerită; Ordinul Meritul Cultural; Cetăţean de Onoare al Municipiului Cluj; Doctor Honoris Causa al Academiei „Gheorghe Dima" şi al Universităţii Babeş-Bolyai; Ordinul Steaua României în grad de Cavaler, Diploma de Excelenţă a Consiliului Judeţean Cluj-Napoca. Fiind timp de un deceniu profesoară de canto la Academia „Gh. Dima" – Cluj, şi-a continuat şi cariera de solist la Opera Naţională din Cluj-napoca. A întreprins numeroase turnee artistice individuale în străinătate: Austria, Bulgaria, Cehoslovacia, China, Cuba, Danemarca, Egipt, Franţa, Japonia, Anglia, Irlanda, Italia, Iugoslavia, Rusia, Suedia, Turcia, Ungaria. Între anii 1970-1975 a ocupat postul de Director al Operei Române din Cluj-Napoca, cu al cărui ansamblu a întreprins numeroase turnee de mare succes în străinătate.

S-a stabilit în Italia din 1977 continuând cariera artistică de solist. Lucia Stănescu a fost aleasă protagonistă în rolul **Tosca** pentru Comemorarea a 50 de ani de la moartea lui Giacomo Puccini, în oraşul său natal, Lucca, reamintind de binecunoscuta prim-interpretă a rolului, soprana română Hariclea Darclée. La Comemorarea a 30 de ani de la moartea compozitorului livornez Pietro Mascagni, a debutat în rolul Santuzzei din **Cavaleria Rusticană,** în oraşul natal al compozitorului. După un emoţionant concert de „Addio alle scene" din 1981, şi-a continuat cariera de profesoară de canto timp de 15 ani la Conservatorul din Livorno "Pietro Mascagni". În anul 1981 i-a fost conferit de către Academia Internaţională „Le Muse", în Salonul „Dei Cinquecento" din Firenze, Premiul – *Simbolul Euterpei* – oferit în anii precedenţi Mariei Callas, Ginei Cigna, Boris Christoff, Tancredi Pasero, Giuliettei Simionato şi lui Mario de Monaco. Anul 2010 i-a adus titlul de „Eroină pucciniană" , distincţie a Fundaţiei *Festival Giacomo Puccini – Torre del Lago*.

La onorabila vârstă de 85 de ani, în 2011, ca o mărturie a vieţii sale şi a perioadelor istorice, sociale, politice şi culturale, profesionale şi nu numai, şi-a scris cartea memorialistică cu titlul **A fost o viaţă sau un vis?** Imaginea-portret a marii artiste ne-a fost sugerată de informaţiile şi lecturile, interviurile oferite, în scrierile sale omagiale, de către criticul muzical Costin Popa, care îşi încheie evocarea artistei sărbătorite acum la Cluj astfel: " *În memoria românilor şi nu numai, a tuturor celor care au ascultat-o şi văzut-o în spectacole, Lucia Stănescu rămâne pentru totdeauna întruparea ideală a eroinelor veriste, a celor pucciniene prin excelenţă. O voce şi o interpretare întru eternitatea artei lirice."*

Generoase rememorări, afectuoase şi emoţionante, ce par a descinde din "visul de viaţă şi de muzică" pe care ni-l dăruieşte acum, marea artistă nonagenară revine, altfel, în faţa publicului şi pe scena vieţii trăite la Cluj. Desigur, are forţa pe care o dovedeşte, ca într-o caldă îmbrăţişare. Pentru modelul uman şi artistic, La Mulţi ani!, Lucia Stănescu !

Grigore CONSTANTINESCU

Şi eu am ascultat Arcadia...

Aparent mai puţin pretenţios ca formulă de adresare instrumentală, genul cameral reliefează esenţa comuniunii unui număr variabil de voci individuale care se susţin, se completează, se dezvoltă în această stare de interdependenţă plurivocă. Este o tipologie de relaţii care se întrepătrund într-un angrenaj armonios structurat, ale cărui componente – variabile ca număr şi ca rol funcţional – îşi afirmă individualitatea în interiorul unei coeziuni care le evidenţiază dinamismul şi le valorifică particularităţile timbrale. Prin intermediul lor, întreaga arhitectură sonoră dobândeşte strălucire, cursivitate temporală, o paletă coloristică variată şi, ca un corolar, un impact sporit asupra receptorului, care-i va aprecia intimitatea modului de adresare dar şi

anvergura combinaţiilor instrumentale, cu cât mai dificile şi mai rafinate cu atât mai elogiate.

Înfiinţat cu un deceniu în urmă la Academia clujeană "Gheorghe Dima", cvartetul de coarde **Arcadia** are deja la activ două CD-uri înregistrate sub sigla caselor de discuri Fontenay Classics şi Orchid Classics, cuprinzând lucrări de Mendelssohn, Brahms şi, respectiv, Janacek, precum şi o transmisiune în direct a concertului susţinut pe scena Wigmore Hall în martie 2015. Laureat deja la prestigioase competiţii internaţionale (Osaka International Chamber Music Competition, Wigmore Hall London International String Quartet Competition, Almere International Chamber Music Competition, International Chamber Music Competition Hamburg), după o evoluţie calitativă spectaculoasă care le-a deschis drumul afirmării internaţionale – probate în decursul numeroaselor turnee pe trei continente – formaţia a fost invitată, în aprilie 2015, să devină cvartet în rezidenţă la Centrul Naţional de Artă "Tinerimea Română" din Bucureşti.

Doar în stagiunea 2015-2016, Ana Török (vioară), Răsvan Dumitru (vioară), Traian Boală (violă) şi Zsolt Török (violoncel) au revenit cu un turneu de 14 concerte în Scoţia şi Regatul Unit şi cu numeroase apariţii în cadrul unor festivaluri europene, printre care Musikfestival Rheinhessen, Grafenegg Festival, Silver Lyre Festival din Sankt Petersburg, Euroarts Festival din Praga, Aldeburgh Festival. Recitalul lor din 17 mai susţinut la Palatul Tinerimea Română (prefaţat de directorul artistic al instituţiei, reputatul violoncelist şi profesor Marin Cazacu), urmat, imediat, de alte două evoluţii pe podiumuri din Germania şi Austria, a avut în program opusuri semnate de Franz Schubert (Cvartetul nr.12 în do minor, "Quartettsatz"), Joseph Haydn (Cvartetul nr.23 în fa minor, op.20 nr.5) şi Claude Debussy (Cvartetul în sol minor, op.10), trasând jaloanele a tot atâtea curente importante din istoria muzicii.

Geneză, Evoluţie şi Inovaţie, titulatura acestui recital, reprezintă o aluzie nu doar la cele trei perimetre stilistice cărora le aparţin cvartetele enumerate, ci la procesul de creaţie însuşi, ca laborator conceptual al artistului complet. Este evident că cvartetul de coarde a fost "personalizat" ca gen şi, ulterior, stabilizat ca alăturare de tipare formale, de către clasicul Haydn, aşa cum neterminatul cvartet schubertian cunoscut ca "Quartettsatz" este considerat ca una din primele lucrări din creaţia de maturitate a compozitorului, iar unicul cvartet scris de Debussy ca o cotitură important în cronologia muzicii de cameră. Ceea ce a caracterizat însă evoluţia scenică a cvartetului **Arcadia** în acea seară de mai a fost nu doar puritatea stilistică a interpretării, ci şi înveşmântarea ei într-o senzualitate a expresiei aproape carnală. Starea de cântec în care ne-au învăluit cei patru **Arcadieni** derivă, în fapt, din concepţia lor asupra repertoriului propus, din nota distinctivă pe care o aduc, în fiecare apariţie publică, asupra discursului muzical.

Nu este vorba numai de o re-actualizare, contemporană, a dramaturgiei muzicale a secolelor trecute, investind-o cu propria personalitate artistică, ci chiar de o repunere în discuţie a fenomenologiei clasice, romantice, respectiv impresioniste de debut; privite prin prisma unei cercetări minuţioase a detaliului sonor, paradigmele şi sintagmele specifice fiecărui stil îşi dezvăluie alte şi alte conotaţii subtile ce derivă dintr-o – aparent – banală trăsătură de arcuş care poate aduce instrumentul respectiv într-o postură interactivă, creatoare de noi semnificaţii. Perimetrul estetic circumscris fiecărui curent în parte poate fi astfel sensibil redimensionat, rezultanta fonică menţinând interesul spectatorului la o cotă maximă pe întreg parcursul fluxului muzical.

Poate fi aceasta una din reţetele succesului de public al cvartetului **Arcadia**? Cu siguranţă că da, dublată de nivelul ridicat al tehnicii instrumentale, perfecta coeziune a linilor expresive, capacitatea de a metamorfoza cu lejeritate actul interpretativ într-un gest rafinat şi totodată dramatic, generator de emoţii.

Alături de spectatorii care l-au apreciat la superlativ, după o asemenea primă experienţă şi eu îmi doresc să reascult **Arcadia**. Nu doar aici, acasă, ci şi în oricare din centrele culturale importante ale lumii, pe care, în mod cert, le vor onora cu aceeaşi căldură! (Foto: Marius VÂJOAICA)

Loredana BALTAZAR

Master class - la malul mării, cu tenorul Vasile Moldoveanu, revenit în oraşul natal

Un eveniment de mare răsunet a constituit pentru Constanța revenirea în orașul natal, după 60 de ani, a tenorului de talie mondială Vasile Moldoveanu, născut în 6 octombrie 1935, primind în semn de înaltă prețuire titlul de *Doctor Honoris Causa* al Universității *Ovidius* şi de *Cetățean de Onoare* al oraşului Constanța.

Începuturile sale muzicale sunt legate de oraşul Constanța. După terminarea prestigiosului *Liceu Mircea cel Bătrân*, a cântat timp de doi ani în Corul *Teatrului Liric*. La recomandarea Maestrului de cor Gheorghe Velea, urmează Conservatorul *Ciprian Porumbescu*, ca student al renumitului pedagog şi bariton Octav Enigărescu, studiind în particular, cu vestitul tenor şi pedagog Dinu Bădescu.

În perioada 1966 – 1972, a fost solist la Opera din Bucureşti, debutând în 9 ianuarie 1966, în rolul Arlecchino din *Pagliacci* de Ruggero Leoncavallo.

La Opera din Bucureşti, Vasile Moldoveanu a cântat în 22 de opere, realizând roluri secundare, dar şi roluri principale: Rinuccio (*Gianni Schicchi*), Rodolfo (*La bohème*), Ducele din Mantua (*Rigoletto*), Ernesto (*Don Pasquale*) Tamino (*Die Zauberflöte* – acest fiind şi ultimul său spectacol în România, susținut în 23 iunie 1972).

În urma unei audiții cu impresarul Victor Vladanski, Vasile Moldoveanu primeşte o invitație în Germania – acesta fiind momentul decisiv pentru cariera sa – tenorul alegând „libertatea", colaborând cu teatre din Germania, Olanda, Elveția.

Între anii 1974 – 1978, cântă la opera din Stuttgart în operele: *Lucia di Lammermoor*, *La bohème*, *Un ballo in maschera*, *La traviata*. În 1976, renumitul regizor Roman Polanski îl distribuie în opera *Rigoletto*, la Opera din München. Colaborează cu operele din Düsseldorf, Stuttgart, München, Berlin, Ludwigsburg, fiind descoperit de Nelly Walter, vicepreşedinte al firmei de Impresariat Columbia Artists Management (care va deveni managerul tenorului timp de 11 ani). În 1979, îşi face debutul la *Covent Garden* din Londra, în *Don Carlo*, în regia lui Luchino Visconti, iar în 19 mai 1977, Vasile Moldoveanu debutează la *Metropolitan Opera*, în *La bohème*, în compania Renatei Scotto, în rolul Mimi. La *Metropolitan Opera* va cânta în 105 de spectacole.

Revenind în Europa, îşi continuă cariera la Paris (*Manon Lescaut*), Monaco (*I Vespri siciliani*, *Aida* – în regia lui Giancarlo del Monaco), Nice (*La fanciulla del West* regia – în Petrică Ionescu), Roma (*Turandot*), Lisabona (*Manon Lescaut*), Parma (*Don Carlo*), Pretoria, Africa de Sud (*Un ballo in maschera*), Stuttgart, Hamburg.

În cariera sa, a cântat în compania marilor solişti ai lumii: Boris Christoff, Nicolai Ghiaurov, Renato Bruson, Renata Scotto, Montserrat Caballé, Mirella Freni, Eva Marto, Luciano Pavarotti.

Vasile Moldoveanu a avut şansa să colaboreze cu regizorii de marcă: Roman Polanski, Franco Zefirelli, Jean Pierre Ponnelle, Petrică Ionescu, Tito Capobianco, Giancarlo di Monaco.

Stabilindu-se la Monte Carlo, Vasile Moldoveanu s-a dedicat îndrumării vocilor tinere, fiind invitat în ultimii ani, în mai multe oraşe din România, pentru a susține cursuri de Master-class.

În perioada 13 – 20 mai 2016, Maestrul Vasile Moldoveanu a fost invitat al Facultății de Arte, Specializarea Interpretare Muzicală, din cadrul Universității *Ovidius* – Constanța, pentru a susține un Master-class, cursanții fiind studenți şi foşti studenți ai facultății, precum şi alumni, o parte dintre aceştia fiind artişti lirici ai Teatrul Național de Operă şi Balet *Oleg Danovski* şi ai Teatrului Muzical din Galați.

În încheierea cursurilor, în *Aula Magna* a Universității *Ovidius,* a avut loc un concert organizat de profesorii Ioan Ardelean, Nicoleta Ardelean şi Andreea Bratu.

Au evoluat Alina Lungu, Lăcrămioara Chirhană, Alexandru Băldău, Tudor Socolan (contratenor), precum şi mezzosoprana Lucia Mihalache, baritonul Marius Eftimie, soprana Silvia Simionescu, soprana Laura Eftimie (solişti ai Teatrului Național de Operă şi Balet *Oleg Danovski*), mezzosoprana Georgiana Costea, tenorul Valentin Vasopol (solist al Teatrului Muzical din Galați), acompaniamentul fiind realizat de pianista Andrada Ştefan.

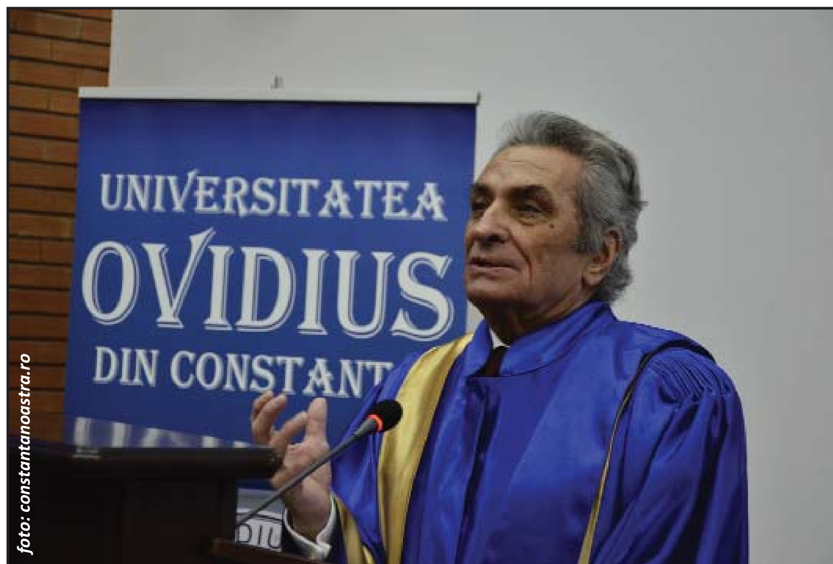

foto: constantanoastra.ro

La încheierea concertului, Maestrul Vasile Moldoveanu şi-a exprimat bucuria de a fi lucrat cu tineri talentați, dornici de a se perfecționa: „Sunt fericit pentru că, în seara aceasta, au aplicat ceea ce le-am spus. Voi reveni aici ca să continui această muncă de interpretare, de plasare a vocii. Toți s-au străduit să progreseze. Şi zilele în care am lucrat nu au fost degeaba. Am ajutat cum am putut şi cu ce am învățat şi eu în 42 de ani de activitate. Să-i încurajați pe tineri! Le doresc să o ia pe urmele mele şi să ajungă sus".

Mariana POPESCU

Mariana Nicolesco - Cursurile *Master Class* 2016

După zilele de foc în care zecile de tineri participanţi la Cursurile de Măiestrie Artistică *Master Classes,* au trait, la sesiunile matinale şi apoi până la orele târzii ale serii, pasionanta aventură a depăşirii de sine sub îndrumarea cordială şi fermă a marii soprane Mariana Nicolesco, sâmbătă 30 şi duminică 31 iulie publicul a avut prilejul să-i admire şi să-i aplaude cu entuziasm.

alături de Marian Dragomir, primarul Brăilei

Tema ediţiei din acest an a acestor adevărate cursuri de magie în arta cântului, aşezate sub înaltul patronaj UNESCO, a fost relaţia *Maeştri - Discipoli*.

Astfel, sâmbătă, Mariana Nicolesco a vorbit cu emoţie, afecţiune şi admiraţie despre unii dintre cei de la care, într-un fel sau altul, a reţinut lecţii de artă şi de viaţă: maestra ei de canto la Conservatorul Santa Cecilia de la Roma, Jolanda Magnoni, sau celebra soprană Elisabeth Schwarzkopf, de la trecerea căreia în eternitate se împlinesc acum zece ani; deşi considerată deja drept "una dintre marile mozartiene ale timpului nostru", Mariana Nicolesco a ţinut să parcurgă cu aceasta rolurile dramatice din operele lui Mozart, ştiind că Elisabeth Schwarzkopf e depozitara unei vaste experienţe dar şi a tradiţiilor preluate de la marii dirijori cu care a cântat. De aici şi ideea că relaţia *Maeştri - Discipoli* nu e altceva decât *a face muzică împreună*, a se ridica împreună spre altitudinile artei, idee strălucit ilustrată an de an de evenimentele extraordinare al căror suflet este şi care fac din Brăila o capitală a artei cântului.

Despre toate acestea, despre marea relaţie de prietenie a sopranei cu genialul violonist Yehudi Menuhin, al cărui centenar e celebrat în acest an, a conferenţiat dr. Stephan Poen, cu minunate proiecţii: Schwarzkopf în *Die Rosenkavalier* de Strauss, Menuhin în *Concertul* de Bruch şi Mariana Nicolesco în inegalabilele sale interpretări din *Idomeneo* de Mozart, *Adriana Lecouvreur* de Cilea (150 de ani de la naşterea compozitorului) şi *Norma* de Bellini (185 de ani de la premiera absolută a capodoperei, la Teatrul alla Scala din Milano).

A urmat un *Recital* al tinerilor artişti, adevărat spectacol extraordinar, cu Mariana Nicolesco în scenă, ca întotdeauna, alături de tinerii săi *Discipoli.*

Un triumf care avea să fie confirmat duminică 31 iulie la *Concertul Master Class* în care zecile de participanţi la ediţia 2016 au apărut timp de peste şase ore, îndrumaţi cu fervoare, rigoare şi umor de Mariana Nicolesco, fie în arii, fie în duete, terţete sau concertati în care au reluat o dată şi încă o dată câte un pasaj, când era cazul, spre încântarea publicului.

În cuvântul său introductiv Mariana Nicolesco s-a arătat entuziasmată de restaurarea teatrului brăilean, inaugurat cu ocazia Cursurilor sale de Măiestrie Artistică şi a mulţumit cu mare căldură tuturor celor care au făcut posibilă perfecta desfăşurare a acestei ediţii.

alături de tinerii artişti participanţi la manifestare

Serata s-a încheiat într-o euforie generală cu celebrul *Brindisi* din *La Traviata* de Verdi, emblematic pentru manifestările Darclée, reluat de patru ori la cererea publicului.

GEORGE ENESCU – consonanțe bănățene

În preajma lunii august, moment de remember al intrării artistului român în existența terestră, volumul **GEORGE ENESCU Consonanțe bănățene** reprezintă pentru muzicologul lugojan Constantin-Tufan Stan continuarea drumului cercetărilor întreprinse de-a lungul ultimului deceniu, pentru cunoaşterea în profunzime a activității marelui muzician român. Mai mult decât un omagiu, această carte luminează un destin unic, în care fiecare faptă de artă nu poate fi uitată. Regăsim în alcătuirea acestei lucrări ale autorului, publicată în 2016 la editura *Eurostampa* Timişoara - prefațată de Simion Dănilă - aspecte deja conturate ale metodei de lucru profesional al muzicologului bănățean. Pregătirea sistematică a elaborării lucrării respective este un preludiu detaliat al muncii de cercetare, muncă necesară pentru a stăpâni argumentele subiectului.

După cum constatăm, Constantin Tufan-Stan îmbogățeşte documentar o creație a sa anterioară, editată în 2009, **George Enescu în Banat,** adăugând cu osârdie diversele rezultate ale noilor investigații privind materialele păstrate în arhive, biblioteci şi presa multilingvă a epocii – cronici, evocări, interviuri, omagii, mărturii. Efectul lecturii creşte interesul textului, convingător prin înfățişarea complexă conferită epocii în care Enescu a perindat şi aceste plaiuri. Descrierile şi comentariile în amănunt, privitoare la sentimentul de ataşament pentru lumea Banatului, afectul manifestat expresiv în itinerariile sale concertistice, derulate în aceste locuri, întregesc modul în care este primit cu prețuire şi afecțiune de melomani. Desprindem din construcția textului mai multe secțiuni: I. **George Enescu la Lugoj** (”O cronologie a recitalurilor între anii 1912 şi 1943”; prezentarea animatorului de cultură muzicală, prof. Iosif Willer) Despre aceste locuri Enescu declară: ”N-am voit să evit Lugojul, mă leagă amintiri frumoase de acest oraş.” II. **George Enescu la Timişoara** (Spiritul baroc al spațiului cultural bănățean; descriere celor 23 de concerte susținute, despre care se scrie:”Enescu, cea mai curată expresie românească”; opusuri interpretate la Timişoara); În cuprinsul volumului urmează o **Adenda**, în care sunt prezentate Premiile naționale “George Enescu” şi şcola bănățeană de compoziție (Aurel C. Popovici-Racoviță, ediția I, melodrama ***Ahasverus*** şi ***Umbra lui Mihai şi mama lui*** melodramă instrumentală. Urmează în cele 27 ediții ale Premiului Național deținute de alți cinci laureați Sabin Drăgoi - **Divertismentul rustic**, Zeno Vancea - **Recviem**, Vasile Ijac, Mircea Popa şi Mihai Brediceanu Materialul documentar, o bibliografie bogată, preluarea amănunțită a tuturor textelor, aproape necunoscute cititorului, sunt completate cu o iconografie diversă şi bogată, imagini şi documente multiplicate, precum şi cu un indice de nume extrem de util studiului.

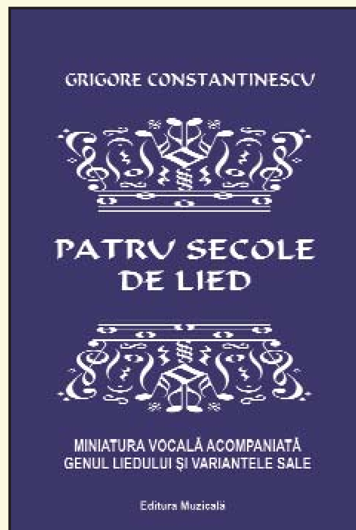
S-a spus cândva că cercetarea activității şi personalității marelui artist George Enescu nu poate fi considerată încheiată în cercetările de până acum, unele valorificate în tomuri muzicologice, studii istoriografice, analize, altele ca rezultate ale contribuțiilor edițiilor *Simpozionului internațional* ce îi poată numele. Iată acum o nouă dovadă, **GEORGE ENESCU Consonanțe bănățene,** semnată cu profesionalism de Constantin Stan-Tufan.

Grigore CONSTANTINESCU

PATRU SECOLE DE LIED

Toată lumea cunoaşte dictonul *Non multa, sed multum.* În cazul prof. univ. dr. DHC GRIGORE CONSTANTINESCU, la fel de exacte, fără opoziție, sunt ambele componente: numeric, generoase (către 50) sunt lucrările sale majore, cu esențe concentrate, de lung parcurs. Se întâmplă atunci când ERUDIȚIA beneficiază de uşurința înveşmântării în cuvânt alert, profesional, învăluit în metaforă, informație, destinate studiului, delectării, împodobirii universului intelectual – cultural.

Cea mai recentă *ctitorie* a autorului – PATRU SECOLE DE LIED, *miniatura vocală acompaniată*, răspunde

unei necesități provocate de lipsa din peisajul muzicologic național a unei asemenea lucrări de indiscutabilă complexitate, unică, din câte ştiu; utilă melomanului, profesorului, celui care se dedică studiului şi cizelării acestei discipline elitiste. Cadou de referință, mai ales pentru mediul universitar.

Nu întâmplător, volumul de mari dimensiuni – 517 pagini (apărut la Editura Muzicală), s-a realizat cu sprijinul Consiliului JUDEȚEAN IALOMIȚA, AL CENTRULUI Cultural pentru UNESCO **Ionel Perlea**, IALOMIȚA. Pentru că, în proximitatea Sloboziei, capitala de județ, se află OGRADA, locul de naştere al marelui muzician Ionel Perlea; municipiu unde, într-un climat de caldă ospitalitate, de perfect management, se desfăşoară de 25 DE ANI la mijlocul lui mai, Festivalul şi concursul național de interpretare a lied-ului **Ionel Perlea**.

Deschizând monumentala lucrare, surprizele se succed una după cealaltă: nu întâlnim doar istoria liedului ci şi a variantelor sale: cântec, chanson, melodie, romanță, canzona, song. Pornind de la îndepărtate secole

(chiar al... XI-lea!), de la trubaduri, trouveri, minnesingeri, trecând prin mărturiile scrise, lăsate tot de-a lungul secolelor, până la o chibzuită şi benefic gândită ierarhizare a mediilor geografice, a şcolilor muzicale, în esenţă a etapelor istoriei muzicii care au oferit – bogat, creatori de miniaturi, de lied-uri, multe devenite celebre.

Astfel, după o doctă analiză a rădăcinilor genului, a coagulării formei, a caracteristicilor acestei mirifice maniere expresive, trecem prin muzica italiană, cea engleză, franceză şi germană, toate cu exemplificări succinte asupra creatorilor, titlurilor, ciclurilor. Avem apoi detalii despre MARII CLASICI, AUTONOMIA LIED-ULUI ÎN SECOLUL 19, MARII ROMANTICI, prezenţi în teritoriile austro-german, italian, francez, german, referiri şi analize ale creaţiei de secol 20; nu sunt uitate culturile naţionle *tinere*: muzica din Danemarca, Finlanda, Norvegia, Suedia, Cehia, Polonia, Ungaria, Belgia, Ungaria. Dar şi un consistent capitol care grupează creaţia românească: o... *realitate a romantismului naţional*, compozitorii, de la George Scheletti, cu ample popasuri asupra creaţiei enesciene, a lui **Mihail Jora**, **Tiberiu Brediceanu**, desigur, **Ionel Perlea**, **Tudor Ciortea**, până la contemporani. Peste 47 de nominalizări, cu alese cuvinte de subliniere a stilului, desigur a titlurilor lucrărilor, alături de versurile inspiratoare. (Am întâlnit cu bucurie şi numele a doi creatori cu specială sensibilitate: **Smaranda Oţeanu Bunea** şi **Sabin Păuţa**). Ce documentare, ce muncă de cercetare!

Materialul informativ despre Festivalul şi Concursul naţional de interpretare a lied-ului **Ionel Perlea**, lista repertoriului lucrărilor obligatorii (prime audiţii) cântate de-alungul deceniilor în cele 25 de ediţii, de asemenea eseul neaşteptat, dar bogat în consideraţii al **Ruxandrei Donose**, dau o inedită formă de încheiere pentru ediţie, oferită în condiţii de confort al lecturii.

Şi pentru a respecta forma clasică de lied - ABA, închei tot cu un citat, la fel de celebru: *alles gute dinge sind drei*! Aşadar, după remarcabilele, atât de utilele volume, PATRU SECOLE DE OPERĂ, PATRU SECOLE DE LIED, aştept şi

PATRU SECOLE DE... ORATORIU!

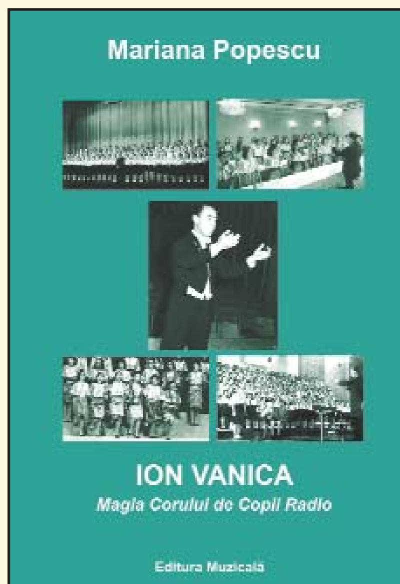
<u>**Daniela CARAMAN FOTEA**</u>

„Dinastia" VANICA

Pentru o generaţie, poate mai multe, numele este asociat splendidei melodii *Iubire, bibelou de porţelan*, devenita *evergreen* în florilegiul celor interpretate de formaţia Mondial şi semnate de Romeo Vanica, creator cu harul melodic, armonia expresiei şi măiestria muzicianului profesionist. Mai mulţi decât fanii lui sunt însă cei ce l-au respectat, păstrându-l, fără uitare, în permanenţa memoriei luminoase, pe tatăl său, ION VANICA, dirijor timp de decenii al Corului de copii Radio. Aşa s-au mărturisit, o fac oricând este momentul, cei care şi-au modelat glasurile sub gesturile *seniorului* VANICA.

Monografia dedicată, este semnată de **Mariana Popescu**, muzicolog cu experienţă şi talent în domeniu. Lansarea petrecută de curând, a avut loc, firesc, în foaierele Radioului (în 2015, Corul a împlinit 70 de ani de istorie). Tipărirea (Editura Muzicală, sub îngrijirea lui Costin Aslam), s-a înfăptuit la ideea doamnei profesor **Alina Pârvulescu**, secretar general al *Asociaţiei naţionale corale din România*, domnia sa însăşi, fostă membră a formaţiei. Care, mai mult decât o formulă artistică, o şcoală, a fost o… stare de muzică.

La început erau 12 copii. Mai apoi, la examenul de admitere se prezentau 12OO (!) de candidaţi… toţi doritori de a se legitima sub emblemă, cu părinţi mândri de a-şi avea copilul într-o ambianţă elitistă a culturii.

Printre cei care şi-au cizelat glasurile şi orizontul spiritual, aşa, într-o joacă… disciplinată, sub gestul mângâietor şi avizat al lui ION VANICA, s-au numărat: Ileana Cotrubaş, Ştefan Bănică – tatăl, teleastul Marin Traian, fraţii Crăsnaru, Silvia Voinea, Victor Vlase, Voicu Enăchescu, Cornelia Angelescu, Irina Bora, Petre Geambaşu, capete de afiş printre cei care, aduc în volum mărturii emoţionante despre maestrul lor (la turneul din Germania, 1957, erau 100 de membri – nominalizaţi în volum…). Merită citite; asemenea cuvinte laudative, la unison, se întâlnesc arareori. Li se adaugă evident, cele scrise de cei doi fii Vanica – Romeo şi Mihai (violonist, şi el, compozitor).

Volumul este preţios: urcă scara timpului pas cu pas, scanând profilul unei epoci, aducând în atenţie, inclusiv momente (felurite), din istoria Radio-ului: după un turneu la Berlin, de pildă, corul de copii a repetat programul la Ateneul Român, dar şi… bisul… A fost *Ave Maria*. Motiv pentru care ION VANICA a fost exclus dintre angajaţii Radio-ului. După izbânzi naţionale şi internaţionale aparte; deşi munca dirijorului unui cor de copii presupune eforturi cu totul speciale, ea reînnoindu-se necontenit din pricina "îmbătrânirii" componenţilor, noii veniţi trebuind să fie mereu şi mereu înscrişi în ethos-ul şi repertoriul general. ION VANICA a fost rechemat în Radio dar, după 10 ani (1968).

Cartea reproduce multe dintre cronicile scrise de nume reprezentative ale timpurilor, la concertele Corului: Petre Codreanu, Viorel Cosma, Alfred Hofnam, Edgar Elian, Anton Dogaru ş.a. Emisiuni de radio şi televiziune. Prilej de a studia şi maniera apreciativă în domeniu. Dar şi modalitatea alcătuirii programelor de concert, de turneu (şi în Japonia), a discurilor. Repertoriul corului avea acoperire în toată istoria

muzicii (de la Schubert, la… *Nea Alecu*). Minuțiozitatea Marianei Popescu a dat din nou roade…

Am decupat din scrisul foarte multor colaboratori, reprodus cu grijă de autoare, pe cel al lui Voicu Enăchescu, el însuşi, astăzi, o proeminență în dirijatul coral, declarația fiind aparte: copilul, întrebat ce vrea să devină în carieră, a răspuns: ” să fiu ca Dom Profesor”. Cum era ION VANICA? Cel sub îndrumarea căruia Corul de copii dobândise şi menținea, coeziunea, finețea nuanțelor, ritmica precisă, justețea intonației şi, important, o personalitate sonoră pe care un cronicar – François Schapira, o denumea *Măiestrie şi candoare*. Iar pretențiosul maestru Alexandru Paşcanu – prin poetica metaforă *un grup de îngeri fără aripi*…

Daniela CARAMAN-FOTEA

Regal la ONB

Deşi răsfățată în sensul profesiei, care prin specificul ei mi-a deschis o imensă fereastră spre miracolul artei în general şi a muzicii şi dansului în special, facilitându-mi întâlnirea cu cele mai mari personalități mondiale ale genurilor sus amintite, tot au mai rămas câteva celebrități cu a căror infuzie de magnetism nu m-am întâlnit nici personal şi nici în poveştile celor cu care au împărțit fulminantele lor succese.

Asta până de curând, când timpul şi întâmplarea, prin modul inimitabil dar sigur de a aranja lucrurile, au umplut acest gol, odată cu subiectul evenimentului ce a avut loc în fierbintea după amiază de 16 iunie la ONB. Atunci, Prințul baletului, Sergiu Ştefanschi şi-a invitat marea familie (*colegi, stele ale baletului românesc şi mondial din generația de aur dar şi vârfuri ale altor două trei generații ce i-au urmat cu cinste şi har, profesori, coregrafi, regizori, muzicieni, critici de artă şi admiratori fideli*), acasă la el, în templul artei, pentru a sărbători împreună, la o cupă de ambrozie, un foarte special moment din viața sa – o carte.

Şi n-a lipsit nimeni. Pentru că cine nu a fost în foaierul operei era prezent în carte, creând astfel, acea atmosferă aristocrată, decentă dar pretențioasă în care respectul pentru şi dinspre fiecare invitat s-a împletit firesc, melodic şi discret cu filele destinului său. O carte, …, de fapt Cartea, care cu ani buni în urmă i-a fost repetat sugerată de prietenul său marele balerin Rudolf Nureev ce intuise şi recunoscuse în el artistul de irepetabilă anvergură, cartea, care după un larg arc peste timp a fost realizată de un alt prieten de-al său, publicistul Mihai-Alexandru Canciovici, probabil singurul în măsură să o scrie.

Se numeşte ”Sergiu Ştefanschi – Un artist, Un destin, o stea” şi cuprinde în ea cam tot ce a înfrumusețat şi îmbogățit o jumătate de veac din cea mai pitorească, prolifică şi exotică artă, dansul. Este o carte de istorii, de viață, de suflet, de emoții, de confesiuni, de interferențe cu egale mari personalități din lume, de trăiri, de bucurii, de regrete, de vise, de împliniri, de atmosferă, de drame, de tristeți, de destin şi destine. Este o carte în care Sergiu provocat cu înțelepciune, răbdare, rigoare, pasiune, şi imensă experiență, de semnatarul ei Mihai Canciovici povesteşte cu obiectivitate, se destăinuie cu sinceritate şi umor, trăieşte şi retrăieşte cu memoria cinstită şi corectă ineditele întâmplări ce i-au populat şi marcat scena vieții artistice şi personale.

Mai răzbeşte din ea profundul respect şi eterna recunoştință pentru profesorii lui de la cea mai mare şcoală de balet din lume, Academia Vaganova din Sankt Petersburg, care i-au modelat trupul, sufletul şi mintea, ştiință şi artă pe care de o vreme, îmbogățită cu experiența proprie o oferă mai departe cu grijă, acuratețe şi dăruire elevilor lui; respectul şi iubirea pentru familie, prieteni şi colegi care i-au fost alături la bine şi la rău şi farmecul unei călătorii prin hățişurile sufleteşti atât de zbuciumate dar izvorâtoare de momente sfinte ale unei lumi aparte, pe care nu numai că o povesteşte frumos în stilu-i caracteristic sergian dar o şi observă obiectiv, pe alocuri chiar cu tăioasă acuitate.

MIHAI ALEXANDRU CANCIOVICI

SERGIU ŞTEFANSCHI
UN ARTIST, UN DESTIN, O STEA

O asemenea carte nu se scrie uşor. De aceea nu pot decât să admir şi să aplaud proiectul şi tehnica de lucru, cumva neobişnuite în care a fost concepută, ca şi condeiul cald, concis, lipsit de asperități dar îmbibat cu infinită cunoaştere, pasiune şi iubire pentru arta care i-a legat indestructibil pe cei doi prieteni din a căror permanentă colaborare s-a născut de fapt. Şi tocmai această colaborare inedită dintre scenă şi sală, dintre artist şi meloman – baletoman, dintre creator şi consumator, dintre expeditor şi destinatar – el receptând actul artistic din singura postură necunoscută artistului; modul în care autorul l-a şi ne-a ghidat în această călătorie prin timp şi timpuri; felul discret dar viguros prin care ne-a condus pe cărările lui; decența şi rarul dar de a şti să asculte, făcându-i tăcerile atât de colorate, ca şi experiența şi harul de fin observator, au dat acestei cărți pe lângă farmec şi o valoarea de document.

Aşa că după ce m-am bucurat nespus de fermecătoarea şi emoționanta întâlnire – şuetă de familie - de la ONB şi după ce-am savurat cartea citind-o pe nerăsuflate, nu pot decât să adaug aplauzele mele la scenă deschisă pentru Sergiu şi Mihai şi din nou pentru Mihai şi Sergiu. Bravo bravo bravo!

Doina MOGA

Elena Maria Şorban – *Festivaluri, valuri. …..*

Volumul *Festivaluri, valuri. Însemnări despre sărbătorile muzicii culte şi cronica muzicală din România* semnat de Elena Maria Şorban a apărut în acest an la

Editurile Eikon şi Şcoala Ardeleană din Cluj-Napoca. Cartea finalizată la sfârşitul lunii iunie 2016 a fost lansată în cadrul Festivalului de Muzică Veche, desfăşurat la Miercurea Ciuc în perioada 14-17 iulie. Prezentarea a fost realizată de către lector univ. dr. Tibor Magor Benedek, de la Universitatea de Arte din Târgu Mureş. Angajat într-un dialog inspirat pe care l-a realizat cu autoarea, pe scena Festivalului, Tibor Magor Benedek a subliniat faptul că volumul „este un îndrumar" şi l-a recomandat publicului prezent. Spectatorii au reacţionat la sugestia acestuia, cărţile expuse fiind epuizate. Elena Maria Şorban a ţinut să aducă un elogiu şcolii Ferenc László (fondatorul Societăţii Române Mozart, unul dintre directorii artistici ai Festivalului de Muzică Veche din Miercurea-Ciuc) căreia îi aparţine, şi a precizat că „e foarte greu să scrii o carte pentru că la sfârşit îţi dai seama că multe lucruri le-ai fi făcut altfel". Ceea ce ar fi făcut altfel reprezintă un motto, care ar fi purtat semnătura lui Ferenc László: într-un interviu acordat muzicologului Oleg Garaz, acesta îşi exprima părerea că „Publicistul muzical înnăscut are darul de a putea face din problemele muzicii probleme de interes obştesc" (http://www.agero-stuttgart.de/REVISTA-AGERO/CULTURA/ laszlo-ferenc.htm.).

Structurat în trei părţi, volumul include *Istorie şi prezent*, *Studii de caz* şi *Cronica muzicală în lupta cu timpul şi cu timpurile*, fiind echilibrat de *Intenţiile* de început ale autoarei şi de un *Epilog subiectiv*, urmat de *Bibliografie selectivă* şi *Index*. Prefaţată de Oana Bălan, cartea se adresează, aşa cum mărturiseşte autoarea în *Intenţii*, compozitorilor, interpreţilor, organizatorilor, spectatorilor. „Dar un volum pe tema festivalurilor din România – fie ele de muzică cultă – este, de fapt, o carte fără sfârşit!...".

În prima parte, după o scurtă prezentare a „practicilor festivaliere europene", autoarea expune festivaluri de muzică cultă din România, începând din a doua jumătate a secolului al XIX-lea şi până în prezent. Apoi sunt menţionate festivalurile itinerante, cele aşa-zis antice, medievale sau baroce, cele pentru copii şi tineri, studenţeşti, într-o sistematizare proprie.

Studiile de caz includ „începuturile de cronicar muzical, în anii 1980" şi articole despre 27 de festivaluri naţionale şi internaţionale din România şi din Republica Moldova, în care sunt prezentate aspecte obiective şi subiective, dar şi comentarii actualizate cu privire la propriile scrieri.

Cronica muzicală în lupta cu timpul şi cu timpurile debutează cu un motto din *Faust* de Goethe: „Clipă, stai, opreşte-ţi zborul". Dincolo de prezentarea cronicii muzicale, a stilurilor şi subgenurilor care o formează, este disputată „receptarea cronicii muzicale" şi sunt oferite „recomandări pentru cronicarii muzicali în devenire": «Binecunoscutul îndemn enescian „să vibrezi şi să îi faci şi pe alţii să vibreze" este sarcina de onoare a celui care scrie despre muzică».

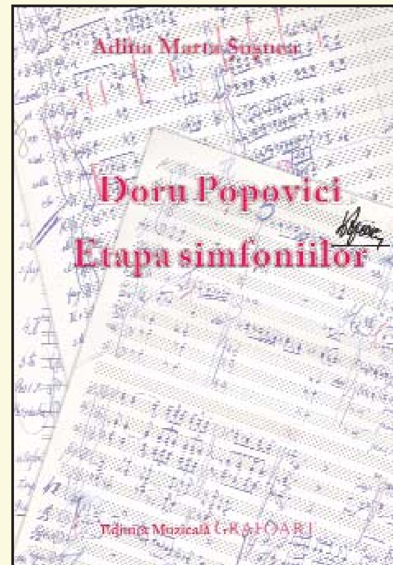
„Cartea are peste 500 de personaje, dintre care o parte au fost prezente la Festivalul de Muzică Veche din Miercurea-Ciuc", a menţionat Elena Maria Şorban.

Autoarea a mai publicat la Editura Eikon „Muzica clasică şi romantică", „Muzica veche, o istorie concentrată", „Muzica nouă", „Noi şi istoria muzicii. Permanenţe creative", având în lucru în acest moment volumul „Muzicologie educativă. Ghid practic şi îndreptar terminologic".

Cătălina CONSTANTINOVICI

Maestrul Doru Popovici

Am primit de curând un volum semnat de muzicologul dr. Adina Marta Şuşnea apărut la Editura Muzicală *Grafoart*, ***Doru Popovici – Etapa simfoniilor***. Bucuria de a avea în mână o foarte documentată şi amănunţită analiză a unora dintre cele mai importante lucrări ale Maestrului a fost dublată de satisfacţia de a vedea că seniorii componisticii muzicale româneşti sunt încă în atenţia specialiştilor în domeniu, deşi asemenea gesturi sunt sporadice şi, din păcate, nu sunt sprijinite şi de prezenţa lucrărilor muzicale în viaţa de concert.

Mi-am amintit atunci o convorbire cu Doru Popovici, care a avut loc cu câteva luni înainte şi în care Maestrul îşi exprima regretul că nu mai poate participa la viaţa muzicală a ţării decât cu condeiul în mână (fiind în imposibilitatea fizică de a se mai deplasa), un condei foarte versat nu numai în scrierea muzicală, dar şi în cea publicistică şi literară. Domnia sa îşi amintea cu mândrie sintagma cu care fusese caracterizat de un alt important compozitor al nostru, Theodor Grigoriu, care îl numise „ultimul zimbru" al muzicii româneşti, deşi ar părea nepotrivită pentru un compozitor şi poet sensibil cum este Doru Popovici. Citind volumul mai sus amintit, am aflat indicaţia că această caracterizare ar fi formulat-o, cu ani în urmă (cel puţin 30), decanul de vârstă de atunci al muzicii româneşti, bănăţean de origine ca şi Doru Popovici, Maestrul Zeno Vancea. Cine a formulat-o nu mai contează. Cert este că Doru Popovici este renumit ca

luptător înfocat pentru valorile culturii muzicale româneşti (şi nu numai), cu simţ justiţiar şi tenacitate neclintită de o viaţă.

Cunoscut mai ales din emisiunile Radiofonice, realizate ani de-a rândul cu vervă critică şi probitate profesională, dar mai ales cu o mare dragoste pentru adevărata cultură, pentru promovarea muzicii româneşti de calitate, a interpreţilor valoroşi şi a creatorilor de prestigiu, Maestrul Doru Popovici nu s-a dezminţit în consecvenţa urmăririi traseului său creator, bazat pe valorificarea tradiţiilor seculare ale melosului românesc, izvorât din cântul popular şi din cel psaltic, de strană.

Volumul ***Doru Popovici – Etapa simfoniilor***, realizat de doamna Adina Şuşnea, pune în evidenţă tocmai aceste calităţi ale compozitorului, muzicologului şi omului de presă (radio) care este Maestrul. Perioada aleasă spre a fi analizată reprezintă un moment de vârf în creaţia compozitorului, hotărâtor în evoluţia sa următoare. Am putut urmări, prin intermediul analizelor celor patru simfonii, tendinţele creatoare străbătute de Doru Popovici, de la anii tinereţii, atraşi şi influenţaţi de modernismul unor tehnici expresionist-atonale (seriale), până la maturizarea artistică, acel moment hotărâtor în evoluţia sa spirituală, care l-a îndreptat spre melosul românesc autentic, acela care defineşte identitatea unui popor creator în domeniul culturii muzicale.

Este binecunoscută lucrarea sa orchestrală ***Codex Caioni***, inspirată de melodiile existente în acest codice medieval, evidenţiată prin limpiditatea tratărilor timbrale, supleţea şi simplitatea expresivă a desfăşurărilor muzicale polifonice, fascinantă atât pentru interpreţi cât şi pentru public. Filonului folcloric, exploatat aici, i se adaugă cel bizantin, care apare şi în lucrările sale datând din aceeaşi perioadă cu ***Simfonia a III-a „Bizantină"***: ***Poemul bizantin, Două arii bizantine pentru bas şi orchestră*** (toate purtând număr de opus 33), dar şi lucrările de mai târziu: ***Sonata bizantină pentru vioară solo*** (op.125), ***Sonata bizantină pentru violoncel solo*** (op.129), ***Sonata bizantină pentru oboi solo*** (op.147), ***Frescă bizantină pentru fagot solo*** (op.136), ***Cantata bizantină*** pentru voce înaltă, oboi, fagot şi pian (op.148), ***Lieduri în stil bizantin*** (op.149).

Volumul doamnei Şuşnea evidenţiază de asemenea pasiunea constantă a Maestrului Doru Popovici pentru cultura universală (în special cea Medievală sau a Renaşterii, în care îşi află corespondenţă personalitatea sa de spirit renascentist), pentru figuri proeminente româneşti şi universale, ce şi-au pus amprenta pe traseele ascendente ale culturii umanităţii. Omagii aduse prin intermediul muzicii le sunt dedicate lui Palestrina, Eminescu, Ţuculescu, Iorga ş.a., dar şi volume muzicologice dezvăluind taine ale unor epoci mirifice din istoria muzicii, precum: *Cântec flamand*, *Muzica elisabetană*, *Arta trubadurilor*, *Cântec iberic*, *Gesualdo di Venosa* (Premiul U.C. din Iugoslavia), *Muzica românească contemporană* (Premiul Academiei RSR) etc., sau romanul *Cântec în extaz* sunt tot atâtea coordonate spirituale ce formează personalitatea complexă a Maestrului Doru Popovici.

Într-un spaţiu editorial restrâns al unei reviste este greu să cuprinzi o întreaga viaţă. Cartea însăşi a muzicologului dr. Adina Şuşnea este o incitantă deschidere de drum spre cunoaşterea, analiza, aprofundarea şi înţelegerea unei creaţii atât de vaste şi complexe.

Maestrul Doru Popovici merită o mai atentă aplecare asupra creaţiei şi personalităţii sale în contextul culturii muzicale româneşti contemporane şi nu numai. „Să dăm compozitorilor ce este al compozitorilor" şi să-i preţuim atât cât îi avem printre noi şi pot să ne ofere atât de multe din experienţa lor, dar şi atunci când nu mai sunt aici, pentru că tot ce au creat este un bun patrimonial şi ne defineşte identitatea noastră culturală (muzicală) românească în contextul european, universal.

Mihaela MARINESCU

Maria Chifu –
Repere ale evoluţiei fagotului...

Repertoriul pentru fagot s-a dezvoltat considerabil în muzica românească după a doua jumătate a secolului XX. Repere analitice, din nefericire, sunt prea puţine în raport cu cantitatea de lucrări compuse pentru acest instrument. Aş îndrăzni să spun că în muzicologia românească ele nu există ori, dacă sunt, nu sunt uşor de identificat, chiar la o căutare mai atentă.

Interpreta Maria Chifu a abordat această temă extrem de interesantă şi utilă, a repertoriului pentru fagot în muzica românească contemporană, mai întâi în teza ei de doctorat susţinută în 2011 şi cinci ani mai târziu, după revizuiri şi completări în cartea cu titlul "Repere ale evoluţiei fagotului în muzica instrumentală şi camerală românească contemporană".

Lansarea volumului a avut loc pe 21 iunie 2016 la sala Dinu Lipatti a Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti, în acelaşi loc în care autoarea a susţinut teza despre care vorbeam puţin mai devreme. La eveniment au fost prezenţi şi au luat cuvântul domnii prof.univ.dr. Şerban Dimitrie Soreanu şi prof.univ.dr. Miltiade Nenoiu. Nu este prima dată când observăm un traseu frumos, o transformare sau mai bine zis, o îmbinare de calităţi între un interpret şi un muzicolog în devenire – pentru că volumul este rezultatul unei cercetări

amănunțite şi al unor analize cât se poate de pertinente pentru un muzicolog.

Cartea Mariei Chifu face referire directă la muzica românească instrumentală şi camerală din ultima jumătate a secolului XX şi începutul secolului XXI şi alege pentru analiză lucrări pentru fagot compuse de compozitori grupați pe patru mari direcții: 1. *Ipostaze ale singularității* – pentru Nicolae Brânduş, Maya Badian, Violeta Dinescu, Ştefan Niculescu, Cristian Bence-Muk şi Cătălin Crețu; 2. *Simbioza fagotului cu pianul* – pentru Paul Jelescu şi Tiberiu Fàtyol; 3. *Asocieri timbrale* – pentru compozitorii Diana Rotaru, Liviu Comes, Sabina Ulubeanu, Tiberiu Olah, Cătălin Crețu, Octavian Nemescu, Doina Rotaru şi Ana Giurgiu iar cea de-a patra categorie dar prima în volum este dedicată tinerei compozitoare Diana Rotaru, cu o abordare a conceptului de *sincretism* în muzica acesteia (lucrările *Onde, Ondine* şi *Icarynth*).

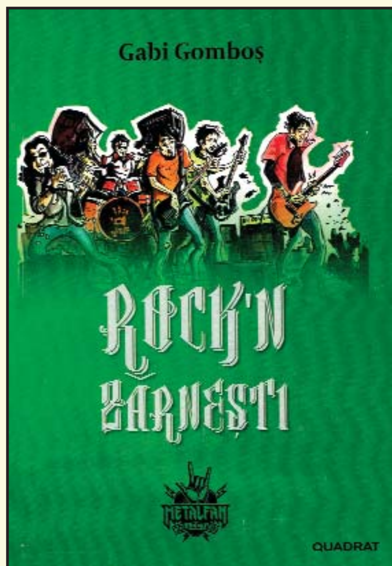
Dintr-o experiență vastă ca interpret, Maria Chifu are grija ca fiecare analiză de lucrare să cuprindă informații prețioase privind elemente de noutate în domeniul semiografiei muzicale, aspecte ale improvizației dar şi caracteristici de construcție a instrumentelor, ale sălilor de spectacole ori metode noi de investigare a sunetului muzical.

Recomand cartea atât tinerilor interpreți ai fagotului – prea puțini, din păcate – cât şi tinerilor compozitor care doresc să abordeze acest instrument în scrierile lor. Volumul este binevenit atât în România cât şi în context european unde scrierile dar mai ales abordările de tip analitic în repertoriul pentru fagot sunt mult prea puține.

Andra FRĂȚILĂ

Gabi Gomboş - *Rock'n Zărneşti*

Un nouă carte a unui neobosit autor de volume şi articole referitoare la muzica rock, zona metalică, fost baterist în câteva formații underground, membru în jurii şi organizator de festivaluri rock, colaborator la numeroase reviste şi autor al lexicoanelor din seria *Coşmar pe strada morții*. Sunt prezentate istoriile ale peste 20 de formații care au activat în ultimii 35 de ani la Zărneşti pe lângă Casa de Cultură, Clubul Liceului Industrial ”6 Martie”, Clubul Uzinei ”Tohan”, cele mai cunoscute fiind: Ura de după uşă, Mekanik Şef, Experimental. Aflăm amănunte şi despre F.U.C.K., Integral, Spațial, Volton etc., dar şi întâmplări mai mult sau mai puțin hazlii, de la repetiții, turnee, concerte sau viața de zi cu zi, povestite de Lucian Ion, Adrian Radu, Marian Antohi, Daniel Popa sau Ioan Costache - componenți ai formațiilor amintite.

Este uimitor cum o localitate aşa de mică - Zărneştii au doar cam 22.000 de locuitori ! – mustea de o activitate rockeristică atât de densă. De subliniat totuşi că baza umană a formațiilor nu era studențească, ca în centrele universitare – Iaşi, Timişoara, Bucureşti. ş.a., ci era recrutată din fabrici sau licee, ceea ce explică nota aspră, dură şi simplă a muzicii rock zărneştene. Volumul continuă o linie tot mai vizibilă în ultimii ani, o linie îmbucurătoare şi firească – monografii rock locale, ilustrată de volume recenzate şi în revista noastră.

Mimo Obradov - *Peste rock şi după roll*

Ziarist, realizator de emisiuni radio şi de televiziune, **Mimo Obradov** revine cu un volum care completează, întrucâtva, seria sa de patru cărți intitulată ”*Istorii şi Story Rock*”, publicată acum câțiva ani. Autorul declara într-un interviu: *„Aşteptam să scrie Petea Umanschi o carte despre rockul timişorean. Dar Petea s-a dus, iar acea carte nu s-a mai întâmplat. Am simțit nevoia să scriu această carte ca pe un fel de datorie față de oraşul Timişoara şi de spiritul lui, un spirit pe care îl trăiesc din anii 60. Două treimi din carte sunt dedicate rockului timişorean, iar o treime sunt eseuri din muzica universală*”.

Aşadar, avem considerații despre The Beatles, The Rolling Stones, Bob Dylan, Nirvana, Rammstein, dar şi despre zona timişoreană, incluzând veterani ca Phoenix, Progresiv TM, Cargo, Clasic XX sau Pro Musica, dar şi titulaturi mai puțin celebre cum ar fi Metamorf, Autostop, Abra, Survolaj, Logaritm, Bega Blues Band, Implant pentru refuz, Arca, Amala, Blazzaj, Locatarii sau Quo Vadis,

Dacă mai era nevoie, se confirmă că Mimo Obradov este nu numai un real specialist în acest domeniu, ci şi un condeier de talent. Iar volumul este foarte necesar atât pentru cei interesați de rock, cât şi pentru cei care vor să cunoască o anumită latură a vieții muzicale timişorene.

Florin-Silviu URSULESCU

Concursul Enescu 2016

Concertul de gală care deschide ediția 2016 a Concursului Enescu (3-25 septembrie, București) îi va avea ca soliști invitați pe laureații Anna Țifu (vioară), Valentin Răduțiu (violoncel) și Mihai Ritivoiu (pian).

Desfășurat într-un nou concept, **Concursul Internațional George Enescu 2016** aduce pe scena **Ateneului Român** între **3** și **25 septembrie**, alături de **174** de **tineri artiști din întreaga lume**, care intră în competiție, **nume consacrate ale scenei mondiale, laureați din anii anteriori** care și-au dezvoltat o carieră internațională, precum și câștigătorii competiției din 2014, care vor susține recitaluri extraordinare.

În premieră, **trei artiști consacrați**, deopotrivă **membri ai juriului** acestei ediții a Concursului Enescu, vor susține recitaluri extraordinare pe scena **Ateneului Român** în zilele de **7**, **16** și **22 septembrie**, astfel:

Pe **7 septembrie**, de la ora 19.00, va susține un recital extraordinar **violoncelistul David Geringas**, acompaniat la pian de **Ian Fountain**. De origine lituaniană, **violoncelistul David Geringas** este unul dintre cei mai apreciați artiști **concertiști** la nivel internațional. A concertat alături de mari orchestre ale lumii, precum **Royal Concertgebouw**, **London Symphony** și **Vienna Philharmonic** fiind și dirijor. El însuși laureat în tinerețe al unuia dintre cele mai importante concursuri internaționale, **Concursul Internațional Ceaikovski**, unde a câștigat în anul 1970 **medalia de aur**, **David Geringas** este de asemenea cunoscut pentru **relația sa apropiată cu legendarul violoncelist Mstislav Rostropovich**, care i-a fost multă vreme **profesor**. În prezent, David Geringas predă, la rândul său, violoncelul la Berlin.

Violonistul român **Florin Croitoru**, acompaniat la pian de **Verona Maier**, va urca pe scena **Ateneului Român**, pe **16 septembrie**, de la ora 19.00. Recunoscut drept unul dintre cei mai talentați violoniști români ai generației sale, **Florin Croitoru** a prezidat mai multe ediții la rând Secțiunea Vioară a Concursului Enescu. S-a remarcat și ca profesor, fiind unul dintre formatorii tinerilor violoniști români la Conservatorul din București. Pentru o bună perioadă de timp, violonistul Florin Croitoru a predat, de asemenea, în Statele Unite ale Americii.

"Există un permanent simț al integrității și al inteligenței în muzica sa", scrie prestigiosul **The Guardian** despre stilul **pianistului englez Peter Donohoe**, care va susține un recital extraordinar în cadrul Concursului Enescu 2016 pe **22 septembrie**, de la ora 19.00. Cunoscut pentru alegerile sale speciale - compozitori preferați precum Olivier Messiaen, Béla Bartók, Igor Stravinsky, Sergei Prokofiev, Alban Berg, George Gershwin, Benjamin Britten și Serghei Rahmaninov, **Peter Donohoe** a început să înregistreze lucrări ale compozitorilor Franz Liszt, Piotr Ilici Ceaikovski, Frédéric Chopin, Johannes Brahms și Ludwig van Beethoven abia spre mijlocul carierei sale muzicale. Din anul 1988 până în 1993 a înregistrat exclusiv pentru EMI Records. Înregistrarea sa cu **Concertul Nr.2 pentru Pian Op. 44** de Ceaikovski a fost desemnată de celebra revistă **Gramophone** "Înregistrarea anului" în 1988. Înregistrarea Sonatei în si minor de Liszt i-a adus **Prix du Disque** în 1993. A înregistrat, de asemenea, pentru alte case de discuri prestigioase precum Deutsche Gramophone, Warner și Naxos. **Peter Donohoe** a **concertat și pe scena Festivalului Enescu**.

Alături de artiștii consacrați, **publicul îi poate descoperi într-o nouă ipostază**, în **trei recitaluri extraordinare,** și pe **artiștii câștigători ai ediției din 2014 a Concursului Enescu**, aflați în plină afirmare pe scena internațională a muzicii clasice. Un copil minune al viorii,

violonistul **Ștefan Tarara**, născut din părinți români la München, va urca pe scena Ateneului **pe 18 septembrie**, de la ora 19.00, alături de pianista **Lora Evelin Vakova-Tarara**, desemnată cea mai bună acompaniatoare a Sonatei a III-a de George Enescu în competiția din 2014. Un recital **extraordinar** va susține pe 10 septembrie și câștigătoarea Secțiunii Violoncel, **Eun Sun Hong**. Pianistul îndrăgostit de muzica lui George Enescu, spaniolul **Josu de Solaun** - care pe durata competiției din 2014 a locuit într-un apartament închiriat de pe strada George Enescu chiar sub cel în care a locuit însuși George Enescu la sfârșitul anilor '30 și începutul anilor '40, înainte de a se muta permanent în camerele din spate ale Palatului Cantacuzino - va urca pe scena Ateneului Român **pe 24 septembrie**, de la ora 19.00.

Etapele Concursului Enescu 2016 sunt de asemenea deschise publicului larg, fiind organizate astfel: **etapa I** (desfășurată la Universitatea Națională de Muzică București); **etapa a II-a**, **etapa a III-a – semifinala pentru fiecare din cele trei categorii de concurs** desfășurate la **Ateneul Român**.

Este **pentru prima dată când are loc o preselecție în cadrul Concursului Enescu**, ca urmare a unui **număr foarte ridicat de înscrieri**: în total **317** tineri artiști din **48** de țări s-au înscris pentru a participa la ediția 2016 a Concursului, **cu 40% mai mult față de ediția 2014**.

Dintre aceștia, 174 de tineri artiști din întreaga lume au fost selectați de juriul de specialitate pentru a intra în competiție în cadrul Concursului Enescu 2016. Tinerii artiști selectați provin din țări precum **Germania, Coreea de Sud, Italia, Spania, Franța, Croația, Rusia, Ucraina, Republica Moldova, Grecia, Lituania, Letonia, Argentina, Cehia, China, Thailanda, SUA, Canada, Turcia, Australia, Noua Zeelandă, Taiwan, Japonia**. Un număr de **12 tineri artiști** provin din **România. (**M. C.)

Fundația “Henry Mălineanu”

Într-o atmosferă plină de eleganță şi rafinament, în incinta Aulei Palatului Cantacuzino, Fundația Henry Mălineanu a avut lansarea oficială, în cadrul căreia a susținut un recital tânărul pianist Dimitri Malignan, nepot al compozitorului, stabilit în Franța.

Seara a fost onorată de prezența membrilor fondatori, în frunte cu fiii compozitorului, Mălin şi Codruț, dar şi de prieteni statornici ai muzicii şi nu în ultimul rând, ai lui Henry Mălineanu, care nu au ratat ocazia de a împătăşi modul în care celebrul compozitor le-a rămas în memorie.

D. Malignan (pian)

Amintim câteva dintre numele sonore prezente la acest eveniment: Excelența Sa Ambasador Tamar Samash, ambasadoarea Israelului, Stela Popescu, Corina Chiriac, Horia Moculescu, Alexandru Arşinel, George Natsis, Maia Morgenstern, Paul Surugiu-Fuego, Octavian Ursulescu, Jolt Kerestely, Oana Georgescu, Rodica Elena Lupu, Marin Voican-Ghiroiu, Daniel Gheorghe, directorul Festivalului „Dan Spătaru”.

Fundația Henry Mălineanu continuă valorile în care s-a format, a creat şi a crezut Henry Mălineanu şi îşi propune să sprijine muzica cultă şi să încurajeze setea de frumos, intervenind în toate domeniile artei, cu precădere în cel muzical, prin premii, burse, evenimente şi publicații, pentru a păstra vie memoria generozității, eleganței, umorului şi profesionalismului acestui reper al culturii româneşti, demn model pentru generațiile viitoare.

Talentul autentic, iubirea dezinteresată pentru muzică şi artă în general, noblețea spiritului şi modestia, subscrise unui ideal umanist l-au definit pe omul şi compozitorul Henry Mălineanu.

Născut în Bucureşti în 1920 studiază în paralel cu liceul la Conservatorul Regal de Muzică sub îndrumarea marilor profesori Cecilia Nitzulescu-Lupu (vioară), Ion Nonna-Otescu (armonie), Mihail Andricu (muzică de cameră) şi înființează la numai 16 ani propria formație de jazz, numită întâi “Tango”, apoi “Metropol”.

Un prim contact cu lumea scenei, în trupa Teatrului “Nou” din Calea Văcăreşti, îi permite deja colaborarea cu mari nume ale vremii precum compozitorul Max Halm, regizorul Iacob Sternberg, actorii Sidi Tal, Stroe şi Vasilache.

Repede remarcat de marele compozitor, dirijor şi om de teatru Ion Vasilescu, obține, la 18 ani postul de pianist în orchestra teatrului Alhambra şi se produce pentru prima oară în revista “De la munte la mare”, pe scena grădinii “Colos”. Anul 1938 îi aduce şi prima înregistrare a unor melodii proprii pe discuri Columbia şi Electrecord, precum şi admiterea ca membru al Societății Compozitorilor Români în urma primelor succese muzicale: cântecul “Întoarce-te curând”, scris pentru Lya Crăciunescu, e reluat de Jean Moscopol, ca şi de tânărul Gică Petrescu. Acelaşi fidel interpret lansează “Ce bine ne-nțelegem noi doi!”

În aceeaşi perioadă îl cunoaşte pe Eugen Mirea, textier şi autor de librete deja afirmat, cu care va colabora, într-o strânsă prietenie, aproape 40 de ani.

Obligat să părăsească oficial lumina rampei din cauza legilor legionare, va continua să compună şi să scrie sub ocrotirea (si pseudonimul) unor mari personalități artistice şi literare precum Ion Vasilescu şi Tudor Muşatescu multe cântece de neuitat (de exemplu “Astă seară mă fac “praf”, reluat mult mai târziu de Ştefan Bănică...) în revistele teatrelor Alhambra şi Gioconda.

Este “fondator” împreună cu Jack Fulga, Puiu Maximilian şi Maria Tănase al Teatrului de Estradă, (ulterior Teatrul de Revistă), al cărui director muzical devine între 1950-1958.

La începutul anilor 70, Henry Mălineanu creează în colaborare cu Eugen Mirea la Teatrul Nottara comediile muzicale “Lady X”, “Cele două orfeline” şi mai ales “Bună seara, domnule Wilde”, vârf incontestabil al genului în România, plebiscitată de public, adaptată şi reluată de numeroase teatre din țară şi din străinătate.

P. Surugiu, R. E. Lupu, Mălin Mălineanu, Al. Arşinel

Artist Emerit (1962), Laureat al Premiului de Stat (1953), a obținut premiile Festivalurilor de muzică uşoară Mamaia (1963, 1964, 1969, 1971) şi “Crizantema de aur” de la Târgovişte (1980), precum şi Premiul Uniunii Compozitorilor din România (1971, 1977, 1978, 1991 - ultimul pentru întreaga activitate muzicală).

Se stinge din viață la Bucureşti, în noiembrie 2000.

Stanca ROIBU

MADE IN GĂRÂNA 20 – FESTIVALUL ANULUI

Aşa cum notam şi într-un anterior material publicistic, există un tărâm în creierii muntelui Semenic, paradisiac prin definiţie, exploziv verde prin cromatică şi ozonat ca balsam, boltit cu puzderie de stele, binecuvântat de Cel de Sus... Mai este oare nevoie să-l numesc? Acolo, de ani buni se derulează timp de trei-patru zile/nopţi în plin anotimp estival, un **Festival**

fastuos ca dimensiune şi număr de melomani participanţi, preţios prin calitatea, ţinuta invitaţilor. Şi toate aceste considerente raportate la cea mai pură emanaţie a creativităţii spontane cuprinsă în patru magice litere: **JAZZ**!

Dar a venit vara lui 2016 şi odată cu ea, **ediţia a XX-a aniversară**, sărbătoare estivală a exprimării muzicale depănând două decenii de existenţă neîntreruptă, deci unul dintre cele mai longevive, dar şi de top ca anvergură şi reprezentativitate festivaluri, cu afluenţă de public ce şi-a numărat spectatorii în cifre depăşind uneori zece mii de suflete. Totodată un Festival relevabil prin complexitate, întrucât cumulează pe lângă dimensiunea strict sonoră, multe alte evenimente conexe (ce ţin de literatură, arte plastice, artă fotografică, producţiuni discografice, rulări de filme, o întreagă industrie de suveniruri etc.) – laolaltă un colos cultural, comparabil ca grad de vastitate cu – spre pildă – Festivalul de teatru de la Sibiu ori cu Festivalul „George Enescu". Ediţia a XX-a s-a dorit şi a reuşit a fi un veritabil event de gen, unul unicat, a cărui amploare o putem defini în cele ce urmează. Astfel, în cadrul celor ***douăzecişipatru recitaluri*** derulate timp de ***cinci zile / seri / nopţi*** consecutiv în perioada 7 – 11 iulie 2016 (deci cu o zi în plus!), de la orele 11, 14 şi respectiv 19, în trei locaţii distincte – Biserica Catolică din Văliug, hanul „La Răscruce" din Gărâna şi Poiana Lupului, au participat ***optzecişidoi de interpreţi*** din ***şaisprezece ţări***: România, Olanda, Norvegia, Islanda, Suedia, Portugalia, SUA, Germania, Polonia, Slovacia, Finlanda, Serbia, Franţa, Marea Britanie, Elveţia, Israel.

Să menţionăm şi bogăţia / diversitatea evenimentelor conexe, căci au fost lansate volumele „Jazz Stories" (versiunile română şi engleză) de **Adriana Cârcu**, „Vineri seara într-o vale cu lupi" de **Nicolas Strâmbeanu**, „**Florian Lungu** în dialog cu **Doru Ionescu**", „Intr-o zi nu ne vom mai recunoaşte" de **Alexandru Potcoavă**, „Sunetul de referinţă şi arca muzicii occidentale" de **Mircea Tiberian**, DVD-ul documentar „In The Middle Of Nowhere – Gărâna Jazz Festival, partea a doua, 2012-2015" realizat de **Fundaţia Culturală Jazz Banat**, CD-urile „Corindeni" (**Maria Răducanu / Mircea Tiberian**), „The Pale Dot" (**Mircea Tiberian / Toma Dimitriu Piano Duet**), „White Dragon" (**Mircea Tiberian / Liviu Butoi**), „Three Time Seven" (**Liviu Butoi & French Connection**), „Live In Hannover" (**Emil Bîzgă Quartet**), CD-ul şi LP-ul „Brassica Soup" (ale grupului **Bega Blues Band**), CD-ul „Sono-portret" al subsemnatului, la care s-au adăugat albumele discografice aduse cu sine de invitaţii străini. În locaţia din Poiana Lupului a mai fost organizată expoziţia de fotografie a lui **Liviu Tulbure** şi **Dragoslav Nedici**, a fost proiectat filmul românesc „Bacalaureat" al regizorului **Cristian Mungiu** premiat peste hotare, iar artiştii **Teatrului „Auăleu"** au prezentat spectacolul „Circus Mundi". Recitalurile Festivalului au fost înregistrate de TVR Timişoara şi de Studioul teritorial din Timişoara al Societăţii Române de Radiodifuziune.

Prezenţele interpretativ-creative autohtone evoluând în locaţia „La Răscruce" sub genericul „Romanian Jazz Meeting" (**Sebastian Spanache Trio**, **Emil Bîzgă Quartet**, **JazzyBIT**, **Nicu Patoi & Platonic Band**, **Sorin Zlat Trio**, **Bega Blues Band**) dar şi la Biserica Catolică din Văliug (**Raul Kusak**, grupul **Trompetre**) au întrupat în chip demn şi semnificativ altitudinea valorică actuală a jazz-ului nostru. Un recital de certă modernitate, de elevată condiţie intelectuală a fost acela avându-i ca protagonişti pe saxofonistul flautist **Liviu Butoi** şi pe pianistul **Mircea Tiberian** secondaţi cu fidelitate de cei trei instrumentişti francezi reuniţi în ceea ce ei au numit **French Connection**, vibrafonistul **David Patrois**, contrabasistul **Arnault Cuisinier** şi bateristul **Edward Perraud**, recital susţinut pe scena din Poiana Lupului.

Încercând să identificăm sub aspect conceptual intenţiile ***demiurgului*** acestui festival, directorul ***factotum*** şi ***sine qua non*** **Marius Giura**, vom sesiza dorinţa sa de a edifica de astă dată şi ***un rezumat al capitolelor precedente***, prin rechemarea pe scena din Poiana Lupului a unor notabili muzicieni – majoritatea nordeuropeni – care au evoluat şi anterior la Gărâna. De amintit dintre aceştia pe basiştii **Arild Andersen**, **Carlos Bica**, trompetistul **Nils Petter Molvaer**, pianiştii **Helge Lien**, **Wolfert Brederode**, acordeonistul **Kimmo Pohjonen**, saxofonistul **Tommy Smith**, bateriştii

Magnus Öström, **Jim Black**, **Markku Ounaskari**, **Paolo Vinaccia**. Iar dintre muzicienii şi grupurile autohtone, de amintit **Liviu Butoi** şi **Mircea Tiberian** (membri fondatori), basistul **Johnny Bota** (şi el membru fondator al Festivalului încă din 1997) în fruntea sextetului **Bega Blues Band**, **Sebastian Spanache Trio**, **JazzyBIT**, **Nicu Patoi & Platonic Band**.

Ravi Coltrane, Jack DeJohnette, Matt Garrison

Fără îndoială, un moment culminant în plan valoric l-a constituit prestaţia de feeling acut şi de incontestabil profesionalism a Trio-ului american reunindu-i pe **Jack DeJohnette** - baterie, **Ravi Coltrane** - saxofon tenor, **Matthew Garrison** - ghitară bas în ultima (cea de a cincea) zi a Festivalului, zi aureolată şi de prezenţa remarcabilului basist norvegian **Arild Andersen** în formulă de quartet dar şi de interesanta evoluţie a **Trio-ului Per Mathisen**. Potenţialul artistic ridicat al ediţiei a XX-a a s-a datorat deopotrivă admirabilelor contribuţii ***în premieră*** marcate de Trio-ul condus de redutabilul clarinetist francez **Louis Sclavis** incluzîndu-l pe virtuozul violonist **Dominique Pifarély** şi Quartetului acustic olandez al saxofonistului **Yuri Honing** (care a deschis bogata suită a recitalurilor Festivalului). Aplauze meritate şi de dinamicul, fortifiantul ***interplay*** al suedezilor lui **Magnus Öström**.

Pe coordonatele jazz-ului contemporan – dominat nu odată de apelul la auxilii electronice şi digitale, fructificând plenar fantezia improvizatorică şi capacitatea experimentală – s-au înscris combo-uri precum Trio-ul ghitaristului american **Kurt Rosenwinkel**, grupul elveţian **Rusconi**, Trio-ul americano-finlandez **KTU**, duo-ul norvegiano-britanic **FOOD**, dar îndeosebi Quartetul ilustrului trompetist **Nils Petter Molvaer**. Sub semnul originalităţii şi al tentativelor ***fusion*** racordând culturi muzicale şi influenţe diverse s-au derulat evoluţiile pe podium ale grupurilor **Wojtek Mazolewski Quintet** din Polonia, **Kari Ikonen Trio** din Finlanda, **Eyot** din Serbia.

Ca pentru a demonstra odată în plus atractivitatea şi insolitul acestui cuprinzător festival, **Marius Giura** a invitat, pe lângă artiştii propriu-zişi, câţiva organizatori de evenimente jazz-istice şi critici de jazz de peste hotare, care s-au mărturisit surprinşi – în sens pozitiv – de dimensiunile şi semnificaţiile jazzfest-ului gărânez. (Foto: Liviu Tulbure)

Florian LUNGU

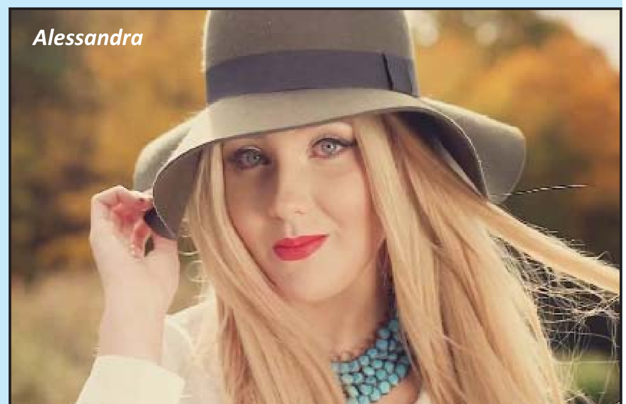
Nume noi

DODDY. În 2014 se remarca cu single-ul "Bine mersi", alături de Lora, iar acum, la doi ani distanţă, lansează single-ul şi videoclipul **"Figura"**, împreună cu **Shift**. Cunoscut datorită pieselor compuse pentru Alina Eremia (Când luminile se sting), Deepcentral (Sus până la cer), Dorian (Pe placul tău), dar şi prin single-urile proprii precum Klandestin" (feat. Puya), "Rezervat" (feat. Nicole Cherry), Doddy (originar din Petroşani) are zeci de milioane de vizualizări pe YouTube. Videoclipul este regizat de Richard Stan, cel cu care solistul a mai lucrat la "Bine mersi" şi "Rezervat", alături de echipa de light-designeri de la Crew Art Solutions.

CLIFF KIDO. Pe numele său real Bogdan Lonean, şi-a început cariera muzicală în 2004 alături de grupul Personal, în Cluj-Napoca. Stilul de muzică pe care îl abordează este Hip Hop cu uşoare influenţe de reggae, R&B, trap, pop şi electro, iar acum lansează piesa "Daniella". A colaborat cu Camuflaj, Vescan, Cabron, George Horai. Despre oraşul natal, Cluj-Napoca, în 2016 a compus piesa "Hai să vezi oraşul" produsă de GUSH.

CIPRIAN ROBU. DJ şi producător, prezent în zona muzicii electro-house, revine cu o interpretare aparte a popularei piese "What Is Love" – Haddaway, cunoscută la începutul anilor '90. Cover-urile ce au urmat din partea artiştilor precum Diane Birch, Sharaya J, Kiesza, dar şi rapperilor americani Eminem şi Lil Wayne prin varianta lor "No Love", au menţinut în atenţie piesa în cei 23 de ani de la lansarea oficială.

ALESSANDRA. Revine cu "Khalia", după ce s-a impus vara trecuta cu piesa dance "Eres Mi Vida". Are 18 ani, a început să cânte încă de la 4 ani şi de-a lungul timpului a adunat nu mai puţin de 15 trofee la concursurile de muzică. Alexandra Stanciu, pe numele său adevărat, are şi calităţi de actriţă, jucând pe scena teatrului din oraşul său natal, Focşani, iar la 16 ani a debutat sub numele de Yonna.

Alessandra

Gabi MATEI

CineCanta.ro,
o "inginerie" muzicală de succes

Originar din Slatina, cercetătorul doctor inginer Dragoş Datcu pleca din ţară în urmă cu 14 ani. Cine şi-ar fi închipuit că specialistul român în analiza facială şi recunoaşterea emoţiilor, în sisteme de supraveghere şi securitate de la Universitatea Tehnica din Delft, Olanda a lucrat timp de doi ani la o aplicaţie menită să contribuie la păstrarea patrimoniului nostru cultural şi în special a muzicii româneşti, şi pe care a lansat-o de Ziua Culturii Naţionale?! *CineCanta.ro* este deocamdată o aplicaţie de etichetare a melodiilor româneşti în general; în curând categoriile vor fi extinse, ajungându-se la muzica românească clasică, la operă, operetă, poveşti şi basme pentru copii, teatru radiofonic, dar şi filme româneşti care vor fi recognoscibile, tot pe baza analizei audio. În următoarea fază, într-o nouă etapă a proiectului, *CineCanta.ro* (software 100% românesc) va putea să recunoască muzică, filme şi videoclipuri utilizând aşa numita "*analiză multi-modală*" (video şi audio). Un alt element inovativ şi revoluţionar al aplicaţiei *CineCanta.ro* va fi integrarea unei tehnologii de calcul afectiv, pentru analiza melodiilor româneşti.

„Aplicaţia ce se instalează pe telefon este extrem de simplă!" – spune inginerul Dragoş Datcu. *"Funcţia de bază a aplicaţiei presupune înregistrarea prin intermediul microfonului a câtorva eşantioane audio scurte (de ordinul a câtorva secunde), apoi de a trimite aceste eşantioane audio către anumite centre în care se realizează recunoaşterea propriu-zisă a melodiei, şi de a prezenta datele referitoare la melodie către utilizator. In acelaşi timp, aplicaţia salvează pe telefon, în mod minimalistic, câteva date de identificare a fiecărei etichete, într-o listă de melodii etichetate anterior de utilizator. Astfel, datorită faptului că nici etichetarea nu este realizată local şi a faptului că nici informaţiile referitoare la melodia etichetată nu sunt păstrate local, aplicaţia nu solicită telefonul utilizatorului.* CineCanta.ro *nu accesează, prelucrează sau transmite date şi informaţii de natură privată, stocate în telefon, deci este absolut sigură din acest punct de vedere"*

Practic, *CineCanta.ro* vine în sprijinul conservării culturii muzicale româneşti şi va cuprinde muzica uşoară, populară, lăutărească, dar şi cântece pentru copii. Aplicaţia oferă informaţii variate, ce au legătură cu melodia etichetată, şi anume: informaţii despre artist (spre exemplu website-ul artistului, paginile oficiale de pe Facebook, Twitter, Wikipedia), titlul şi anul albumului de pe care face parte melodia ş.a... Aplicaţia te poate trimite către pagina Youtube, unde poţi asculta melodia etichetată ori de câte ori doreşti, oricând doreşti, şi chiar afişează versurile melodiei. Prin funcţia de share îţi poţi notifica prietenii de pe reţelele sociale asupra melodiilor etichetate anterior, adică cele preferate. Deocamdată funcţia de share funcţionează doar pentru Facebook, WhatsUp şi Twitter.

Aplicaţia *CineCanta.ro* va rămâne gratuită pentru utilizatori şi se poate instala şi utiliza pe telefoane mobile de tip Android şi Windows Phone şi foarte curând şi pe iPhone. *CineCanta.ro* este prevăzută cu un meniu în care se poate selecta limba engleză pentru întreaga interfaţă, deci poate fi folosită si de utilizatori străini. Aşadar, asculţi muzică la TV, la radio, în autobuz, în taxi sau la terasă? Îţi place, dar nu ştii melodia? Prin aplicaţia *CineCanta.ro* creată de românul Dragoş Datcu poţi afla răspunsul în doar câteva secunde. Prin capacitatea aplicaţiei de a eticheta melodii româneşti de mult uitate, trebuie marcat impactul asupra reîmprospătării memoriei în ceea ce priveşte marii noştri muzicieni.

Am stat de vorbă cu Dragoş Datcu despre acest proiect…

Ce anume v-a motivat să vă dedicaţi unui asemenea proiect: unic, inedit, deloc facil şi mai ales românesc?

Mi-am dorit să pun în valoare cunoştinţele profesionale şi ştiinţifice dobândite până acum, să implementez în România o soluţie tehnică inovatoare, unicat la nivel internaţional, care să vină în sprijinul promovării şi prezervării patrimoniului cultural naţional. A fost în primul rând o provocare personală, ce implică realizarea pasului dinspre linia întâi a cercetării ştiinţifice, către mediul antreprenorial şi mai exact către utilizatorul final, de la cel mai tânăr la cel mai în vârstă român consumator de materiale audiovizuale, în special româneşti. În afara *CineCântă*.ro, la ora actuală există doar două soluţii tehnice ce permit recunoaşterea de melodii pe platforme mobile de tip smartphone şi tabletă. Ambele soluţii sunt străine, proprietarii lor nu văd România ca pe o piaţă de business, iar suportul pe care aceste companii îl oferă vis-à-vis de vastul patrimoniu cultural muzical românesc nu poate fi decât unul redus. Deşi CineCântă se doreşte a fi o aplicaţie gratuită pentru utilizatori, totuşi proiectul îşi propune să acorde atenţie sporită tuturor categoriilor de muzică românească. O altă provocare personală provine şi din ambiţia de a transforma un vis într-un produs care nu numai că serveşte prezervării patrimoniului naţional cultural, dar devine atractiv în plan internaţional – din punct de vedere al soluţiilor tehnice oferite – şi chiar depăşeşte produsele existente.

Cum a început această poveste? Va avea sfârşit? Sau această aplicaţie este practic nelimitată?

Acum 5-6 ani făceam naveta spre locul de muncă aflat într-un oraş în partea de nord a Olandei. Îmi aduc

aminte cum, în perioada respectivă, eu şi colegii obişnuiam să ne provocăm în discuţii pe marginea unor subiecte de interes tehnic. Cumva, personal tema recunoaşterii de melodii mi se părea suficient de interesantă pentru a o readuce frecvent în discuţie. Un alt aspect de luat în seamă este contribuţia generaţiilor următoare şi muzica nouă pe care acestea ne-o vor oferi. Consolidând constanţa creativităţii în plan tehnic, cu continuitatea muzicii, s-ar putea spune că un astfel de instrument îşi regăseşte locul într-un orizont de timp destul de îndelungat. Sper ca povestea CineCântă să urmeze un astfel de parcurs, la noi în România.

Care este legătura dintre Dvs, de formaţie inginer şi cercetător ştiinţific, şi… muzică? Mai precis, muzica românească?

Muzica este pentru suflet ceea ce sufletul este pentru corp. Ca oaspete de seamă, muzica aduce armonie în gânduri, relaxează mintea preocupată de griji mărunte ce tind uneori să ne facă să uităm lucruri esenţiale în viaţă. Este un dar de preţ, de la oameni către oameni, un remediu accesibil oricărui meloman. Pentru mine, muzica reprezintă un izvor nesecat de trăiri, emoţie şi umanitate. Muzica insuflă pură inspiraţie şi este precursor al unor punţi de legătură între gândirea analitică şi gândirea creativă, dar şi între sinele prezent şi cel trecut, trecut datat prin prisma muzicii pe care o ascultăm.

Ce gen muzical vă este cel mai aproape: muzica uşoară, lăutărească, populară, clasică, opera, opereta, muzica pentru copii? Şi mă refer la compozitorii, textierii şi interpreţii români. Detaliaţi.

Ascult muzică cât mai diversă, genul ales fiind în acord cu contextul, la un moment dat. Chiar şi muzică pentru copii, atunci când mă aflu în vizită la prieteni ai căror copii se întâmplă să facă acest lucru. Prin urmare, mi-am propus să construiesc un instrument inovativ ce urmează sa fie disponibil atât la îndemâna ascultătorilor, a celor ce facilitează organizarea de evenimente, cât şi a muzicienilor români. Acest instrument tehnic are menirea să ofere suport în mod egal pentru genurile muzicale, însă fără a face uitată muzica ce iese înafara segmentului comercial de tip "*main-stream*".

Aţi avut ocazia să cunoaşteţi reprezentanţi ai muzicii româneşti? Pe cine?

Trebuie să vă mărturisesc faptul că în ultimii 14 ani, legăturile mele cu lumea muzicală au implicat doar incidental întâlniri faţă-în-faţă cu reprezentanţi ai muzicii româneşti, de regulă acestea fiind ocazionate de evenimente organizate pentru diaspora de asociaţii sau fundaţii româneşti - spre exemplu de către fundaţia DutchRo din Olanda. Mă aştept ca proiectul *CineCântă* să ofere oportunităţi prin care să cunosc direct oameni ce vin din lumea muzicii româneşti, astfel de legături putând fi extrem de benefice pentru a înţelege mai bine domeniul şi a identifica soluţiile tehnice pe care noi le vom propune.

Ce va urma de-acum încolo?

Legat de proiectul *CineCântă*, pentru perioada următoare mi-am propus ca, împreună cu echipa, să extindem capabilităţile de recunoaştere cu melodii noi, dar şi cu alte genuri şi secvenţe audio, spre exemplu teatru radiofonic, poveşti, muzică clasică şi filme, în special materiale româneşti. CineCântă este şi va rămâne gratuit pentru ascultătorii români.

Ce înseamnă pentru un meloman, dar şi pentru un novice, aşa-numita "*integrare a unei tehnologii de calcul afectiv, pentru analiza melodiilor*" pe care o folosiţi?

Termenul de "*calcul afectiv*" a apărut relativ recent (1995, Rosalind Picard) şi el se referă la capacitatea sistemelor de calcul de a recunoaşte, interpreta şi a se adapta în funcţie de starea emoţională a utilizatorului. În 2009 mi-am susţinut teza de doctorat în cadrul Universităţii Tehnice Delft, Olanda, exact pe tema recunoaşterii multi-modale a emoţiilor. Prin integrarea tehnologiei de calcul afectiv, aplicaţia CineCântă va putea oferi recomandări personalizate fiecărui utilizator sub forma muzicii care relaxează şi bine-dispune, în funcţie de starea emoţională la un moment dat. Desigur, această funcţie a aplicaţiei va fi activă doar la solicitarea expresă a utilizatorului, prin intermediul interfeţei de configurare.

CINECANTA.RO a stârnit interesul românilor de aici şi de pretutindeni? Dar pe al străinilor?

Deşi am ales pentru aplicaţie un nume românesc – CineCântă, gândindu-ne îndeosebi la românii dragi, încercăm totuşi să nu neglijăm nici utilizatorii străini. Există un meniu de configurare pentru interfaţa cu utilizatorul atât pentru limba română, cât şi pentru limba engleză. În plus, aplicaţia poate recunoaşte atât muzică românească, cât şi muzică străină. În timpul scurt ce a trecut de la lansarea aplicaţiei CineCântă, un număr neaşteptat de mare de solicitări a venit de la utilizatori din afara graniţelor ţării, fără a putea spune cu exactitate care este numărul utilizatorilor români din aceştia. O remarcă pe care aş dori să o fac, şi în acelaşi timp un aspect esenţial al aplicaţiei, este aceea că nu accesează, utilizează, copiază, transmite informaţii private din smartphone-ul utilizatorului. Suntem foarte hotărâţi în privinţa acestui aspect, atât versiunea curentă, cât şi versiunile viitoare urmând aceeaşi linie de conduită. Vă invit şi pe dumneavoastră să testaţi aplicaţia CineCântă. Pentru a instala aplicaţia CineCântă, puteţi accesa pagina www.cinecanta.ro sau direct, căutaţi după numele aplicaţiei în *Play Store* pentru plaforma *Android*, respectiv în *Windows Store* pentru platforma *Windows Phone*. În curând vom face disponibilă şi varianta pentru iPhone.

Personal, ce înseamnă pentru Dvs muzica românească?

Muzica românească reprezintă liantul dintre lumea de acasă, pe care mai toţi românii plecaţi în străinătate o purtăm în inimă, şi lumea în care trăim. Este legătura românului cu fiinţa lui, indiferent de locul în care se află. Evident, şi eu mă regăsesc în această situaţie…

Oana GEORGESCU

Sărbătoare estivală

Între atâtea evenimente cu mare afluență de public, beneficiind de o publicitate zgomotoasă şi exagerată, dar în care muzica adevărată nu se regăseşte nicicum, e reconfortant să descoperi oaze de calitate şi profesionalism. Este cazul tradiționalelor "Zile ale municipiului Focşani", care şi de această dată au dominat categoric agenda națională în luna iulie. În alte părți, când se schimbă echipa organizatoare există strângeri de inimă, aici însă nu a fost cazul, noul primar şi consiliul local dând credit total experimentaților producători Andreea şi Radu Fornea, rezultând 3 seri incandescente, în fața unei audiențe care în momentele de vârf (B. U. G. Mafia, Holograf, Loredana) a bătut toate recordurile, cu circa 10.000 de spectatori în Piața Unirii!

Randi, Jo

Prima reuniune, dedicată tinerilor, a fost inspirat intitulată "Seara adolescenților", fiind pigmentată cu 6 reprize ale Companiei ieşene de dans The Sky. În ciuda modificării componenței (inițial erau 3 finalişti la "X Factor"), cei de la Maxim şi-au păstrat fanii şi la aproape 3 ani de la constituire, aplaudați fiind pentru "50/50", "Atât de bine" şi mai ales "Sărutări criminale". Ieşeanul Dragoş Udilă, alias Uddi, s-a făcut remarcat tot la "X Factor", în 2012, după care a beneficiat de colaborarea fructuoasă cu Randi ("Ragga Day", dar mai ales mega-hit-ul pe ritmuri reggaeton "Aseară ți-am luat basma"), dar şi cu What's Up, Delia, Jo, Nadir. Cu libianul Nadir, născut la Tripoli, Uddi s-a cunoscut în finala "X Factor" din 2012, cei doi, împreună cu Randi, urcând în topuri melodia "Prietena ta". Revenind la simpaticul Nadir, care se simte ca peştele în apă în România (normal, e asaltat de fete!), să notăm că el a studiat pianul, canto clasic, dar şi muzica uşoară, colaborări notabile fiind cele cu Loredana ("Te iubesc") sau CRBL ("Culoarea ta"), din recitalul său nelipsind "Mână în mână", "Vanessa", "Interzis", "Leyla". A fost nu numai o seară a adolescenților, dar şi a concursului "X Factor", simpatica Jo (pseudonimul l-a căpătat la concursul "Te cunosc de undeva" de la Antena 1) ocupând locul secund la ediția din acelaşi an 2012. Pe numele real Ioana Anuța, a avut în Slatina natală o trupă rock pe când era copiliță, a participat în 2009 la Eurovision Junior, a urmat cursuri muzicale şi de actorie. A prezentat emisiuni la TVR (a fost în această postură şi la selecția națională Eurovision 2016), iar în ultimii 2 ani a înlănțuit câteva hit-uri: "Lasă-mă pe mine" (cu Uddi), "Dragoste nebună" (cu Dorian Popa), "Şoapte", "Până vara viitoare". Cei de mai sus îi datorează mult, ca producător, compozitor şi co-interpret, lui Randi, iar gazdele au avut o idee inspirată de a-i programa în aceeaşi seară, fiindcă ei au urcat pe rând în scenă pentru a da viață, în duet, titlurilor amintite, ceea ce s-a întâmplat şi în recitalul "live" al lui Randi, la "Până vara viitoare" (cu Jo) sau "Prietena ta" (cu Nadir şi Uddi). Piteştean, Randi (Andrei Ştefan Ropcea) a studiat pianul la Liceul "Dinu Lipatti", lansându-se în 2005 alături de Marius Moga în trupa Morandi: 8 singles de locul I, turnee şi prezențe în topuri în 20 de țări, premii şi milioane de discuri vândute. Din 2011, Randi s-a dedicat unei cariere solistice, punctată de succesele deja amintite, ca şi de "Anybody" sau "Visător" (este mai degrabă un romantic), carieră dublată de cea de descoperitor de talente şi de producător (Mishelle, Miruna). Evident, clou-ul primei seri l-a constituit reîntâlnirea cu Loredana şi formația sa, "Agurida", alături de care realizează o fuziune etno, reactualizând muzică veche populară, dar şi uşoară. Artista a aniversat la Focşani trei decenii de la lansare, în 1986 cucerind Trofeul de interpretare la Mamaia (cine poate uita şlagărul "Mă întreb ce să fac?" de Marius Țeicu?), dar şi trofeul concursului TV "Steaua fără nume". În acest interval, cifrele sale sunt uluitoare: peste 2000 de concerte în 20 de țări, 40 de albume, 100 de

Ro-Mania

premii, apariția în 10 filme ("A doua cădere a Constantinopolelui" a avut încasări uriaşe) şi în 6 seriale TV, 500 de melodii înregistrate, dintre care 200 îi aparțin, muzică şi text. Un record absolut de vânzări este trecut în dreptul albumului "Bună seara, iubite!", cu muzica lui Adrian Enescu. Fire foarte creativă (este scriitoare, prezentatoare, dar şi jurat TV, actriță, profesoară de muzică), Loredana, susținută lângă scenă de aproape întreaga familie (fiica, tatăl, fratele), a oferit un show superb, din care n-au lipsit titluri cum ar fi "Apa", "Te iubesc", "Tzuki", "Zig-zagga", "Sârba în căruță", "Casablanca română", "Depărtare", "Lele", "Hai la joc" şi, se înțelege, "Bună seara, iubite!".

Seara a doua a fost concepută pe alte coordonate. Cum şi vineri, şi sâmbătă la începutul concertelor avea loc festivalul internațional de folclor "Plaiurile Mioriței", organizat de ansamblul profesionist "Țara Vrancei", condus de solista Maria Murgoci, trecerea la ritmurile dance s-a făcut firesc, prin evoluția, ca de obicei super-antrenantă, a experimentaților componenți ai trio-ului etno Ro-Mania, cu un Răzvan Ștefaniu în mare formă. Cineva spunea, în glumă, că dacă vrei să devii mamă, cea mai sigură cale este să fii solista vocală a formației DJ Project, pentru că anterioarele componente au părăsit formația din cauza maternității! Gino Manzotti şi DJ Maxx au în spate 15 ani

Antract

de activitate, 9 albume, 24 de singles şi videoclipuri, prezențe numeroase în topuri şi premii, în țară şi peste hotare. De această dată ne-au propus o nouă voce feminină, a patra, dacă nu ne înşelăm (precedenta a fost Adela Popescu), Ela Rose, pe numele real Manuela Chereji, originară din Ştei (jud. Bihor), solistă cu experiență muzicală de 7 ani; fireşte, n-a lipsit hit-ul înregistrat recent alături de ea, "Sevraj". Iubitorii rockului au avut bucuria de a aplauda una din formațiile veterane ale genului, Antract din Râmnicu-Vâlcea, înființată în 1984 de Bobiță Cătuşanu (avea doar 14 ani!) şi de solistul vocal charismatic Paur. În acest răstimp, vâlcenii au editat 9 albume (cel mai recent, "Lucid", anul acesta) şi au cântat alături de mari nume ale rockului mondial. Din dinamicul repertoriu al cunoscutei trupe nu puteau lipsi "Dezbracă-te de tine" (locul I la categoria pop-rock la Romanian Top Hits), "Lucid", "Tamara",

Loredana şi "Agurida"

"Cârciumăreasa", "Fluturi", "Îndrăgostiții". În numai 11 ani la înalt nivel (startul a fost dat de "Raisa", în 2005), trupa dance Fly Project a dovedit o hărnicie ieşită din comun, cu 2000 de concerte în toată lumea, originală fiind colaborarea de anul trecut cu Vunk. Tudor Ionescu (a fost la un moment dat şi prezentator TV) şi Dan Deneş au pornit pe drumul succesului din Braşov, lista pieselor de top, aduse în scenă împreună cu dansatoare de clasă, fiind impresionantă: "Mandala", "Goodbye", "Musica" (succes în Franța), "Back in my life", "Ca tine", "Brasil" (în topurile din 10 țări), "Hello" (alături de Mandinga), "Tasha", "Toca-Toca", "Like a star". Anda Adam a fost un talent precoce, susținând deja concerte la 14 ani, iar la 16 imprimând alături de RACLA "Nu mă uita" (continuată în 2015 cu... "Nu te-am uitat"!). A căutat mereu colaborări interesante, incitante, între care cele cu Marijuana ("Fete rele"), Smiley, Alex, Randi. Deşi devenise de curând mamă, s-a prezentat incredibil, dansând şi interpretând titlurile cunoscute de miile de spectatori: "Selecta", "Queen of hearts", "Amo", "Love on you" (succes în 20 de țări), "Punani", "Ce ți-aş face", "Panda Madam", "Nu sunt cuminte", "Cadillac". Finalul serii a fost absolut incredibil, pentru că niciodată probabil Piața Unirii din Focşani, unde au evoluat mari nume ale muzicii universale, n-a cunoscut o asemenea afluență de public, unul interactiv, cunoscând pe de rost absolut toate refrenele pieselor propuse de B. U. G. Mafia! Istoria

popularei formații hip-hop a început prin 1993 într-un cartier bucureștean evocat mai târziu ("Cartieru' Pantelimon", "Pantelimonu' petrece"), primele încercări muzicale fiind legate de numele unor Romeo Vanica sau Tino Furtună, în postura de consultanți muzicali. Cel dintâi album a apărut în 1995 și din acel moment Tataee, Caddy (deci încă un... Cadillac, după cel al Andei Adam!) și Uzzy au dominat piața genului, cu titluri intrate definitiv în legenda hip-hop autohtonă: "Lumea e a mea" (cu Loredana), "De cartier", "Străzile" (tema muzicală a serialului TV "Băieți buni"), "Românește",

Anda Adam

"Cine e cu noi", "Poezie de stradă", "După blocuri", "Poveste fără sfârșit", "Jucător adevărat", "Lacrimi", "Până când moartea ne va despărți", "Înc-o zi, înc-o poveste", "Să cânte trompetele" sau recentul "Pe coastă", care a atins rapid 10 milioane de vizualizări. Un recital remarcabil, pus în valoare de proiecțiile gândite de Ovidiu Popică (Visual Emotion), recital încărcat de o poezie aparte, frustă, venind dintr-o lume a neadaptării, pe nedrept marginalizată, și care, iată, găsește un ecou uriaș la public... O temă de reflecție.

Festivalul "Plaiurile Mioriței" odată încheiat, în ultima zi reprizele folclorice au fost susținute de ansamblul "Țara Vrancei" și de Geta Postolache. Surpriza majoră s-a chemat Aza, care prin evoluția ei sigură a demonstrat viabilitatea concursurilor de muzică ușoară: în 2014 a câștigat premiul II la Amara, iar anul trecut tot la Amara "Trofeul tinereții", acompaniată de fiecare dată de valoroasa orchestră condusă de Ionel Tudor. Pe numele real Gabriela Amzaru, are 17 ani, vine din Călărași și are câteva antecedente notabile: locul 4 la Eurovision Junior în 2009, concerte în Polonia, semifinalistă în 2015 la "Vocea României", în echipa Loredanei. A beneficiat în trecut de îndrumările oferite de Cornel Fugaru sau Marius Țeicu, iar în prezent șansa ei se cheamă Adrian Sînă, care a remarcat-o și a pus-o în valoare în piese cum ar fi "Ușor, ușor" (3 milioane de vizualizări pe you tube) sau "Phou, phou", în studioul Akcent Music. De altfel, Sînă a păstrat-o pe scenă tot recitalul său, ca backing vocal. Povestea Akcent, cel mai de succes "boys band" de la noi, a început în 1999, trupa avându-l în frunte pe compozitorul, producătorul și solistul băimărean Adi Sînă. Din acea perioadă datează hit-urile, unele internaționale, "Kylie", "Ți-am promis", "Ultima vară", "Dragoste de închiriat", precum și albumul "În culori", distins cu "aur" în doar 3 săptămâni. Din clipa în care s-a decis să activeze separat, cu formația sa, Sînă a lansat alte melodii de mare succes, cum ar fi "Kamelia" sau "Noi simțim la fel" (ambele alături de Lidia Buble), "I can't live without you", "Angel", "Le-am spus și fetelor", parte incluse pe albumul "Around the world", titlu cât se poate de potrivit, având în vedere prezența în topuri a compozițiilor lui Adi Sînă nu numai în Europa, dar și în India, țările Africii de Est, Kenya sau Kîrgîstan! Repertoriul său a inclus, înafara titlurilor amintite, cântece cum ar fi "Sărutări", "Arde ceva", "Buchet", "Chimie", dar și un foarte gustat colaj, cu refrene celebre din piese foarte diferite, cum ar fi "Drumurile noastre", "Țărăncuță, țărăncuță", "Ți-am dat un inel", "Vino la mine", "Ca la 20 de ani", "Oficial îmi merge bine", "Perfect fără tine", "Eu vara nu dorm", "Eroina" - reverență elegantă în fața colegilor de breaslă de ieri și de azi. O altă "creație Adi Sînă" este Sandra N., musceleancă pe numele real Alexandra Iulia Năftănăilă. Sandra cântă de la 4 ani, la 15 a început să facă turnee (a fost în Italia, Turcia, Rusia, Pakistan, Liban), colaborarea cu Sînă

Akcent

începând în 2011. Telespectatorii o cunosc din serialul "O nouă viață", iar tinerii melomani datorită melodiilor "Mă dor ochii, mă dor" (28 de milioane de vizualizări pe you tube!), "Liar", "Te joci cu mintea mea", "Ballerina", "Un înger de fată", "Prima iubire", "Un străin". Dacă Sandra N. își croiește acum, cu talent, drumul către notorietate, Corina (Bud), frumoasa mămică din Satu-Mare, absolventă a 2 facultăți, a atins deja acest stadiu, după 12 ani de carieră susținută. Totul a început în 2004, cu albumul "Noi doi", produs de Marius Moga, cu compoziții ale acestuia și ale lui Smiley. Au urmat alte

CD-uri bine primite, cum ar fi "Îmi place tot", "Face off" şi mai ales "Gimme your love", înregistrat în Germania cu Toni Cottura, producătorul formaţiei Fun Factory. Dezinhibată şi contaminantă prin veselie şi antren, Corina şi-a confirmat popularitatea prin titluri cum ar fi "Fată din Balcani", "Pernele moi", "Miss Boboc", "Autobronzant", "Quieres una aventura", "Fără tine", "Roata se întoarce", "A ta", "Nimeni altcineva". Am subliniat, în anii din urmă, deschiderea organizatorilor vrânceni către hip-hop, gen prezent îndeosebi în cluburi, fiind invitaţi de la artiştii mai tineri şi până la "veteranul" Puya. Popularitatea acestora a fost constatată din plin de Alexandra şi Mihai Paraschiv (regia de culise), prin asaltul celor doritori de autografe şi selfie-uri. După B. U. G. Mafia, fireşte la alt nivel, s-a impus prin profesionalism Grasu XXL (Dragoş Nichifor, originar din Buhuşi), venit, în premieră în hip-hop, cu propria lui orchestră. Cântă de la 14 ani, în 2007 a înfiinţat Okapi Sound (pentru a sprijini tinerii talentaţi din domeniu), a colaborat cu toţi rapperii, dar şi cu Horia Brenciu, Alex Velea sau Smiley. Pe scena din Piaţa Unirii a selectat piese de pe albumele "Curaj", "Oameni", "Unu", publicul cunoscând pe dinafară (ce important este internetul!) refrenele cântecelor "Talent divin", "La La Song", "Dă-te mai aşa", "Sari pe treabă", "La vremuri noi, oameni noi", "Ar fi timpul", "Prea mult fum", "Azi nu" şi fireşte, emblematicul (imprimat pe tricourile întregului staff) "Ca să moară fetili!". Ce programare putea fi mai inspirată, pentru finalul celor 3 zile de sărbătoare, decît legendara formaţie Holograf, care în curând va împlini 40 de ani de la fondare? Din 1978 până acum au apărut pe piaţă 27 de albume pe care şi-au pus semnătura Tino Furtună, Edi Petroşel, Iulian Vrabete, Romeo Dediu şi Dan Bittman, nemaivorbind că prin Holograf au trecut multe alte nume cunoscute, de la Mihai Pocorschi şi Florin Ochescu la Gabriel Cotabiţă. Aşa cum era de aşteptat, piaţa a fost plină ochi, emoţionant fiind să vezi spectatori foarte tineri alături de părinţi şi bunici, cu toţii cântând fericiţi alături de idolii lor. A fost o incredibilă înlănţuire de refrene memorabile, figurând alături de Holograf într-un viitor "Hall of fame" al muzicii pop-rock autohtone: "Banii vorbesc", "Ochii tăi", "Vreau o minune", "Ţi-am dat un inel", "Undeva, departe", "Să nu-mi iei niciodată dragostea", "Şi băieţii plâng câteodată", "Cât de departe", "Primăvara începe cu tine", "Viaţa are gust"... Cine se mai poate lăuda cu aşa ceva? Cert este că organizatorii focşăneni se pot lăuda, ei, cu performanţa rară de a reuşi să alăture pe aceeaşi scenă, în 3 zile, aproape 20 de titulaturi de calibru din toate genurile muzicale! (Foto: Like FX by Infinity Sounds)

Holograf

Fly Project

Dj Project

Octavian URSULESCU

Trofeu important la Nürnberg

După debutul excelent al celei mai noi instituții de cultură a Capitalei, dedicată copiilor și tinerilor, era de așteptat și un prim succes internațional pentru Teatrul muzical „Stela Popescu", fondat de Smaranda Oțeanu Bunea.

Invitat special al ediției 2016 a Festivalului ROMANIMA – SOMMERFEST de la Nürnberg, Germania, teatrului care poartă numele marii actrițe – Guest Star al acestui eveniment – i s-a decernat Trofeul „ROMANIMA 2016", fiind numit *„Un veritabil Ambasador al Artei"*.

Toți artiștii celei mai tinere instituții muzicale din România au primit și Diplome de Excelență din partea organizatorilor festivalului organizat sub egida Primăriei din Nürnberg și cu girul primarului Dr. Ulrich Maly. Merită să îi numim pe toți aceia care au contribuit la un acest succes cu ecouri internaționale, ovaționați la scenă deschisă de toți cei peste 4000 de spectatori prezenți în Piața Centrală a frumosului oraș german: soliștii vocali Daniel Filipescu (bariton), Gabriela Daha (soprană), Andrei Lazăr, Andreea Blidariu și Ștefan Popov și membrii ansamblului de balet (Alis Gheorghe, Claudia Iagăr, Brian West, Octavian Iuga, Cristina Marin).

Recitalul Stelei Popescu a stârnit ropote de aplauze, iar organizatorii i-au inclus deja pe artiștii români în programul ediției 2017.

Oana GEORGESCU

De la munte la mare

Festivalul Întregalde Folk

Unul dintre cele mai originale şi aparte festivaluri se desfăşoară în satul Ivăniş, comuna Întregalde, judeţul Alba, într-o zonă retrasă de munte (cazarea se face la cort sau tabăra Roica). Organizatorul Stelian Maria (în colaborare cu Asociaţia pentru Promovarea Serviciilor de Turism şi Agrement) a dedicat această a patra ediţie aniversării a 98 de ani de la Unirea cu Basarabia, astfel că fiecare artist a interpretat un cântec pentru Basarabia. Întregalde Folk încurajează arta şi turismul rural în regiune, iar tabăra a reuşit în doar trei ediţii să reaşeze un mic sat, Ivăniş, în mare parte părăsit, pe harta României. Mâncarea la cazan, plăcintele şi pâinile coapte la foc de lemn, drumeţiile, ciupercile, fructele de pădure şi plantele medicinale, jocurile pentru copii şi focurile de tabără sunt prezenţe sigure la eveniment. Ivănişul are imnul său, "Cu lupii laolaltă", interpretat de Adi Beznă, iar pe scenă au evoluat timp de 4 zile: Cristi Corcioveanu, Daniel Făt, Felicia Pop, Nicu Zotta, Cătălin Stepa, Raluca Cismaru, Adi Mitescu, Daniel Opriţa, Puiu Bretoiu, Oana Dragomir, Stelian Maria, Adi Beznă, Cătălin Ungureanu, Trupa de Serviciu - Daniel Julean, Nelu Pitic, Dan Miron, Andrei Pitic, Miki Csordas, New Levites (Dan şi Manu Picu), Emeric Imre, Grupul Barock.

Cătălin Ungureanu

Concursul de interpretare, împărţit în două secţiuni: Începători şi Avansaţi, este dotat cu premii cu o valoare totală de peste 6.300 lei, premii personalizate (altă idee frumoasă), care poartă numele artiştilor regretaţi din lumea folkului, iar juriul a fost compus din Vali Făgaraşi, Enache Silvana şi Cătălin Ungureanu. Aşadar s-au decernat: Premiul I "Întregalde Folk" - 1000 lei, Premiile "Alexandru Zărnescu", "Tatiana Stepa", "Florian Pittiş" şi "Valeriu Sterian" - 400 lei fiecare, Premiile "Anda Călugăreanu", "Gil Ioniţă", "Nicu Vladimir" şi „Emilian Onciu" - 200 lei fiecare. La Categoria Începători (copii) s-a decernat Premiul I "Întregalde Folk" - o chitară semiacustică, precum şi Premiile "Cristian Paţurcă, Adrian Păunescu, Mihai Eminescu" - 300 lei /premiu, Premiile "Ivăniş, Huda lui Papară, Poiana Narciselor, Găldioara, Cel mai tânăr concurent" - 200 lei fiecare. Spaţiul nu ne permite să publicăm lunga listă a laureaţilor şi, oricum, îi aşteptăm să confirme.

O iniţiativă originală, cu puţini sponsori, rodul pasiunii unui trubadur pasionat, singulară în peisajul festivalurilor autohtone.

Folk You! Florian Pittiş

Asociaţia Mişcarea de Rezistenţă (înfiinţată de Marius Tucă, încă de pe vremea când conducea Jurnalul Naţional) a reuşit să organizeze, în ciuda dificultăţilor financiare, şi cea de-a XII-a ediţie a festivalului Folk You! Florian Pittiş, pe plaja din Vama Veche. Sprijinit de Smart FM (postul de radio fondat de regretatul Valentin Nicolau) şi difuzat video prin live streaming, pe site-ul asociaţiei, festivalul nu a mai durat 4, nici măcar 3 zile, ca în vremurile de glorie, dar Dana Andronie, directorul artistic al evenimentului, a reuşit să alcătuiască un afiş convingător pentru cele două seri.

Nu au lipsit numele noi - Teodora Buciu, Air Sofa (fetele câştigătoare ale trofeului Florian Pittiş - festivalul pentru copii), formaţia Arthur (în componenţa căreia sunt doi membri ai fostului grup Interzis), dar baza a format-o generaţia mijlocie - Folk Frate, Cosmin Vaman, Alexandra Andrei şi Trupa Spam, Andrei Păunescu, Alina Manole, Fox Studis - adică Tatiana & Marius Ojog – spre jazz folk, Emeric Imre & Jimi El Laco, Ţapinarii (un duo mereu surprinzător). De data aceasta, corifeii au fost mai puţini:

Ioan Gyuri Pascu

Alexandru Andrieş, Nicu Alifantis cu formaţia Zan, Ioan Gyuri Pascu (acompaniat de Vlady Cnejevici - claviaturi şi Teo Boar - chitară), Dinu Olăraşu (care şi-a prezentat şi ultimul volum de poezii), Poesis (două voci perfect armonizate). Ca de obicei în ultimii ani, particula Folk din titulatură se translatează tot mai hotărât spre Rock: au fost invitate nu mai puţin de 12 formaţii, majoritatea din Bucureşti. E drept, din Rm.Vâlcea a venit Antract, iar din Germania – Farfarello, cu explozivul Mani Neumann la vioară, cunoscut de la Phoenix. Nu au lipsit reprezentantele valului alternativ - Pistol cu Capse, OCS (Omul cu şobolani), The Kryptonite Sparks, a surprins plăcut prezenţa lui Eugen Mihăescu cu formaţia Krypton şi revenirea lui Radu Almăşan din aventura americană cu grupul Bosquito. Vârfurile au fost, cum era de aşteptat, byron (deţinătoarea premiului revistei noastre), Taxi, Viţa de Vie, Cristi Minculescu şi Iris, Pasărea Rock - cu legendarii Lipan Ţăndărică, Baniciu şi Kappl – venit şi el din Germania.

Aşadar, un festival în egală măsură folk şi rock, care încearcă să ne reamintească zilele de muzică, cultură şi linişte, când Vama Veche nu era înţesată de vile, dughene şi maşini. O încercare care trebuie sprijinită permanent.

Dorin MUNTEA

Contraatac

În faţa valului de nou veniţi, lansaţi pe bandă rulantă de casele de producţie, artiştii cu state ceva mai vechi de serviciu contra-atacă permanent, de multe ori cu aceleaşi arme: ritmuri la modă ("trendy"), videoclipuri atractive, postări pe reţele de socializare. Iată câteva exemple.

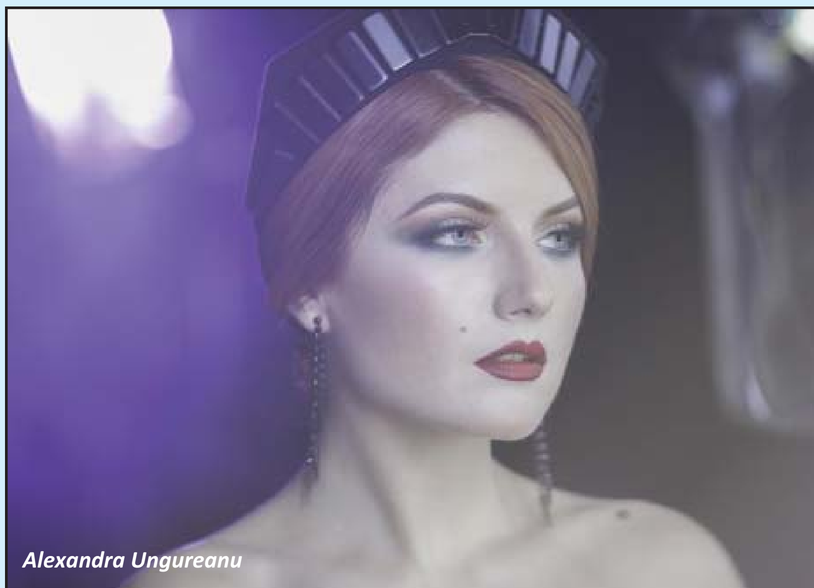
NICO a surprins cu single-ul "În locul tău", care are peste 3,5 milioane de vizualizări pe YouTube, apoi ne-a oferit „(Să-mi dai) Motive", primul single lansat de ea în calitate de co-autor şi care a apărut pe următorul album al solistei. Compozitorii noului single sunt tot Laurenţiu Matei şi Ovidiu Iordache, ca în cazul piesei "Clipe" (featuring cu Shobby). Videoclipul este regizat de Alex Ceauşu, cel cu care Nico a mai colaborat şi pentru clipurile "Poate undeva" şi "9". Filmările au avut loc într-o localitate aflată în imediata vecinătate a Bucureştiului, alături de o echipă de dansatori.

După ce **ALEXANDRA STAN** a "stat" pe primele locuri în topurile din Italia, Turcia şi Japonia cu "We Wanna", colaborarea de succes cu Inna şi Daddy Yankee, continuând apoi cu feat-ul "Motive" alături de Dorian, solista a lansat "I did it, Mama". Single-ul, un mix între reggaeton, European pop şi balcanic, este produs de David Ciente, Marco & Seba, împreună cu producătorii suedezi Jason Chanel şi Eric Turner, cu videoclip regizat de Bogdan Daragiu. Alexandra Stan s-a lansat în 2009 cu single-ul "Lollipop", însă Mr. Saxobeat a propulsat-o în piaţa muzicală internaţională, cucerind topurile din peste 20 de ţări. Au urmat turnee în toată lumea. Un succes notabil l-a obţinut şi în Japonia, unde a ocupat prima poziţie în topurile muzicale cu „Cherry Pop".

ANDA ADAM a imprimat pentru toate petrecerile serilor de vară un single interpretat in colaborare cu CRBL: „Seri de mai". Compozitori: Cristian Maier, Alexandru Constantin Crăciun. Text: Cristian Maier, Alexandru Constantin Craciun, CRBL. Regia clipului îi aparţine lui Alex Ceauşu, cel care a mai lucrat cu Anda şi pentru videoclipul „Gloanţe oarbe".

KEO a iniţiat o acţiune culturală prea puţin semnalată - a doua ediţie Frenchmania, sprijinită de Institutul Cultural Francez. La cinematograful Elvire Popesco, s-a desfăşurat un spectacol 100% live, de celebrare a muzicii franceze, cu Keo şi invitaţii săi speciali, Bodo (Proconsul), Dorian Popa şi Cornel Ilie (Vunk), prezentat de Teo Trandafir. Keo a fost acompaniat la pian de ambasadorul Franţei la Bucureşti, Excelenţa Sa Domnul François Saint-Paul. La prima ediţie au fost readuse la viaţă piese din muzica franceză graţie interpretărilor unor artiste precum Alexandra Ungureanu, Lora sau Paula Seling, iar Keo a cântat versiunea franceză a hitului care l-a conscrat, "Azi vii, mâine pleci". Ulterior, Keo a lansat un nou single: "Când tu nu eşti", după ce lansase albumul "Liber".

ALEXANDRA UNGUREANU lansează "In the middle of the night", produsă de Roton în colaborare cu echipa celor de la Play & Win, care a stat în spatele numeroaselor hit-uri internaţionale ale INNEI precum: "Hot", "Un Momento", "Déjà Vu", "Amazing" şi multe altele. Deşi ne-a obişnuit cu apariţiile alături de grupul Crush, lansează prima piesă înregistrată pentru activitatea sa solo, dar care a stat în aşteptare mai mult de doi ani. Autori: Sebastian Alexandru Barac, Radu Bolfea, Marcel Botezan.

Alexandra Ungureanu

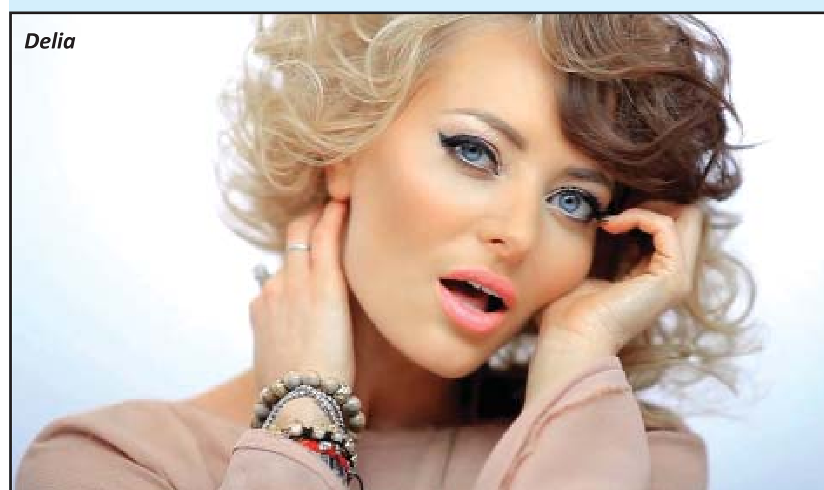
ANDREEA BĂNICĂ a lansat single-ul "Hoţ de inimi". Ca şi în cazul altor piese interpretate de ea, cum ar fi "În lipsa ta", "Acelaşi iubit", "Shining Heart", "Rupem boxele", este o nouă colaborare cu compozitorul Laurenţiu Duţă, însă de această dată alături de Gabriel Huiban, Daris Mangal şi Sergiu Buta, în stil pop-dance, cu influenţe trap. Amintim că a avut colaborări pentru piese în limba

engleză, franceză, spaniolă ("Ale" - feat Narcotic Sound, "Una palabra" - feat Sunrise Inc şi "Red Lips" feat Aggro Santos).

FLY PROJECT au ajuns să dea tonul… la dans pentru America şi Canada. Hit-ul internaţional „Toca Toca" a fost preluat de unul dintre cele mai cunoscute show-uri de televiziune din America şi Canada, formatul vândut în toată lumea, So You Think You Can Dance. Muzica lui Tudor şi Dan a cucerit şi America Latină, unde a ajuns la sute de milioane de telespectatori prin cea mai importantă emisiune a televiziunii Fox, un late night show la care Fly Project a fost invitatul special. Băieţii au avut o serie de emisiuni, show-uri şi interviuri pe tărâmul latin şi sunt aşteptaţi să revină acolo cât de curând. Fly Project a continuat turneul internaţional "#MostWanted" în Macedonia, Rusia şi Turcia.

DELIA a lansat clipul piesei ”1234 (Unde dragoste nu e)'', ca o continuare a cunoscutei *"Da, mamă"*; a fost filmat în acelaşi loc şi în acelaşi stil, însă acum nu e deloc despre supărare, ci despre petrecere şi prietenie. Regizat de Alex Ceauşu, clipul este cât se poate de real, căci party-ul a fost cu oameni din viaţa Deliei. Piesa este realizată de Marius Moga şi e un remake după cunoscuta "Unde dragoste nu e", a lui Gheorghe Gheorghiu, care s-a simţit onorat că îi este folosit refrenul. Piesa este al patrulea single extras de pe albumul "Deliria", material discografic lansat în cadrul concertelor "Welcome to Deliria", după "Gura ta" (feat Deepcentral), "Da, mamă" şi "Ce are ea". Pe materialul discografic cu numărul 4 al artistei se găsesc şi colaborările cu Taxi şi Carla's Dreams, dar şi piese noi.

INNA a lansat videoclipul "Yalla", una dintre cele mai energice piese de pe albumul 'INNA', filmat în Marrakesh. Cel de-al patrulea album din cariera solistei.

Delia

Filmările au avut loc în Maroc, au durat 3 zile, în regia lui Barna Nemethi, cu care INNA a colaborat şi la "Good Time" şi "In Your Eyes". Co-regizori au fost INNA şi John Perez.

CLAUDIA PAVEL lansează single-ul „Privilege", o piesă pop-soul, produs în Suedia de aceeaşi echipă cu care lucrează şi Céline Dion, dar cu care şi Claudia a colaborat pentru hitul „Don't miss missing you".Pe viitor, Claudia Pavel îşi doreşte să lanseze albumul cu numărul şapte, însă între timp lucrează la mai multe single-uri şi la un spectacol de jazz ce va avea debutul pe scena TNB. Artista se numără printre primele cântăreţe din România care au avut single-urile difuzate în întreaga Europă.

Deşi România nu a fost prezentă la Eurovision, **OVIDIU ANTON** şi formaţia sa nu s-au lăsat descurajaţi. Artistul a format un supergrup, alături de prieteni mai vechi sau mai noi şi în acest moment lucrează intens la repertoriul propriu. Instrumentiştii care i s-au alăturat pentru ANTON sunt nume foarte apreciate în peisajul

Ovidiu Anton

rock autohton - Cristi Gram şi Călin Grigoriu (chitare), Fernando Drăgănici (baterie), Dani Vlad (ch. bas) şi Liviu Sorescu (claviaturi). Împreună au filmat videoclipul piesei "Moment Of Silence" pentru a marca naşterea acestui supergrup care promite apariţii live remarcabile. Masterul piesei reflectă stilul muzical pe care îl va aborda formaţia – un metal rock melodic. Un videoclip prezentat simplu şi curat într-un decor semnificativ, o mansardă pustiită de timp pe care o aduce la viaţă cu forţa acestei piese.

Băieţii de la **ALB NEGRU** se întorc la formula care i-a menţinut câţiva ani în topurile muzicale şi lansează alături de Ralflo şi Rareş "Love, Love", cu un videoclip în care apar Aurelian Temişan, alături de soţia şi fetiţa sa, imaginea familiei perfecte. Regia videoclipului îi aparţine lui Dan Petcan, iar cântecul este compus de băieţii de la Alb Negru, Kamara şi Andrei, alături de George Popa, Ralflo şi Rareş. Povestea muzicală Alb Negru a început în 2004, la Festivalul de la Mamaia, cu piesa "Noi doi". Au lansat până în prezent 5 albume şi 15 videoclipuri. Au reprezentat România la Helsinki, alături de Todomondo, în cadrul concursului Eurovision (2007). Anul de referinţă pentru Alb Negru rămâne însă 2012, când cei doi artişti, împreună cu Ralflo şi Rareş, au lansat hitul "Mi-e sete de tine", single câştigător la "Best Song 2013" şi "Best Pop 2013" în cadrul Media Music Awards 2013, fiind cea mai difuzată piesă a anului.

Dan CHIRIAC

De vorbă cu Andrei Tudor

Lector univ. dr. la clasa de compoziție muzică ușoară/jazz de la UNMB, Andrei Tudor evidențiază o personalitate complexă, în postura de compozitor, pianist, orchestrator, dirijor, şef de formație, fiecare din aceste ipostaze fiind amintite în interviul ce urmează. Este nelipsit de pe scena marilor festivaluri de muzica uşoară sau de jazz, compune sau orchestrează pentru toate marile vedete ale genului şi îl aşteptăm în librării în calitate de autor al unei incursiuni în istoria muzicii uşoare româneşti, cu accent pe marii compozitori ai genului. Răspunsurile de mai jos dovedesc personalitate, curajul opiniei şi observare atentă a fenomenului.

1. Cum vezi starea muzicii româneşti actuale - uşoară, pop, dance, etc?

Muzica şi toate artele sunt oglinda gândirilor şi sentimentelor unei societăți, oglinda trăirilor oamenilor, a celor care o „consumă". Starea de spirit actuală, confuzia valorică sau morală, starea de teamă continuă indusă prin tot ceea ce se întâmplă şi amplificată de canalele media, grijile cotidiene, toate acestea îşi pun apăsat amprenta pe starea actuală a creatorului şi implicit a muzicii.

Cred că există un dezechilibru pe toate planurile şi parcă balanța este din ce în ce mai greu de echilibrat.

Muzica din România sună „beton", „tare", „mişto", „super", urmează toate trend-urile (de cele mai multe ori cu întârziere), dar se îndepărtează tot mai mult de armonie, de melodie, de frumos, de ideea de „bine" sau de spiritualitate.

Noțiunile de compozitor, orchestrator, în zona muzicii comerciale aproape au dispărut în favoarea producătorilor. Sigur că şi producția muzicală în sine este un „skill" foarte important şi care, într-adevăr, a evoluat mult şi în România. Când spun producător muzical mă refer la cel care uneori orchestrează o piesă, o imprimă, alege librării de sunete, ia hotărâri stilistice şi alege şi construieşte sonorități (sound-uri). Mă bucur mult că există şi la noi producții care chiar sună bine. Se pune însă foarte mult preț pe producția muzicală şi, din nefericire, este lăsat în urmă conținutul.

Dar având în vedere că muzica în această zonă nu prea mai ține de artă, ci este industrie, pentru producători este normal să conteze mai mult ideea în sine de a vinde uşor, repede şi cu orice preț, decât ceea ce oferă cu adevărat, sub „ambalaj". Întotdeauna un produs de calitate costă mai scump şi este mai puțin accesibil publicului sau consumatorului larg, cel care trebuie să digere produse ieftine, pe care şi le permite şi care, de cele mai multe ori „îmbolnăvesc" pe termen lung.

Mi se pare ciudat că muzica de azi, cea care se aude la radiourile comerciale nu prea mai foloseşte tonalități majore. Mi se pare ciudat că la radio-uri nu mai există, aproape de loc, top-uri făcute de ascultători şi nici propunerile pentru „new entry"-uri nu sunt transparente.

Cred că muzica actuală de larg consum nu face decât să hrănească nevoile mici şi imediate ale oamenilor, care sunt bombardați până la saturație de către artişti şi producători ce oferă cu preponderență ascultătorilor subiecte despre bani, sex, droguri, violență... cam ceea ce se vede la jurnalele de ştiri. S-a pierdut din estetica muzicală sensibilitatea, rezonanță la frumos, ideea de bine şi de dragoste.

foto: Mihnea Irimia

Artiştii care sunt importanți azi, cei care sunt modele pentru un segment de public trebuie să îşi asume acest lucru şi să evolueze.

Nu se pune, din păcate, preț pe ideea de a vindeca prin artă şi de a hrăni sufletele oamenilor, sigur că efectele nu sunt imediate, dar cred că sunt de lungă durată.

Îmi place să cred că arta este sufletul societății şi muzica ocupă un loc foarte important în starea de spirit actuală.

2. Ce părere ai despre concursurile muzicale TV? Lansează ele cu adevărat noi talente româneşti? Ce ar trebui îmbunătățit la ele?

Mi-am mai tot exprimat părerea despre aceste concursuri. Cred că în ultimul timp au existat nume care au căpătat importanță după un concurs TV, dar consider că aceste concursuri nu sunt despre tineri sau despre artişti, ci doar folosesc talentul acestora şi îl prezintă împachetat frumos publicului, pentru a încasa din

publicitate. Problema este ce reuşeşte să facă artistul după ce se termină show-ul tv.

Există un cerc vicios între producătorul care are un business şi vrea să facă cât mai mulţi bani rapid şi artistul care de cele mai multe ori îşi cesionează drepturile în favoarea producătorilor, face ceea ce „se cere" şi devine notoriu destul de rapid, din nefericire nu câştigă suficienţi bani din această notorietate, iar în momentul în care se deşteaptă puţin este deja un „produs expirat" şi nu mai interesează pe nimeni. Important ar fi ca aceşti artişti care apar în concursurile TV să reziste mai mult de un sezon în industrie.

3. Cum se prezintă difuzarea muzicii uşoare româneşti, la radio, TV, pe discuri?

Naţional FM difuzează muzică uşoară românească, Radio România Actualităţi difuzează, dar mult prea puţin, mai ales în poziţia de radio naţional. Gold FM a difuzat până acum 1 an sau 2 destul de multă muzică pop românească, din păcate acum nu o mai face deloc.

Despre televiziuni, cred că acestea au pierdut teren mult în favoarea internetului. De exemplu, o mare parte din studenţii mei de la UNMB nu are televizor. Şi mi se pare că sunt mult mai puţin intoxicaţi şi mult mai la curent cu ceea ce apare nou.

Şi importanţa discurilor a scăzut. Celebrul muzician şi producător Quincy Jones, într-o publicaţie on line numită „Fortune", declara în 2015 că azi producătorii se laudă cu un artist care a vândut 4,5 milioane de albume în total, în timp ce în anii '80 vindeau 4,5 milioane de discuri în fiecare weekend. La noi vânzarea de discuri este mai mult ipotetică.

Eu consider că Internetul joacă rolul cel mai important, urmat de radio-uri.

Pentru muzica românească, autori şi artişti cel mai important lucru ar fi implementarea în noul proiect de lege a dreptului de autor, după modelul altor ţări, a unui procent minim obligatoriu de utilizare a repertoriului românesc. Din păcate, ponderea artiştilor şi autorilor români este cu mult sub 20% în momentul actual.

4. De ce compozitorii importanţi ocolesc concursurile de creaţie gen Eurovision?

Eu nu am ocolit niciodată concursul Eurovision, îmi place competiţia şi cred că Eurovisionul, atunci când exista, era o şansă şi o modalitate de a te face auzit ca artist independent.

Pentru mine, experienţa Eurovision a fost minunată, mai ales în 2008, atunci când am câştigat selecţia naţională cu „Pe-o margine de lume".

Apoi, la faza internaţională, compozitorii celor 38 de delegaţii participante m-au votat pentru „Best Composer Award in Eurosivion 2008", premiul ce poartă numele lui Marcel Bezencon, primul director general EBU. Deşi am fost foarte apreciaţi acolo, în semifinală am avut locul 6, iar în finală am ieşit pe locul 20. Din punctul meu de vedere, Eurovisionul este o loterie, dar una în care apar şi piese superbe. Cred că ultimele două ediţii au fost foarte bune din punct de vedere muzical.

5. Ce ar trebui să întreprindă UCMR, cu prestigiul său, pentru a reda muzicii uşoare româneşti demnitatea meritată?

UCMR trebuie să fie mai prezentă şi aici nu mă refer la UCMR-ADA, ci la UCMR, Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor.

Spre exemplu, am observat că nu există o pagină de facebook a UCMR-ului, care să prezinte membrii importanţi, să aducă în atenţia publicului creaţii muzicale, iar site-ul actual mi se pare destul de neatractiv. Am constatat că nu sunt trecut în lista membrilor, chiar dacă sunt membru de multă vreme, despre unii compozitori sunt foarte puţine informaţii furnizate, iar microbiografiile de pe site nu prea conţin datele reprezentative (aşa, ca părere personală)

În orice caz, pentru mine este un privilegiu şi o mare onoare să fiu membru în UCMR, să merg la o şedinţă şi să întâlnesc profesionişti, să mă aflu lângă o elită a muzicii.

Un lucru minunat pentru secţia de muzică uşoară ar fi reluarea festivalului Mamaia sau crearea unui festival de creaţie şi interpretare puternic mediatizat. Îmi pare rău că studenţii mei nu au posibilitatea participării în nici un concurs de creaţie.

Secţia de muzică uşoară a UCMR-ului are viitor şi se poate baza pe secţia de compoziţie muzică uşoară din UNMB.

6. Mergi în jurii la festivaluri? Care crezi că e rolul lor? Câteva dintre ele („George Grigoriu"-Brăila, "Dan Spătaru"-Medgidia, Amara) sunt televizate în direct, organizate profesionist, cu participare internaţională, preluând cu succes rolul defunctelor Mamaia şi „Cerbul de aur".

Sigur că merg în jurii şi văd tineri talentaţi, tineri care după ce epuizează festivalurile, apoi X Factor sau Vocea României apar şi cântă cu totul altceva decât îşi doresc, iar apoi se obişnuiesc aşa.

Este minunat că există festivalurile George Grigoriu - Brăila, Dan Spătaru - Medgidia, Trofeul Tinereţii - Amara, sunt festivaluri unde concurenţii români se întâlnesc cu alţii din alte ţări, premiile sunt mari şi, poate cel mai important, beneficiază de acompaniament live profesionist, lucru ce este esenţial în formarea unui artist.

7. Care crezi că a fost cauza dispariţiei manifestărilor amintite?

Oamenii cu putere de decizie uită de importanţa acestor manifestări pentru că, dacă nu răspund unor nevoi importante din punct de vedere politic, atunci se consideră că ne putem lipsi de ele.

Un rol decisiv l-a avut TVR-ul, Cerbul de aur a dispărut de la TVR, Eurovision-ul la fel, iar despre Mamaia cred că este atât vina organizatorilor din Constanţa (Consiliul Judeţean şi Primăria Constanţa), cât şi a TVR-ului.

Bineînţeles că lipsa de bani este principalul motiv, dar cred că tradiţia acestor festivaluri este importantă şi trebuia să continue.

Îmi pare rău că, totuşi, UCMR-ul nu a avut o poziţie fermă în ultimele ediţii ale festivalurilor Mamaia sau Eurovision. Festivalul Mamaia ar trebui brevetat de UCMR, de acesta se leagă numele multor compozitori reprezentativi de muzică uşoară.

Un alt lucru de menţionat este lipsa de cronică muzicală de specialitate şi înafara revistei Actualitatea Muzicală.

8. Proiectele personale pentru perioada următoare.

Mă consider un om norocos pentru că mă ocup de muzică de mult timp şi am activitate destul de multă. Am compus mult pentru solişti de muzică uşoară, am multe cântece de dragoste şi mi-aş dori să reuşesc să îmi fac timp să remasterizez totul şi să fac un disc cu cele mai frumoase cântece de dragoste.

Între timp, am achiziţionat un pian nou şi acest lucru mă inspiră în realizarea unui material instrumental muzical pentru pian şi ansamblu de coarde. Mi-am propus să îl imprim până în toamnă pentru ca apoi să public şi partiturile.

De asemenea, am terminat de scris, sub îndrumarea doctorală a compozitorului Dan Dediu, un concert pentru pian, secţie ritmică şi orchestră. Sper să reuşesc să îl imprim şi să îl cânt pe scenă.

În cadrul doctoratului am făcut două referate despre compozitorii reprezentativi de muzica uşoară din România, de la Ion Vasilescu până în prezent. Sper ca în scurt timp să le public şi să fie utilizate ca material didactic în conservator. Este foarte important pentru studenţii de la compoziţie-muzică uşoară să cunoască creaţia muzicală românească de gen şi chiar să descopere compozitorii români, pentru că mulţi dintre ei nu cunosc aproape nimic despre aceştia.

Cu toate astea cred mult în câţiva studenţi, sunt convins că vor avea un cuvânt de spus în muzică. Aş enumera câţiva: Flavia Zoe, Alexandra Penciu, Andrei Bălaşa (PhenomenOn), Ionuţ Teodorescu, Ioana Pânzariu, Alina Manolache... sunt doar câţiva.

Paula Seling şi Cristian Faur îşi aprofundează studiile în aceeaşi secţie a UNMB şi sunt doi oameni extrem de talentaţi şi performanţi în muzică. Ne onorează prezenţa lor.

Lucrez la un album de colinde pentru Andra, dar şi multe alte proiecte şi concerte alături de tatăl meu, Ionel Tudor, şi alături de colaboratorii mei permanenţi Nico, Monica Anghel, Luminiţa Anghel, Gabriel Cotabiţă, Vlad Miriţă, Marcel Pavel, Călin Geambaşu, Cezar Ouatu, George Miron & Grupul Vocal Acapella, Andrei Tudor Band.

Am o colaborare de lungă durată, în calitate de orchestrator, cu Angela Gheorghiu. Acest lucru mă onorează enorm, dar mă şi motivează să mă perfecţionez în arta orchestraţiei. Am ocazia de a-mi auzi aranjamentele muzicale cu orchestre şi dirijori mari, lucru care mi se pare extraordinar.

Intenţionez să îmi continui activitatea la catedra de compoziţie a Universităţii Naţionale de Muzică Bucureşti, secţia compoziţie-muzica uşoară/jazz.

Sunt tot timpul contra cronometru, dar am observat că lucrez destul de productiv atunci când am deadline-uri, aşa că îmi place acest lucru.

Mă bucur în fiecare zi de familia mea, de Maia, fetiţa mea de aproape 5 ani, mă bucur de surprizele acestei frumoase vârste. Este drept că „greul" este dus de soţia mea mai mult, dar şi de către bunici.

A consemnat Octavian URSULESCU

Tu nu vezi cerul

interpret: Pasha Parfeni

m: Andrei Tudor
v: Andreea Andrei

Pop ballad

F Bb/F C/F F
Din - tre - ata - tea gan - duri n-ai sti - ut cum sa u - legi nu vis,

F Bb Gmin7 C Fsus4 F
nu stii sa treci din - co - lo de fru - ze ca - re sunt mai seris,

Bb C/Bb Amin7/b5 D
Du - pa ori - ce nor nu - vezi ca soa - re - le-i ce - va mai sus, nu-mi stii

Gmin7 F/A Bb Gmin7 F/A Bb/C Fsus2
su - fle - tul, mai pre - sus de tot ce-am spus

F Bb/F C/F F
1. Vad cum pa - sii tai prea des pe-a - ce - lasi drum nu ra - ta - cit,
2. Nu vezi la - cri - ma ce doa - re din - co - lo de-al - bas - tre ploi,

F Bb Gmin7 C Fsus4 F
vad ca tu nu stii nici azi ce-am vrut sa spun cand ti-am vor - bit,
tu nu-mi simti nici i - ni - ma ce ba - te pen - tru a - man - doi,

Bb C/Bb Amin7/b5 D
Nu vezi la - cri - ma ce doa - re din - co - lo de-al - bas - tre ploi, nu-mi simti
Du - pa ori - ce nor nu vezi ca soa - re - le-i ce - va mai sus, nu-mi stii

Gmin7 F/A Bb Gmin7/F/A Bb/C Fsus2 Gmin7 C7
Chorus:
i - ni - ma ce - te ba - te pen - tru doi. Tu nu vezi ce - rul dea-a - ta - tea
su fle tul mai pre sus de tot ce am spus

Amin7 Dmin7 Gmin7/11 C/E Fsus2 Eb/F
ste - le si din - co - lo de vor - be tu nu simti ce nea le - gat. Tu nu vezi

Bb9 C/Bb Amin7 Dmin7 1. Gmin7 Bb/C Fsus2
ce - rul dea-a - ta - tea ste - le, nu in - te - legi ca te do - resc ca-a - de - va - rat.

2. Gmin7 C7 Db Db/Db Cmin7 Fmin7/9
legi ca te do resc cu a de va. Tu nu vezi ce - rul de a ta tea ste le si din co

Bbmin7 Bbmin7/Eb Ab9 Gb/Ab Ab7 Db9 Eb/Db
lo de vor be tu nu simti ce ne a le gat tu nu vezi ce - rul dea - ta - tea

Cmin7 Fmin7 Bbmin7/11 Db/Eb Ab9/C Fmin7
ste - le nu in - te - legi ca te do - resc ca-a - de va - rat, nu in - te -

Bbmin7 Eb7 Cmin7 Fmin7 rit. Bbmin7/11 Db/Eb Ab
legi ca te do - resc ca-a - de - va - rat, nu in - te - legi ca te do - resc ca-a - de va rat

"M-am născut dintr-o iubire..."

Pe scena Filarmonicii naționale "S. Lunchevici" din Chișinău, în fața unei săli arhipline și extrem de participative (aplauze, multe flori, ovații, basarabenii ne sunt indiscutabil superiori în ce privește dragostea față de artiști) a avut loc un emoționant spectacol jubiliar (cum jubileu, corect, se folosește doar în cazul cifrei 50, nu comitem o indiscreție, deși e vorba de o doamnă!), intitulat "M-am născut dintr-o iubire". Un concert de autor, muzica aparținând în întregime remarcabilei compozitoare, poete, instrumentiste și interprete Maria Stoianov, foarte cunoscută telespectatorilor din țara noastră în urma participării frecvente la emisiunea "Familia Favorit" al lui Paul Surugiu-Fuego de la TV Favorit. Absolventă a Conservatorului de stat din Chișinău, artista a debutat pe vremea studenției, în 1987, susținând spectacole folclorice cu ansamblul "Țărăncuța" al catedrei de folclor de la Conservator, în paralel fiind violonistă în orchestra "Folclor" dirijată de

Gabriela Grădinariu

P. Neamțu. Între 1993-1996 este lector la Academia de muzică și arte plastice, în același timp cucerind premii importante la festivaluri-concurs de tradiție, cum ar fi "Malurile Dunării", "Maria Lătărețu", ambele în România, sau "Prezintă orchestra folclor". Extrem de fructuos a fost "cincinalul" 1995-2000, în care a condus foarte valorosul grup Ethnos, distins în anul 2000 cu premiul "Ethnos" al Ministerului Culturii din România. În răstimpul de aproape trei decenii de la lansare, Maria Stoianov a semnat peste 400 de melodii și texte pentru interpreți din Republica Moldova, dar și de dincolo de granițe, precum și 3 cărți de poezie și versuri pentru cântece: "Și îngerii ca omul

Maria Stoianov

plâng", "Gânduri țesute în suflet", un al treilea, combinând aceste titluri, fiind propus publicului chiar la concertul de față. În ultima vreme, așa cum a demonstrat și acest spectacol, compune tot mai mult muzică ușoară, înainte însă a cunoscut succesul cu albume de folclor încredințate Zinaidei Bolboceanu (nu mai puțin de trei), Ioanei Dordea, Galinei Ursu, Tamarei Costrițchi, acestora adăugându-li-se albumul de autoare "La prispa cu doruri multe". Anterior a avut încă 5

Olga Ciolacu

spectacole de creație, tradiție care din păcate nu există în România: "Trandafiri în trei culori" la Teatrul național de operă și balet, "Au înflorit cireșii, dragul meu" la Filarmonica națională (ambele cu lansare de carte), "Tangoul frunzelor de toamnă" la Palatul național "Nicolae Sulac", "La prispa cu doruri multe" (cu lansare de CD) și "Viața o trăim numai o dată", ambele la Filarmonica națională.

La ridicarea cortinei, regia, inspirată, ne-a dezvăluit-o pe protagonistă acompaniindu-se la chitară în piesa "M-am născut dintr-o iubire", după care a dat viață unei alte compoziții proprii (de altfel i-au aparținut

mai toate creațiile din concert, nu numai muzica, dar şi versurile), "Ca floarea de frumoasă eşti". Sensibila, tânăra prezentatoare Doina Sârbu şi-a dovedit şi înzestrările certe de solistă, cu "Părinții mei", după care popularul duet al fraților Irina şi Anatol Bivol ne-a reamintit că "Viața e un dar", pe muzica lui Anatol şi textul sărbătoritei (unde nu vom preciza autorul, acest lucru se va subînțelege). Mihai Timofti s-a aflat la debut pe scena Filarmonicii, cu "Povestea iubirii noastre", în timp ce Angela Cabari a interpretat "Inima bate" împreună cu fiica ei, Djuly. Protagonista a încredințat alte cântece pline de sensibilitate şi farmec unor artişti în ascensiune: Cristina Scarlat ("Au înflorit cireşii"), soții Iana şi Alexandru Şendrea ("Doar noi doi"), Tatiana Romaniuc ("Inimă"), Maria Țărnă ("La răscruce"), Victoria Lungu ("Tu eşti primăvara mea", ce ne-a amintit marele şlagăr omonim al lui Florin Bogardo) şi, la debut pe prestigioasa scenă, Ina Sturza, şi ea deseori invitată în emisiunea TV a lui Fuego ("Iubirea mea"). Costi Burlacu, şi în calitate de compozitor, s-a aflat pe "Acelaşi drum" cu Corina Țepeş. Mare vedetă a muzicii populare din Republica Moldova, Mihai Ciobanu (cel care a lansat faimosul "Casa părintească nu se vinde", transformat, la noi, în hit de muzică uşoară de Fuego) a interpretat cu vocea sa caldă "Doi într-un suflet" şi "Stăpîna lumii", pe texte de Vasile Romanciuc. O altă cunoştință a melomanilor din țara noastră este Natalia Dilan, cu apreciate apariții pe scena concursurilor internaționale "George Grigoriu" de la Brăila şi "Dan Spătaru" de la Medgidia; ea a dat viață tulburător piesei "Mamă, floare de dor", cu o tematică frecvent abordată de autorii basarabeni, mai aplecați către subiectele "de suflet" decît ai noştri. Nu putea lipsi unul dintre cele mai fredonate şlagăre semnate de Maria Stoianov, "Maria" (formația Akord), aşa cum era firesc să reascultăm cântecele interpretate în duet de artista omagiată cu alte nume de rezonanță ale genului din Republica Moldova, Rycu Vodă ("Viața-i plină de iubire") şi Anatol Mârzencu ("Dragostea", "Inimă, le ştii pe toate"). În ce-l priveşte pe acesta din urmă ne amintim cu plăcere recitalul susținut pe scena festivalului internațional "Dan Spătaru" de la Medgidia, el fiind bun prieten cu regretatul artist, alături de care a întreprins numeroase turnee. Impresionată probabil de capacitatea Mariei Stoianov de aborda toate genurile (a cîntat şi un "Rock"!), a urcat pe scenă doamna Monica Babuc, ministru al Culturii în guvernul Republicii Moldova, care a anunțat că în curând artista sărbătorită va deveni, din Artist emerit, Artist al poporului!

Silvia Chifiriuc

Anatol Mârzencu, M. Stoianov

În concert au fost invitați şi trei artişti din România, fireşte toți cu repertoriu exclusiv Maria Stoianov. La debut s-a aflat delicata ieşeancă Gabi Grădinariu, convingătoare, prin eleganță şi farmec, în piesele "Dragostea mea" şi "Adă-mi flori de liliac"şi susținută cu căldură de numeroşi fani veniți special de la Iaşi. Ați observat cu siguranță că soliştii importanți au cântat cel puțin două creații "marca" Stoianov, în această postură aflându-se, absolut firesc, reputata Olga Ciolacu, nume respectat şi în România (la un moment dat avea la Chişinău chiar un teatru de estradă ce-i purta numele): cu vocea-i impresionantă a adus la microfon cântecele "Inimă" şi "Crâşma". Prezent adesea pe micile noastre ecrane, îndeosebi în emisiunea amintită deja, a lui Fuego, dar apreciat şi în străinătate (l-am întâlnit şi în SUA), tânărul Vitalie Dani a onorat concertul jubiliar cu "Părinții mei iubiți" şi "Dolce amore". Invitată specială din România a fost şi Silvia Chifiriuc, ajunsă la o indiscutabilă maturitate şi experiență, inclusiv datorită

Natalia Dilan

studiilor muzicale academice. Pe viitorul ei album (precedentul l-a realizat tot cu un nume de marcă de

Irina şi Anatol Bivol

dincolo de Prut, Ian Raiburg) va include, mai mult ca sigur, cele 3 titluri cu care a fermecat publicul la Filarmonica din Chişinău, "M-am îndrăgostit (U-la-la)", "Tangoul mării" şi "Dragostea", aduse la microfon cu şarm şi temperament. O poziţie privilegiată în spectacol a avut, pe drept cuvânt, vedeta căreia Maria Stoianov i-a compus numeroase titluri de succes. Este vorba de Anişoara Puică, din repertoriul căreia nu puteau lipsi cunoscutele şi fredonatele "Viaţa mea" (titlu-fetiş al solistei), "Ochii mei", "A doua tinereţe", "Lacrima de mamă". Uriaşă a fost surpriza pregătită publicului către final: nu ştim dacă a figurat pe afiş, dar apariţia din obscuritate, din fundul sălii, printre spectatori, a lui Paul Surugiu-Fuego, neanunţat de prezentatori, a ridicat publicul în picioare. Aflat într-un turneu în Republica Moldova, cel mai tânăr Artist al poporului din această ţară a ţinut să fie alături de prietena şi colaboratoarea sa Maria Stoianov, căreia i-a inclus multe compoziţii pe discurile sale; evident, un nou triumf pentru popularul artist!

Paul Surugiu

Am amintit mai sus de tematica familiară, caldă a cântecelor basarabene, în care iubirea pentru părinţi este în prim-plan, de subiectele alese din viaţa de zi cu zi, care le fac mai accesibile, liniile melodice fiind şi ele cursive, necomplicate. Un alt aspect definitoriu este acutul sentiment patriotic, care la noi a început să devină (deh, europeni-globalişti-internaţionalişti...) ruşinos. Maria Stoianov este o fire extrem de sensibilă, înzestrată cu calităţi rare, care fac din ea o adevărată personalitate: curajul, demnitatea, bunătatea sufletească, corectitudinea, spiritul de sacrificiu. Este un adevărat "clopotar" al Basarabiei, fiind mereu pe baricadele trezirii conştiinţei neamului românesc, valorificând şi promovând sentimentul patriotic, de mândrie şi de demnitate naţională, de respect pentru limbă, tradiţii, istorie. Prin spectacolele renumitei formaţii Ethnos, iar în prezent alături de Tudor Ungureanu, starostele şi cobzarul ansamblului folcloric "Ştefan Vodă" din Căpriana, oraşul Străşeni, optează pentru readucerea speranţei în inimile disperate şi decepţionate ale românilor basarabeni, care visează la reunificarea Ţării Româneşti. În această formulă, artista a oferit un vibrant recital, cu refrene cum ar fi "Dor de fraţi", "Marie, Marie", "Măi, puiule, măi", "Gheorghe", "Of, leliţo Marioaro!", cu energie şi pasiune. De la Străşeni a urcat pe scenă şi primăriţa Valentina Casian, care a adus în dar ansamblul folcloric "Firicel de busuioc" al Şcolii de arte din oraş, înfiinţat în 2011. Ansamblul este condus de interpreta şi profesoara de canto Doina Sârbu, alături de corepetitorul-cobzar Sergiu Diaconu, ea fiind şi prezentatoare a emisiunii "Respiro muzical" la postul TV "Vocea Basarabiei", producătoare Maria Stoianov. Doina a fost, cum aminteam, un agreabil comper al spectacolului şi la final, alături de Maria Stoianov şi de ansamblurile reunite, a dat viaţă cântecelor "Pentru ţară, pentru neam" şi "Unire, fraţi, unire!". Iar firescul "Mulţi ani trăiască!" cu care s-a încheiat superbul concert s-a adresat atât admirabilei artiste cu talent complex Maria Stoianov, cât şi unei Basarabii care tânjeşte după fraţii de dincoace de Prut, dor concretizat, ca acum, prin cântec, poezie, voci frumoase şi

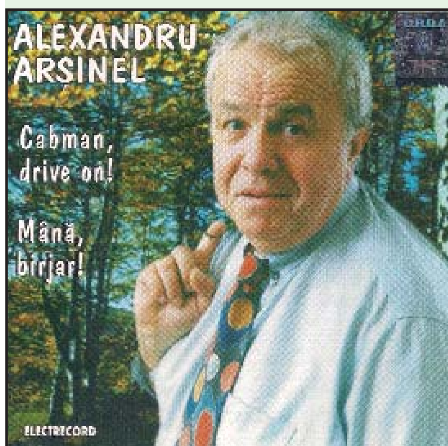

Rycu Vodă, M. Stoianov

spectacole cum nu avem în România şi în care noţiunea de playback nu există...

Lelia PRINDU

Alexandru Arşinel: „Mână, birjar!"

Nu mai e un secret pentru nimeni că marea pasiune a reputatului actor şi general manager al Teatrului de revistă "Constantin Tănase" este cântecul. Nu este spectacol, aproape, în care acesta, cu vocea-i caldă, învăluitoare, să nu dăruiască publicului câteva melodii, unele din ele compoziţii proprii. Albumul de faţă, editat cu câţiva ani în urmă de Electrecord (maestru de sunet Theodor Negrescu, masterizare Marius Mitrofan), include 10 piese celebre, în versiune bilingvă, cântate în limba română şi engleză. Este o extraordinară restituire către melomanul contemporan a unor titluri de neuitat, adevărate bijuterii ale genului: "Pe lângă plopii fără soţ" de Guilelm Şorban, "Roata morii" şi "Du-m-acasă, măi tramvai!" de Vasile Vasilache, "De ce nu vii?" de Nelu Danielescu, "Ciobănaş cu 300 de oi" de M. Lydic, "Suflecată pîn-la brâu" de Gh. Danga, "Mînă, birjar!" de P. Savin, "Valurile Dunării" de Iosif Ivanovici, "Pocnind din bici" de Vespasian Vasilescu. După cum se

vede, nu e vorba doar de muzică uşoară, ci şi de romanţă, de cântecul de petrecere sau de "inimă albastră", cum se spune, în această categorie intrând şi "Să-mi cânţi, cobzar...". Alexandru Arşinel, acest "Nat King Cole al României", cum plastic îl caracterizează regretatul Aurel Storin, este indiscutabil depozitarul cel mai autorizat al legendelor cântecului românesc, aşa încât aşteptăm noi albume de acest gen.

byron: „Eternal Return"

Formaţia bucureşteană premiată de revista noastră a înregistrat acest album în format „high resolution audio" (24 bit/96 khz), în studiourile Windmill Lane din Dublin, iar masterizarea a fost efectuată la Abbey Road de către Frank Arkwright,

Componenţa formaţiei la momentul înregistrării discului: Dan Byron (voce, chitară, flaut, synth, programming, sound design,muzică şi versuri), Sergiu „6 fingers" Mitrofan (clape, pian, orgă

Hammond, grafica), Laszlo Demeter (bass electric şi fretless), Dan Georgescu (tobe, percuţii, synth, programming). Au colaborat Mihai Sorohan şi Lu Cozma.

Albumul este un concept, aşa cum îl descrie şi Dan Byron pe site-ul official, un "tot", un întreg, cu sonorităţi complexe greu de încadrat în vreun stil. Albumul apărut la Universal Music România are o prezentare atractivă şi o calitate audio de top.

Sergiu Cioiu: „Vântule şi alte cântece"

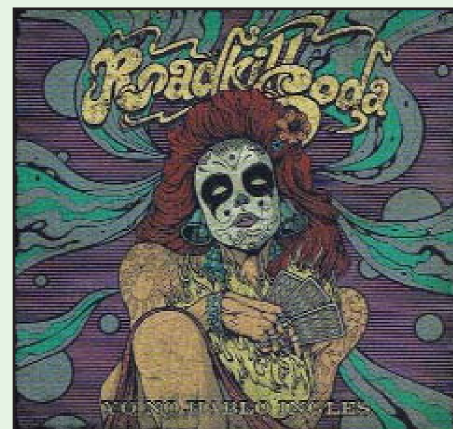
La 25 de ani de la înfiinţare, cunoscuta casă de discuri Eurostar îşi consolidează poziţia de lider în domeniul muzicii uşoare româneşti, propunându-ne acest remarcabil

dublu album "Sergiu Cioiu cântă Alexandru Mandy". Stabilit după cum se ştie în Canada, actorul-cântăreţ a ales 22 din frumoasele melodii dedicate lui de reputatul compozitor-poet. Regăsim aici cu încântare titluri care au făcut epocă: "Merci, Bécaud!", "Cântecul vântului", "Venise vremea", "Glasul tău", "Poarta sărutului", "Masa tăcerii", "Coloana fără sfârşit", "Locul meu de pe pământ" - o adevărată istorie dintr-o perioadă în care piesele de muzică uşoară nu ocoleau poezia. Doar "Ce-ar fi dacă?" aparţine lui Cioiu, pe versuri semnate de Ioana Diaconescu şi Alexandru Mandy. În booklet găsim un fragment din cartea "Nu ştim aproape nimic" (Sergiu Cioiu în dialog cu Puşa Roth). Cum acest volum a fost prezentat publicului din Bucureşti şi din mai multe oraşe din ţară chiar de Cioiu, poate ca acesta va reveni în ţară şi pentru promovarea albumului de faţă, eventual în spectacole de muzică şi poezie, în săli mici, intime, de teatru.

RoadkillSoda: „Yo No Hablo Ingles"

Dublu CD, cu **18** piese (cu o variantă pe un dublu vinil) cu un sound propriu **care** combină (după

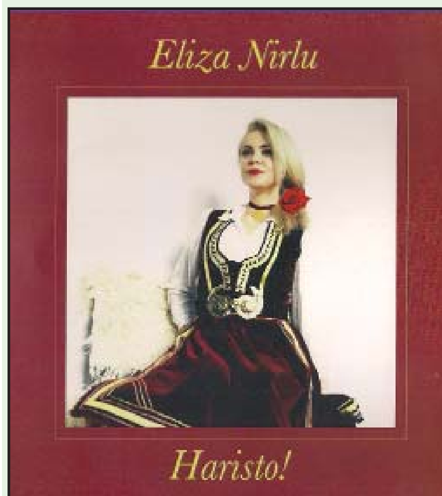

cum declară formaţia bucureşteană) stiluri precum stoner, sludge, psychedelic şi rock'n'roll, lansat în clubul **The Silver Church.**

Componenţi: Mircea Petrescu - voce; Mihnea Ferezan, ex - Luna Amară - chitare; Victor Ferezan, ex-Tep Zepi - bass; Mihai Nicolau - baterie, foştii membri fiind Sebastian Stancu – voce şi Alex Para Ghita - baterie. Primul videoclip de pe album, „**Wrong**", impune impresia, confirmată ulterior, de coeziune stilistică şi muzicală, pe un teren stilistic mai puţin cunoscut. Formaţia a colaborat cu un muzician cunoscut al genului stoner, Arthur Seay, masterul albumului fiind făcut în BitterSand Studio, California.

Eliza Nirlu: „Haristo!"

Tânăra cântăreaţă şi actriţă originară din Constanţa este binecunoscută pentru calităţile sale interpretative, în palmaresu-i strălucind premiul I la Festivalul internaţional "Dan Spătaru" de la Medgidia şi premiul III la cel, de asemenea internaţional, de la Brăila

("George Grigoriu"). Mândră de originile sale aromâne, Eliza Nirlu este nelipsită de la evenimentele artistice, muzicale şi teatrale, ale minorităţii, unele din ele consemnate şi în paginile noastre. Iat-o acum la primul său album, înregistrat, mixat şi masterizat la Free Music Studio, cu aranjamente orchestrale aparţinând lui Costin Caraulani. Solista dovedeşte respect pentru cântecele vechi, reprezentând adevăratele tradiţii muzicale aromâne, pentru că şi aici gustul pentru comercialul ieftin i-a tentat pe alţi interpreţi, dornici de un succes imediat. Între titlurile cele mai reuşite se numără "Lilicea vreariei" (Floarea iubirii – care în urmă cu ani dădea numele unui album similar al Elenei Gheorghe), "Calea di asimi", "America" şi, ca bonus track, "Spune bre gione", cu Vasi Bordianu (pian).

Ura de după uşă: „Cicatrice"

O titulatură aparte apărută în 1993. UDDU, câştigă Marele Premiu la Festivalul Top T Buzău (1993) şi lansează un prim album *De ce atâta ură?*.

După două decenii de activitate, reuşeşte să lanseze un nou album, cu nouă piese. Alături de Ioan Costache (voce), fondatorul, care este şi autorul textelor, îi găsim pe Iosif Cosma (chitară), Lucian Păcuraru (bas) şi Bebe Popescu (baterie). Albumul editat de Vladina Trading este mixat şi înregistrat de Gabi Pipai Andrieş, în Sound Studio Production, masterizat de Cristian Varga la "Mastervargas" şi se bucură de colaborarea a numeroşi invitaţi. Ca de obicei,

majoritatea pieselor se bazează pe texte de protest moral şi social : *Indiferenţa, Viaţă de câine, Nevinovat, Marioneta, Flagelul inconştienţei.* Aşa cum îi stă bine unui album de thrash / hardcore / punk, stiluri de care liderul-fondator nu s-a dezis niciodată.

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
şi finanţată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef: George BALINT
Redactori: Mihai COSMA, Octavian URSULESCU
Editorialist: Liviu DĂNCEANU
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Colegiu redacţional:
Mariana POPESCU, Mihaela Silvia ROŞCA, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ

Semnează în acest număr:
Loredana BALTAZAR, Al. I. BĂDULESCU, Corina BURA, Daniela CARAMAN FOTEA, Grigore CONSTANTINESCU, Cătălina CONSTANTINOVICI, Andra FRĂŢILĂ, Oana GEORGESCU, Florian LUNGU, Mihaela MARINESCU, Doina MOGA, Mariana POPESCU, Dana Cristina PROBST, Vasile TOMESCU, Florin-Silviu URSULESCU, Ulpiu VLAD

www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x

„Noi... şi muzica" (melodii pe versuri de Marian Stere)

Casa Eurostar îşi continuă neabătut politica de promovare a muzicii uşoare româneşti de calitate, propunându-ne de această dată un album de autor, dar nu la nivelul muzicii, ci al textelor. După ce a cochetat cu interpretarea (a câştigat chiar concursul "Aurelian Andreescu"!), Marian Stere, redactor la Radio România Internaţional, a devenit unul din textierii noştri apreciaţi. Cele mai numeroase şi mai fructuoase colaborări le-a avut

cu compozitorul Jolt Kerestely (au cucerit împreună Premiul UCMR), care semnează de altfel jumătate din cele 18 cântece, alte două fiind...în familie (Andrei Kerestely). Ceilalţi compozitori incluşi în această antologie sunt Dumitru Lupu, Victor Lavric, Mihai Vanica, Costel Constantinescu, interpreţii fiind unul şi unul: Margareta Pâslaru, Fuego, Angela Similea, Stela Enache, Ileana Şipoteanu, Adrian Enache, Eva Kiss, Marcel Pavel, Monica Anghel, Daniel Iordăchioae, Mădălina Manole. Un spirit de echitate ar fi impus ca pe copertă să figureze cu fotografii şi ceilalţi interpreţi ai melodiilor de pe CD şi anume Oana Sîrbu, Aurelian Temişan, Aurel Moga, Miss Mary, Alina Păun, Viorela Filip, Cristian Nistor, grupurile Provincialii şi Miracol – aşa era corect... Dar, dincolo de asta, avem de-a face cu o colecţie frumoasă de cântece.